

Bijzondere woonvormen in Bouwbesluit 2003

Project:

*Afstemming eisenniveau
eenvoudige woonvormen*

i.o.v.

Ministerie van VROM, DGWWI
Postbus 30941
2500 GX DEN HAAG

Adviesburo Nieman B.V.
Vestiging Rijswijk

Nassaukade 1
Postbus 1757
2280 DT RIJSWIJK
T (070) 340 17 20
F (070) 340 17 37

rijswijk@nieman.nl
www.nieman.nl

Datum 22 juni 2007
Projectnummer r060197aa
Rapportnummer Wr060197aaA0.jbu

Opdrachtgever	Ministerie van VROM, DGWWI Postbus 30941 2500 GX DEN HAAG T (070) 339 20 05 F (070) 339 12 55 vertegenwoordigd door: de heer mr. W.R. Smid
Omschrijving project	Onderzoek afstemming eisenniveau eenvoudige woonvormen
Projectnummers	Nieman r060197aa
Datum	22 juni 2007
Versie	Concept
Uitgevoerd door	<i>Van Overveld Bouwbesluit Advies B.V.</i> dr. ir. M. van Overveld <i>Adviesburo Nieman B.V.</i> <i>Vestiging Rijswijk</i> ing. J.L. Bunschoten ing. J.G. Bouwman
Het rapport omvat:	132 pagina's

Samenvatting

De primaire doelstelling van het onderzoek is om na te gaan of en op welke wijze tot een betere afstemming kan worden gekomen tussen de in Bouwbesluit 2003 gegeven voorschriften voor woonwagens en voor andere woonfuncties dan woonwagens. Een secundaire doelstelling is om na te gaan in hoeverre dit voor andere bijzondere woonvormen mogelijk is en wat de aandachtspunten zijn om woonboten ook onder het regime van Bouwbesluit 2003 te kunnen stellen.

Woonwagens

Onderzoeksvraag

In hoeverre kan het eisenniveau van woonwagens en andere eenvoudige woonvormen op elkaar worden afgestemd en wanneer is sprake van een woonwagen?

Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is systematisch uitgevoerd en gerapporteerd met een weergave per beoordelingsaspect van Bouwbesluit 2003. Elke afzonderlijke beoordeling bestaat uit:

het constateren van verschillen in subgebruiksfunctie (nieuwbouw + bestaande bouw).

Het analyseren van de verschillen.

Het geven van adviezen om de verschillen in subgebruiksfuncties te verminderen.

Uitvoering onderzoek

Eerst is nagegaan wat onder een woonwagen dient te worden verstaan en met welke subgebruiksfunctie deze woonwagen het beste kan worden samengevoegd (in het onderzoek aangeduid als 'normale woning').

Vervolgens is zowel voor nieuwbouw als voor bestaande bouw per beoordelingsaspect:

het van belang zijnde deel van de aansturingstabel weergegeven;

nagegaan welke verschillen er zijn in Bouwbesluit 2003 tussen de voorschriften voor woonwagens en voor normale woningen;

de consequentie van een eventuele aanpassing van dit voorschriften aangegeven; en

een advies gegeven en het deel van de aansturingstabel in aangepaste vorm weergegeven.

Resultaten

Als redelijke middenweg tussen de woonwagen waarvan was uitgegaan bij het opstellen van de voorschriften en de bouwwerken die heden ten dage op een standplaats verrijzen is in het onderzoek ervan uitgegaan dat van een woonwagen gesproken kan worden als deze niet meer dan één bouwlaag en geen grotere gebruiksoppervlakte dan 100 m² heeft.

In het onderzoek is voor elk beoordelingsaspect aangegeven op welke wijze de voorschriften voor een woonwagen en een normale woning volledig op elkaar kunnen worden afgestemd. Bij een enkel beoordelingsaspect is hierbij, doorgaans als alternatief voorgesteld om voorlopig nog een uitzondering te maken voor een op een 'standplaats gelegen woonfunctie'. Voor vier beoordelingsaspecten zijn twee alternatieve voorstellen gedaan. Voor drie beoordelingsaspecten is voorgesteld om de aanpassing in stappen te doen, teneinde de bouwers van woonwagens de gelegenheid te geven hun productiewijze hierop aan te passen.

De volgende soorten adviezen met betrekking tot de beoordelingsaspecten zijn gegeven:

voorschrift kan ongewijzigd blijven (13x);

aanpassing aan voorschriften normale woningen kan zonder bezwaar (26x);

aanpassing heeft alleen effect op meerlaagse bouw op een standplaats (4x);

aanpassing (met eventueel enige deregulering) heeft effect op alle bouw op een standplaats (13x);

lichte aanscherping voor woonwagens en deregulering voor andere woonfuncties (5x); en

invulling van functionele eis, waardoor dit formeel geen effect heeft, maar in de praktijk wel (1x).

Voor een indruk van de gedane voorstellen volgen onderstaand twee voorbeelden.

Thermische isolatie

Een voorbeeld van een lichte aanscherping voor woonwagens en een geringe deregulering voor andere woonfuncties betreft de thermische isolatie. Voorgesteld is om een waarde per m² gebruiksoppervlakte vast te stellen, waardoor ook de bijdrage van HR⁺⁺-glas wordt meegewogen. De voorgestel-

de verzwarende leidt niet tot problemen voor de huidige bouwwijze. Bij andere woonfuncties leidt dit strikt genomen tot een lichte deregulering, die vanwege de energieprestatie-eis in de praktijk geen direct voordeel op zal leveren (wel voldoen bepaalde oplossingen dan zonder toepassing van de gelijkwaardigheidsclausule).

Subbrandcompartimentering

Voor subbrandcompartimentering geldt sinds de inwerkingtreding van Bouwbesluit 2003 een functionele eis, waardoor het te dicht op elkaar bouwen van woonwagens nu al niet is toegestaan. Voor de invulling van deze functionele eis in prestatie-eisen zijn twee alternatieven voorgesteld. Beide zijn formeel geen verzwarende van de eisen. In de praktijk wordt hieraan echter vrijwel niet voldaan.

Overige bijzondere onroerende woonvormen

Onderzoeksvraag

In hoeverre kunnen specifieke eisen van andere onroerende woonvormen afgestemd worden op de voor woonwagens en normale woningen voorgestelde voorschriften?

Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is systematisch uitgevoerd en gerapporteerd met een weergave per voor deze specifieke woonvormen van belang zijnde beoordelingsaspect van Bouwbesluit 2003. Elke onderdeel bestaat uit:

- het constateren van verschillen in de subgebruiksfuncties (alleen voor nieuwbouw).
- het analyseren van de verschillen.
- het geven van adviezen om tot een betere afstemming te komen.

Uitvoering onderzoek

Eerst is nagegaan welke beoordelingsaspecten voor de woonfuncties voor studenten, seizoenarbeiders en mensen met een functiebeperking afwijkend zijn ten opzichte van 'normale woningen'. Vervolgens is dezelfde benadering per beoordelingsaspect gehanteerd als bij woonwagens.

Resultaten

De volgende beoordelingsaspecten blijken voor deze woonvormen van belang te zijn: subbrandcompartimentering en vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment; voorkoming en beperking van ongevallen bij brand en bestrijding van brand; daglicht; toegankelijkheidssector en bereikbaarheid; toiletruimte en badruimte.

De volgende soorten adviezen met betrekking tot de beoordelingsaspecten zijn gegeven: lichte deregulering van de woonfunctie (2x); herformulering van een voorschrift (1x); en de werking van het voorschrift beperken tot woonfuncties die bestemd zijn voor bewoners met een functiebeperking (5x).

Woonboot

Onderzoeksvraag

Wat zijn de van belang zijnde aandachtspunten voor een eventuele aanpassing van Bouwbesluit 2003 als een woonboot hier ook aan moet voldoen?

Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is als een brainstormstudie uitgevoerd.

Uitvoering onderzoek

Eerst is nagegaan wat onder een woonboot moet worden verstaan en wat het wettelijke kader is voor de technische eisen van een woonboot. Op basis hiervan zijn al brainstormend de van belang zijnde aandachtspunten opgespoord.

Inhoudsopgave

Pagina

Samenvatting		5
1.	Inleiding	9
1.1.	Achtergrond	9
1.2.	Doelstelling	9
1.3.	Onderzoeksmethodiek	10
1.3.1.	<i>Woonwagens</i>	10
1.3.2.	<i>Overige bijzondere onroerende woonvormen</i>	13
1.3.3.	<i>Woonboten</i>	13
2.	Woonwagens	14
2.1.	Veiligheid van woonwagens	14
2.1.1.	<i>Algemene sterkte van de bouwconstructie</i>	14
2.1.2.	<i>Sterkte bij brand</i>	18
2.1.3.	<i>Vloerafscheiding</i>	20
2.1.4.	<i>Overbrugging van hoogteverschillen</i>	22
2.1.5.	<i>Trappen</i>	24
2.1.6.	<i>Hellingbaan</i>	25
2.1.7.	<i>Elektriciteits- en noodstroomvoorziening</i>	26
2.1.8.	<i>Verlichting</i>	28
2.1.9.	<i>Gasvoorziening</i>	29
2.1.10.	<i>Beweegbare constructie-onderdelen</i>	31
2.1.11.	<i>Beperking ontstaan brandgevaarlijke situatie</i>	33
2.1.12.	<i>Beperking van ontwikkeling van brand</i>	34
2.1.13.	<i>Brandcompartimentering</i>	37
2.1.14.	<i>Subbrandcompartimentering</i>	44
2.1.15.	<i>Beperking van ontstaan van rook</i>	48
2.1.16.	<i>Rookcompartimentering</i>	50
2.1.17.	<i>Vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment</i>	52
2.1.18.	<i>Vluchtroutes</i>	54
2.1.19.	<i>Inrichting van rookvrije vluchtroutes</i>	56
2.1.20.	<i>Voorkoming en beperking van ongevallen bij brand</i>	57
2.1.21.	<i>Bestrijding van brand</i>	59
2.1.22.	<i>Grote brandcompartimenten</i>	61
2.1.23.	<i>Hoge en ondergrondse gebouwen, nieuwbouw</i>	61
2.1.24.	<i>Toegang van een bouwwerk</i>	62
2.1.25.	<i>Inbraakwerendheid, nieuwbouw</i>	62
2.1.26.	<i>Tunnelveiligheid</i>	63
2.2.	Gezondheid van woonwagens	64
2.2.1.	<i>Bescherming tegen geluid van buiten, nieuwbouw</i>	64
2.2.2.	<i>Bescherming tegen geluid van installaties, nieuwbouw</i>	66
2.2.3.	<i>Geluidwering binnen één woonfunctie, nieuwbouw</i>	67
2.2.4.	<i>Beperking van galm, nieuwbouw</i>	68
2.2.5.	<i>Geluidwering tussen gebruiksfuncties, nieuwbouw</i>	68
2.2.6.	<i>Wering van vocht van buiten</i>	69
2.2.7.	<i>Wering van vocht van binnen</i>	70
2.2.8.	<i>Afvoer van afvalwater en fecaliën</i>	71
2.2.9.	<i>Afvoer hemelwater, nieuwbouw</i>	71
2.2.10.	<i>Luchtverversing van verblijfsgebied, verblijfsruimten, etc.</i>	72
2.2.11.	<i>Spuivoorziening</i>	75
2.2.12.	<i>Luchtverversing van overige ruimte</i>	76
2.2.13.	<i>Toevoer van verbrandingslucht</i>	78
2.2.14.	<i>Afvoer van rook</i>	79

2.2.15.	Schadelijke materialen	80
2.2.16.	Schadelijke stoffen of straling, nieuwbouw	80
2.2.17.	Bescherming tegen ratten en muizen	80
2.2.18.	Drinkwatervoorziening	82
2.2.19.	Warmwatervoorziening	82
2.2.20.	Daglicht	82
2.3.	Bruikbaarheid van woonwagens	86
2.3.1.	Toegankelijkheidssector, nieuwbouw	86
2.3.2.	Vrije doorgang	86
2.3.3.	Bereikbaarheid, nieuwbouw	87
2.3.4.	Verblijfsgebied, nieuwbouw	89
2.3.5.	Verblijfsruimte	92
2.3.6.	Toiletruimte	94
2.3.7.	Badruimte	98
2.3.8.	Opslagruimte voor huishoudelijk afval, nieuwbouw	100
2.3.9.	Stallingsruimte voor fietsen, nieuwbouw	100
2.3.10.	Meterruimte, nieuwbouw	100
2.3.11.	Liftschacht, nieuwbouw	101
2.3.12.	Liftmachineruimte, nieuwbouw	101
2.3.13.	Opstelplaatsen aanrecht en kooktoestel	101
2.3.14.	Opstelplaats voor een stooktoestel	103
2.3.15.	Opstelplaats voor een warmwatertoestel, nieuwbouw	105
2.4.	Energiezuinigheid van woonwagens	105
2.4.1.	Thermische isolatie, nieuwbouw	105
2.4.2.	Beperking van luchtdoorlatendheid, nieuwbouw	107
2.4.3.	Energieprestatie, nieuwbouw	108
3.	Overige bijzondere onroerende woonvormen	110
3.1.	Inleiding	110
3.2.	Beoordelingsaspecten	111
3.2.1.	Subbrandcompartimentering	112
3.2.2.	Vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment	114
3.2.3.	Voorkoming en beperking van ongevallen bij brand	115
3.2.4.	Bestrijding van brand	116
3.2.5.	Daglicht	117
3.2.6.	Toegankelijkheidssector	118
3.2.7.	Bereikbaarheid	119
3.2.8.	Toiletruimte	120
3.2.9.	Badruimte	121
4.	Woonboten	123
4.1.	Wettelijk kader	123
4.2.	Bouwwijze	123
4.3.	Voldoen aan Bouwbesluit 2003	124
Bijlage 1	Geraadpleegde literatuur	125
Bijlage 2	Brandoverslag tussen woonwagens	126
Bijlage 3	Nadere regeling woonboten	128

Inleiding

Voor het project 'Afstemming eisenniveau eenvoudige woonvormen' heeft Adviesburo Nieman B.V. onderzoek gedaan. Hiervoor heeft de heer mr. W.R. Smid namens DG Wonen van het Ministerie van VROM aan Adviesburo Nieman opdracht verleend. In dit rapport zijn de resultaten van het onderzoek weergegeven.

1.1. Achtergrond

De huidige in Bouwbesluit 2003 gegeven voorschriften voor een woonwageng zijn afgestemd op de voor de inwerkingtreding van het Bouwbesluit in 1992 gangbare vorm van die wagens. Inmiddels is de wijze waarop woonwagens worden gebouwd sterk gewijzigd en doet zich de vraag voor in hoeverre de voorschriften voor woonwagens kunnen worden afgestemd op andere woonfuncties, c.q. het aantal keren dat de subgebruiksfunctie 'woonfunctie van een woonwageng' in de aansturingstabellen wordt gebruikt, kan worden gereduceerd maar ook kan worden geschraapt.

In samenhang hiermee doet zich de vraag voor of de huidige voorschriften voor slaapfuncties in Bouwbesluit 2003 in voldoende mate zijn toegesneden op de nu gangbare bijzondere woonvormen die aan Bouwbesluit 2003 moeten voldoen.

Een van de bijzondere woonvormen betreft het wonen op een woonschip. Omdat een woonschip niet als bouwwerk wordt aangemerkt, derhalve geen gebouw in de zin van de Woningwet is, zijn de voorschriften van Bouwbesluit 2003 daarop niet van toepassing. De vraag is dan ook of het zinvol is om woonschepen ook onder Bouwbesluit 2003 te laten vallen. Deze vraag staat niet op zichzelf, maar houdt ook verband met de wijze waarop omgegaan wordt met andere vormen van schepen die op een vergelijkbare wijze als bouwwerk functioneren. Hierbij kan worden gedacht aan een restaurantboot, een hotelboot, een gevangenisboot en een winkelboot. Dit valt echter buiten het kader van dit onderzoek. Eveneens buiten het kader van dit onderzoek valt een inventarisatie van bestaande woonboten. Het onderhavige onderzoek beperkt zich dan ook tot het met betrekking tot specifieke kenmerken van een woonboot aangeven welke aanpassingen van Bouwbesluit 2003 nodig zijn om voor die aspecten de voorschriften voor woonfuncties ook van toepassing te kunnen laten zijn op woonschepen.

Daarnaast zijn er nog een tal van andere onroerende woonvormen die moeten voldoen aan Bouwbesluit 2003, maar door hun bijzondere aard wellicht niet goed passen in de huidige voorschriften. Hierbij kan worden gedacht aan:

- een woonfunctie voor studenten;
- woonfunctie voor seizoenarbeiders; en
- woonfunctie voor mensen met een functiebeperking.

Ook voor deze andere woonvormen geldt dat een inventarisatie van bestaande bouwwerken met deze woonvormen buiten het kader van dit onderzoek valt en het onderzoek zich alleen richt op de specifieke kenmerken van deze woonvormen.

In het kader van het project 'Deregulering bouwtechnische eisen' is door Adviesburo Nieman BV in samenwerking met Van Overveld Bouwbesluit Advies recentelijk het als pakket 2 aangeduide onderzoek (waaraan de titel is gegeven 'Vermindering regeldruk Bouwbesluit 2003') uitgevoerd. De in het onderhavige onderzoek gegeven adviezen zijn waar nodig mede afgestemd op de bevindingen van het onderzoek Vermindering regeldruk Bouwbesluit 2003.

1.2. Doelstelling

Er zal nagegaan worden op welke wijze de voorschriften van Bouwbesluit 2003 kunnen worden aangepast, zodat:

1. de subgebruiksfunctie 'woonfunctie van een woonwageng' niet of (bij voorkeur met een gemoderniseerde naam) nagenoeg niet meer in Bouwbesluit 2003 voorkomt, met als subdoelen:
 - onnodige verschillen tussen een woonfunctie van een woonwageng en andere woonfuncties weg te kunnen nemen;
 - en het begrip 'woonwageng' beter af te kunnen kaderen;

2. de voorschriften van Bouwbesluit 2003 optimaal zijn toegesneden op de nu gangbare bijzondere bouwvormen, waarbij het beleidsmatig van belang is om met name aandacht te besteden aan woonvormen waarin asielzoekers, studenten en seizoenarbeiders (uit Oost-Europa) worden gehuisvest; en
3. Bouwbesluit 2003, na bewerking van het eerste en tweede punt, eventueel ook van toepassing kan zijn op woonschepen.

Bij deze voorstellen is zoveel mogelijk uitgegaan van een vermindering van de regeldruk.

De voorgestelde oplossingen zijn voorgelegd aan een door het Ministerie van VROM ingestelde 'Klankbordgroep'.

1.3. Onderzoeksmethodiek

Het onderzoek is verdeeld in subonderzoeken die betrekking hebben op nieuwbouw en de staat van:

- woonwagens;
- overige bijzondere onroerende woonvormen; en
- woonboten.

1.3.1. Woonwagens

Bij het onderzoek voor woonwagens zijn per paragraaf van Bouwbesluit 2003:

- de verschillen in aansturing van de voorschriften aangegeven;
- de verschillen geanalyseerd; en
- is een advies opgesteld.

1.3.1.1. Verschillen

De voorschriften voor een woonfunctie van een woonwagen (verder aan te duiden als 'woonwagen') kunnen niet samengaan met specifieke voorschriften voor een woonfunctie van een woongebouw en evenmin met een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte¹ van meer dan 500 m². Hier vloeit logischerwijs uit voort dat het moet gaan om een vergelijking met een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte¹ van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen (verder aan te duiden als 'normale woning').

Per paragraaf is het voor een woonfunctie van belang zijnde deel van de nu vigerende aansturingstabel opgenomen. Hierbij is aangegeven welke voorschriften in die paragraaf verschillend zijn aangestuurd voor een woonwagen en voor een normale woning. Dit betekent overigens niet dat bij de analyse de andere voorschriften buiten beschouwing zijn gelaten.

De subgebruiksfunctie waar de 'normale woning' in de aansturingstabel onder valt, is afhankelijk van de andere subgebruiksfuncties waarin de woonfunctie in een bepaalde aansturingstabel is verbijzonderd. In de vigerende tabellen is dit meestal 'andere woonfunctie'. Per paragraaf is direct na de vigerende aansturingstabel tussen haakjes aangegeven welke subgebruiksfunctie voor 'normale woning' in die aansturingstabel van toepassing is.

1.3.1.2. Analyse

Per verschillend aangestuurd voorschrift of samenhangende groep van voorschriften is kort aangegeven waarvoor die voorschriften dienen en is nagegaan op welke wijze de voorschriften die betrekking hebben op een woonwagen en op een normale woning gelijkgesteld kunnen worden. Dit leidt een aantal keren tot een voorstel voor een verlaging van de voorschriften voor normale woningen. Een enkele keer leidt dit tot verschillende oplossingen. Dit is vooral het geval waar de nadruk ligt op een beleidsmatige beslissing. Waar de voorschriften voor een woonwagen en een normale woning gelijk getrokken kunnen worden, kan de aansturing van de voorschriften plaatsvinden door middel van één gebruiksfunctie van een woonfunctie.

In de analyse wordt voor de motivering van de herkomst van de voorschriften voor een woonwagen uitgegaan van de afmetingen zoals deze vermeld stonden in artikel 2, lid 2 van het Woonwageregule-

¹ Voor bestaande bouw is de formele tekst van de subgebruiksfunctie: 'een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen'.

ment (Stb. 1970, nr. 153). Dit Reglement was gebaseerd op artikel 17 en 18, eerste lid van de Woonwagewet. Beide zijn per 1 juli 1998 ingetrokken. Artikel 2, lid 2 van het Reglement luidde:

“De lengte, de breedte en de hoogte van een woonwagen mogen buitenwerks gemeten niet meer bedragen dan onderscheidenlijk 15,00 m, 3,50 m en 3,00 m vanaf de onderkant van de vloer tot het hoogste punt van de overkapping.”

In het Voorstel van Wet tot herziening van de Woningwet (TK 1986-1987, 20 066, nrs. 1 en 2), was in artikel 1, onder e, een vergelijkbare definitie opgenomen, die als volgt luidde:

“Een gebouw dat tot woning is bestemd, waarvan de lengte, breedte en hoogte buitenwerks gemeten onderscheidenlijk ten hoogste 15 m, 3,5 m en 3,5 m zijn en dat in zijn geheel over de (openbare) weg kan worden vervoerd.”

Van deze definitie was indertijd uitgegaan voor het opstellen van de voorschriften voor woonwagens in het Bouwbesluit. Dit betekende dat de voor een woonwagen kenmerkende eigenschappen waren, dat:

- de gebruiksoppervlakte $\leq 50 \text{ m}^2$ is; en
- geen vloer hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein.

Dat een woonwagen inmiddels een groter oppervlak heeft (bijvoorbeeld zoals in figuur 1) is een gegeven. Dit neemt niet weg dat in een aantal situaties geconcludeerd is moeten worden dat de huidige voorschriften niet zijn toegespitst op de grotere woonwagens dan waarvan bij het opstellen van de voorschriften indertijd was uitgegaan. Hier bevindt zich een spanningsveld tussen de verantwoordelijkheid bij de markt laten en het waarborgen dat de woonwagen voldoet aan essentiële eigenschappen.

Uit het ‘Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005’ [lit. 1] blijkt dat inmiddels ook woonfuncties worden gebouwd met meerdere bouwlagen. Met betrekking tot deze bouwwijze is er in het onderzoek van uitgegaan dat dan in redelijkheid niet meer kan worden gesproken van een woonwagen. Op dit punt bestaat bij VROM het voornemen om de bouw van meerlaagse woonfuncties op een standplaats niet als woonwagens aan te merken.

Uit voornoemd onderzoek [lit. 1] blijkt dat de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie op een standplaats inmiddels ook aanzienlijk groter is dan waarvan indertijd werd uitgegaan. Ook hierbij rijst de vraag of bij dergelijk grote oppervlakken in redelijkheid nog kan worden gesproken van een woonwagen. Op dit punt bestaat bij VROM eveneens het voornemen om de bouw van zeer grote woonfuncties niet als woonwagens aan te merken. Een gebruiksoppervlakte die groter is dan twee keer de oppervlakte van een woonwagen waarvan indertijd was uitgegaan, is daarom niet meer als woonwagen aangemerkt.

In dit onderzoek is daarop aangesloten door ervan uit te gaan dat sprake is van een normale woning die aan dezelfde eisen moet voldoen als elke andere normale woning, als:

- een vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein², of
- de gebruiksoppervlakte groter is dan 100 m^2 .

Bij de analyse is er dan ook van uitgegaan dat een voorschrift niet mag discrimineren tussen woonwagenbewoners en andere bewoners. Woonwagenbewoners, zijn evenals bewoners van andere woningen inwoners van Nederland, zonder ‘status aparte’. Ook hier geldt het algemene principe ‘gelijke monniken – gelijke kappen’. Wel kan hierbij rekening worden gehouden met verschillende woonwensen van verschillende groepen van burgers, zodat de voorschriften geen onnodige belemmering vormen voor het verkrijgen van een voldoende diversiteit aan woonvormen. Deze woonvormen moeten echter wel de essentiële eigenschappen met betrekking tot veiligheid, bescherming van de gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu hebben. Gelet op het feit dat de voorschriften in de vorm van prestatie-eisen zijn gegeven, vormen verschillen tussen voor woonwagens en normale woningen relevante voorschriften aanleiding voor een nadere analyse. In dit verband is sprake van een niet-relevant voorschrift als het gaat om een aspect dat bij een woonwagen niet voorkomt. Een voorbeeld is het voorschrift dat een liftkooi moet zijn voorzien van verlichting. Ook voor een normale woning is het nauwelijks denkbaar dat dit voorschrift relevant is. Anderzijds is het ook niet bezwaarlijk als zo’n niet-relevant voorschrift wel wordt aangestuurd. Door te bepalen dat een liftkooi van een woonfunctie moet zijn voorzien van verlichting, is een verbijzondering niet nodig en wordt het voorschrift eenvoudiger. In een situatie dat een voorschrift niet-relevant is voor zowel een woonwagen als een normale woning, is het ook denkbaar dat het voorschrift kan vervallen. Dit is echter niet onderzocht en om die reden niet geadviseerd.

² Voor 1 m is gekozen, omdat deze maat correspondeert met de hoogte tot waar bij nieuwbouw geen vloerafscheiding nodig is.

Bestaande bouw

In de situaties dat voor het onderscheid tussen de voorschriften voor bestaande bouw voor een woonwagen en een normale woning hetzelfde geldt als voor nieuwbouw, is dit aangegeven in de vorm van een advies. Hierbij is enkel aangegeven, op welke wijze de aansturingstabel kan worden aangepast en is een analyse achterwege gelaten.

Tijdelijke bouw

Op tijdelijke bouw is artikel 1.13 van Bouwbesluit 2003 van toepassing. Dit artikel luidt:

1. Een te bouwen niet-permanent bouwwerk voldoet ten minste aan de voorschriften met betrekking tot de staat van een bestaand bouwwerk. Het voldoet bovendien aan de voorschriften met betrekking tot een te bouwen bouwwerk, voor zover dat met betrekking tot die voorschriften is aangegeven.
2. Een bestaand niet-permanent bouwwerk voldoet ten minste aan de voorschriften met betrekking tot de staat van een bestaand bouwwerk.
3. Een niet-permanent bouwwerk voldoet bij verplaatsing ten minste aan de voorschriften met betrekking tot een bestaand bouwwerk.
4. Een woonwagen voldoet bij herplaatsing ten minste aan de voorschriften met betrekking tot een bestaande woonwagen.

Van een tijdelijk bouwwerk is sprake als dit voorziet in een tijdelijke behoefte. Is daarbij voldaan aan het bepaalde in artikel 45, eerste lid, van de Woningwet, dan kunnen Burgemeester en Wethouders een bouwvergunning afgeven met een beperkte instandhoudingstermijn. Op zo'n 'tijdelijk bouwwerk' zijn de voorschriften van Bouwbesluit 2003 voor tijdelijke bouwwerken van toepassing. Een woonwagen voorziet echter niet in een tijdelijke woonbehoefte en is dan ook geen tijdelijk bouwwerk ex artikel 45 van de Woningwet. Nu het voorschrift waaraan moet worden voldaan bij verplaatsing van een bouwwerk is ondergebracht in artikel 1.13 van Bouwbesluit 2003, wordt ten onrechte de indruk gewekt dat een woonwagen een tijdelijk bouwwerk is als bedoeld in het eerste tot en met het derde lid van dat artikel. Inmiddels is bovendien een situatie ontstaan dat menig woonwagen net zo plaatsgebonden is als een normale woning (zie de passage hierna uit [lit. 1]).

Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005:

Passage § 5.5 Verplaatsbaarheid van de woonwagen

"De woonwagens bestaande uit twee of drie wagens zouden in afzonderlijke wagens ontkoppeld kunnen worden en daarna per transport verplaatst kunnen worden. Dit zorgt echter wel voor beschadigingen en hoge kosten van het opnieuw samenvoegen en afwerken. Wanneer een woonwagen (zie 5.4. onder f) verplaatst moet worden, komt dit bijna op sloop van de woonwagen neer. De wagen zal opnieuw gebouwd moeten worden. De verwachting is dat de kosten hiervan hoger zullen uitvallen dan bij het voor de eerste keer bouwen van de woonwagen."

Dit betekent dat het vierde lid van artikel 1.113 voor grote woonwagens geen praktische betekenis meer heeft. Dit betekent niet dat het voorschrift voor grote woonwagens moet worden geschrapt. Te meer niet als wordt bedacht dat soms ook een permanent bouwwerk (met behulp van hydraulische vijzels) wordt verplaatst. Daarbij kan het niet de bedoeling van de wetgever zijn geweest dat zo'n permanent bouwwerk dan aan de nieuwbouwvoorschriften moet voldoen (hetgeen strikt genomen wel is voorgeschreven). Alle reden dus om het herplaatsvoorschrift niet alleen voor grote woonwagens te handhaven, maar ook van toepassing te laten zijn op andere bouwwerken. Het is daarbij wel aan te raden om het herplaatsvoorschrift in een afzonderlijke paragraaf te brengen. Voorgesteld wordt dan ook om het derde en vierde lid van artikel 1.113 te laten vervallen en daarvoor in de plaats een nieuwe § 1.7 op te nemen met daarin een artikel waarin is bepaald dat bij een in zijn geheel verplaatsen van een bouwwerk (dus ook voor een permanent bouwwerk) niet alsnog aan de nieuwbouwvoorschriften hoeft te worden voldaan.

In de situatie dat is voorgesteld om de voorschriften die betrekking hebben op de permanente bouw van een woonwagen en een normale woning gelijk te trekken, ligt het voor de hand dat ook de eventuele voorschriften voor tijdelijke bouw worden gelijk getrokken. Dit is zonder een afzonderlijke analyse in de desbetreffende aangepaste tabellen aangegeven. Hoewel de voorschriften voor tijdelijke bouw geen onderwerp van analyse zijn geweest, hebben ze wel gefungeerd als extra referentie waar vermindering van regeldruk kon worden voorgesteld.

Verbouw

Bij verbouw is artikel 1.11 van toepassing. Dit artikel luidt:

1. Burgemeester en wethouders kunnen bij het geheel of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk ontheffing verlenen van een bij of krachtens dit besluit vastgesteld voorschrift omtrent het bouwen van een bouwwerk tot het niveau van de desbetreffende voorschriften voor een bestaand bouwwerk, tenzij bij het voorschrift anders

is aangegeven.

2. Burgemeester en wethouders kunnen, voorzover bij of krachtens dit besluit geen voorschrift is vastgesteld omtrent de staat van een bestaand bouwwerk, bij het geheel of gedeeltelijk vernieuwen of veranderen of het vergroten van een bouwwerk ontheffing verlenen van een voorschrift omtrent het bouwen van een bouwwerk tot het rechtens verkregen niveau, tenzij bij het voorschrift anders is aangegeven.

In de situatie dat is voorgesteld om de voorschriften die betrekking hebben op de permanente bouw van een woonwagen en een normale woning gelijk te trekken, ligt het voor de hand dat ook de eventuele voorschriften voor verbouw worden gelijk getrokken. Dit is zonder een afzonderlijke analyse in de desbetreffende aangepaste tabellen aangegeven.

1.3.1.3. Advies

Per paragraaf is een advies uitgewerkt. Dit advies is als het ware een samenvatting van de voorgestelde aanpassingen in de verschillende voor een paragraaf opgestelde analyses. Hierbij is aangegeven hoe het deel van de aansturingstabel voor woonfuncties eruit zal zien na verwerking van de voorgestelde aanpassing(en).

1.3.2. Overige bijzondere onroerende woonvormen

Bij het onderzoek voor overige bijzondere onroerende woonvormen:

- zijn de verschillende woonvormen beschreven;
- is nagegaan welke beoordelingsaspecten hierop betrekking hebben; en
- evenals is gedaan voor woonwagens, zijn:
 - de verschillen in aansturing van de voorschriften aangegeven;
 - de verschillen geanalyseerd; en
 - is een advies opgesteld.

1.3.3. Woonboten

Bij het onderzoek voor woonboten:

- is het wettelijke kader beschreven;
- is de bouwwijze weergegeven; en
- zijn de aandachtspunten aangegeven die van belang zijn voor een eventuele aanpassing van Bouwbesluit 2003.

2. Woonwagens

2.1. Veiligheid van woonwagens

2.1.1. Algemene sterkte van de bouwconstructie

2.1.1.1. Nieuwbouw

tabel 2.1 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing																	
	belastingcombinaties bouwconstructie						belastingcombinaties hoofddraagconstructie		uiterste grenstoestand									
artikel	2.2					6	2.3		2.4									
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
1 Woonfunctie																		
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-	5					
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	3	4	-	-	-	-	1	2	3	-	5					
c andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	1	2	1	2	3	4	5					

In § 2.1.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.2, lid 2 - stootbelasting op vloerafscheiding en dak
- artikel 2.2, lid 4 - fundering
- artikel 2.3 - bijzondere belastingen op hoofddraagconstructie
- artikel 2.4, lid 4 - standzekerheid ontlenen aan gebouw op ander perceel

Artikel 2.2, lid 2 - stootbelasting op vloerafscheiding en dak

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid wordt de stootbelasting voorgeschreven voor daken en verplichte vloerafscheidingen.

Analyse

Een vloerafscheiding is noodzakelijk bij een hoogteverschil tussen een vloer en het aansluitende terrein of tussen twee boven elkaar gelegen vloeren van meer dan 1 m. Bij het opstellen van de voorschriften, is uitgegaan van de situatie dat dit hoogteverschil niet kon optreden en de eis daarom geen functie zou hebben. Immers, voor een niet voorgeschreven vloerafscheiding gelden geen sterkte-eisen. Inmiddels worden ook woonwagens gebouwd met meerdere bouwlagen. Zoals in § 1.3.1.2 is aangegeven wordt een meerlaags gebouw op een standplaats aangemerkt als een normale woning. Ervan uitgaande dat bij een woonwagen geen vloer hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein, leidt aansturing van dit voorschrift voor een vloerafscheiding niet tot een verzwaaring. De eis is daarvoor onafhankelijk van het al of niet aanmerken van de woonfunctie als woonwagen, waardoor het duidelijk is dat de afscheiding van een hoger gelegen bouwlaag altijd voldoende sterk moet zijn.

Niet duidelijk is waarom voor een woonwagen niet is voorgeschreven dat het dak bestand moet zijn tegen een stootbelasting. Ook voor een woonwagen is het ongewenst dat iemand die voor reparatiewerkzaamheden het dak beloopt er doorheen zakt.

Voorgesteld wordt daarom om het tweede lid van artikel 2.2 ook van toepassing te verklaren voor een woonwagen.

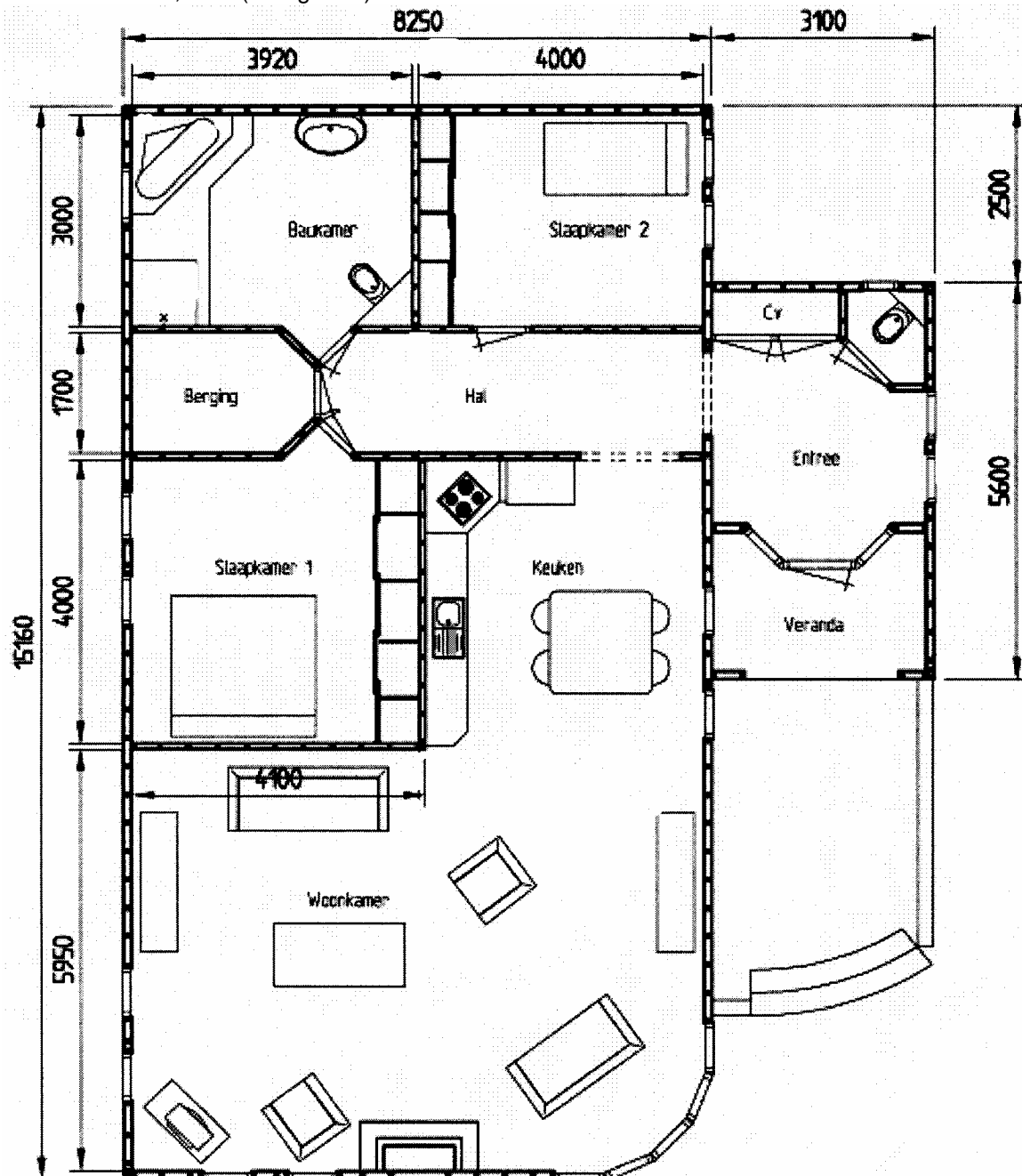
Artikel 2.2, lid 4 - fundering

Dit artikellid is alleen voor een woonwagen aangestuurd. In dit lid is de fundering van een woonwagen voorgeschreven.

Voor een normale woning schrijft Bouwbesluit 2003 geen fundering voor.

Analyse

Het oogmerk was dat een willekeurige woonwagen op de fundering kon worden geplaatst. Daarom was in artikel 111, eerste lid van het Bouwbesluit (dat in 1992 van kracht werd) voorgeschreven dat deze fundering op de standplaats aanwezig moest zijn. Deze aanwezigheidseis is met de inwerking-treding van Bouwbesluit 2003 vervallen. De afmetingen van de fundering zijn afgestemd op de maxi-male afmetingen van een woonwagen, die voor de inwerkingtreding van het Bouwbesluit golden. In het 'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1] is te lezen dat de breedste woon-wagen 4,5 m breed is (zie onderstaande passages uit het rapport). Het blijkt dat deze afmeting voor-namelijk gebaseerd is op huurwagens. Tevens blijkt uit het rapport bij opmeting van diverse 'koopwa-gens'³ dat daarbij de breedte zelfs gaat tot 8,25 m en met een vast aangebouwde entree meegere-kend zelfs tot 11,35 m (zie figuur 1).

figuur 1 - Plattegrond woonwagen (bron: bijlage 7 [lit. 1])

³ In dit rapport wordt verder geen onderscheid gemaakt tussen huur en koop woonwagens.

Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005 (lit. 1):*Passage § 3.2.2 Waarborgen voortbestaan?*

"De verschijningsvorm kan bijvoorbeeld bestaan uit 2 (woonwagen-)units met zijaanbouw, kap en een extra etage. Een dergelijk bouwwerk is voor de gebruiker nog steeds een wagen, terwijl het bouwtechnisch gezien een woning is."

Passage § 4.4 Overwegingen van de auteurs

"Ook de huurwoonwagen heeft een ontwikkelijking doorgemaakt. Vroeger was de afmeting van de VROM huur woonwagen afhankelijk van de gezinssamenstelling. De afmetingen liepen van 3,50 m breed tot 9 m, 11 m, 13 m tot 15 meter lengte. Anno 2005 worden huurwoonwagens met afmetingen van 4 m à 4,50 m breed tot 12 m à 15 meter lengte en soms groter geleverd."

Passage Bijlage 1

"Eerst was een woonwagen groter dan 3,5 m breed en 15,0 m lang 'illegaal'. Toch was begin de 90e jaren een afmeting van 4,5 m breed en 16 m lang geen uitzondering meer.

In 1992 werd een begin gemaakt met de intrekking van de woonwagenwet..... De technische voorschriften waren overgeheveld naar het Bouwbesluit 1992 en bouwverordening. Na al deze wijzigingen en aanvullingen was de tijd rijp om op 1 maart 1999 de Woonwagenwet definitief af te schaffen. Door dat er geen beperking meer aan afmetingen van een woonwagen waren vastgesteld waren de grote afmetingen van woonwagens min of meer 'gelegaliseerd'.

Een vandaag de dag veel voorkomende woonwagen is er een die in delen (vaak in 3 delen; linker, rechter deel en dak) vervoerd wordt en op de standplaats wordt gemonteerd."

Gelet op de uiteenlopende verschijningsvormen van de huidige woonwagens, zoals is aangegeven in het 'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1] is het maken van een vaste fundering op een standplaats die is afgestemd op een standaard woonwagen met een breedte van ten hoogste 3,5 m (deze woonwagen staat bekend als de 'VROM-wagen'), niet zinnig meer. Het maken van een extra fundering voor een bredere woonwagen is niet direct verplicht. In het vierde lid van artikel 2.2 van Bouwbesluit 2003 is bepaald dat dit lid in afwijking is van het bepaalde in het eerste lid van dit artikel. Hierdoor is het niet duidelijk of dit wel indirect verplicht is, als daardoor de sterkte van de woonwagen niet meer voldoet aan dit eerste lid. Het vervangen van de smallere fundering door een bredere kan met toepassing van de gelijkwaardigheidsclausule uit Bouwbesluit 2003.

Opmerkelijk is dat voor een stacaravan (logiesfunctie niet gelegen in een logiesgebouw) voor de sterkteberekening (volgens NEN 6702) een referentieperiode van 50 jaar moet worden aangehouden, terwijl voor een woonwagen mag worden volstaan met een referentieperiode van 15 jaar. Dit heeft tot gevolg dat de sterkte-eisen voor een stacaravan zwaarder zijn dan voor een woonwagen. Het gelijk-trekken van de voorschriften van een woonwagen met die van een normale woning, betekent in feite dat voor de fundering van een woonwagen dezelfde voorschriften gelden als voor een stacaravan, maar dat de bouwconstructie iets lichter mag worden uitgevoerd (vanwege de kortere referentieperiode). Voor zover bekend hebben de sterktevoorschriften voor stacaravans niet geleid tot extra zware funderingen. Verwacht mag daarom worden dat dit ook niet het geval is bij woonwagens⁴.

Door evenals voor een normale woning het eerste lid van artikel 2.2 van Bouwbesluit 2003 onverkort aan te sturen, is een fundering alleen noodzakelijk voor zover dit voor de sterkte van de woonwagen nodig is. Hiermee is in feite sprake van deregulering.

Artikel 2.3 - bijzondere belastingen op hoofddraagconstructie

In het eerste lid van dit artikel worden voor een normale woning extra sterkte-eisen gesteld aan de hoofddraagconstructie en niet voor een woonwagen. Hiermee is de hoofddraagconstructie van een normale woning voldoende bestand tegen de volgende bijzondere belastingen:

- a. een gasexplosie;
- b. een botsing door een voertuig; en
- c. een extreme grondwaterstand.

Analyse

Verwacht wordt dat de hoofddraagconstructie⁵ van een woonwagen niet bestand is tegen de onder a en b genoemde bijzondere belastingen. Dit geldt vermoedelijk ook voor diverse normale woningen die in één bouwlaag worden gebouwd.

Bij een eventuele gasexplosie zal bij een woonwagen of normale woning die in één bouwlaag is gebouwd, geen voortschrijdende instorting plaatsvinden. Het eventueel niet bestand zijn van de hoofd-

⁴ Een extra zware fundering is alleen nodig als de woonwagen niet bestand is tegen scheefzakken als gevolg van een berekende zakking van 15 jaar van de steunpunten van de woonwagen.

⁵ Het gaat hier om een 'hoofddraagconstructie onder andere omstandigheden' als bedoeld in NEN 6702. Met andere omstandigheden wordt hier bedoeld anders dan brandomstandigheid. Een woonwagen heeft geen hoofddraagconstructie onder brandomstandigheden, echter wel een hoofddraagconstructie onder andere omstandigheden. Hierbij is uitgegaan van de interpretatie zoals verwoord in § 2.1.2 van het door VROM uitgegeven Praktijkboek Bouwbesluit 2003.

draagconstructie tegen een gasexplosie heeft dan tot gevolg dat met name op de plaats van de explosie het dak naar beneden kan komen. Vindt in een eenlaagse woonwagen of normale woning (of ander eenlaags niet ondergronds gebouw) een gasexplosie plaats, die zo hevig is dat de hoofdconstructie bezwijkt dan is het niet realistisch te verwachten dat iemand die daarin aanwezig is de explosie overleeft. Het is daarom niet zinvol om deze eis van toepassing te laten zijn op gebouwen die in één bouwlaag worden gebouwd. Zoals in § 1.3.1.2 is aangegeven wordt ervan uitgegaan dat alleen van een woonwagen sprake is als deze eenlaags is. Dit houdt in dat een algemene uitzondering (deregulering) voor boven de grond te bouwen eenlaagse bouwwerken ertoe leidt dat bij het gelijktrekken van de voorschriften voor woonwagens en normale woningen met betrekking tot een gasexplosie, dit voor een woonwagen geen verzwaring geeft.

Met een botsing door een voertuig hoeft geen rekening te worden gehouden als een normale woning op voldoende afstand van een voor motorvoertuigen toegankelijke weg wordt gebouwd. Ook voor een woonwagen is het niet gewenst dat deze wordt gebouwd op een plaats waarbij gevaar voor een botsing door een voertuig bestaat.

Een extreme grondwaterstand geeft bij een woonwagen geen bijzondere belasting. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift aan te sturen voor een woonwagen.

Het tweede lid van dit artikel maakt het mogelijk om voor de in lid 1 genoemde bijzondere belastingen een deel van de standzekerheid van aan elkaar gebouwde woonfuncties die zich op verschillende percelen bevinden aan elkaar te ontlenen. Dit lid is feitelijk een aanvulling op artikel 2.4, lid 4, van Bouwbesluit 2003 en alleen van belang voor zover een bijzondere belasting van toepassing is. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde toe te staan als voor een normale woning.

Artikel 2.4, lid 4 - standzekerheid ontlenen aan gebouw op ander perceel

Dit artikellid maakt het mogelijk om voor de fundamentele belastingen een deel van de standzekerheid van aan elkaar gebouwde normale woningen die zich op verschillende percelen bevinden aan elkaar te ontlenen.

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat het aan elkaar bouwen van op verschillende standplaatsen (percelen) gelegen woonwagens niet realistisch was. Inmiddels is dit wel een reële mogelijkheid. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde toe te staan als voor een normale woning. Hiermee is in feite sprake van deregulering.

Advies

Voorgesteld wordt om onderdeel a van het eerste lid van artikel 2.3 te vervangen door:

- a. *een gasexplosie, voor een gebouw waarvan een vloer van een verblijfsgebied een groter hoogteverschil met het meetniveau heeft dan 1 m⁶.*

Na deze aanpassing kunnen in tabel 2.1 de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie worden samengevoegd. Hierna is de aangepaste tabel 2.1 weergegeven.

tabel 2.1 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing												
	belastingcombinaties bouwconstructie					belastingcombinaties hoofdconstructie		uiterste grenstoestand					
artikel	2.2					2.3		2.4					
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2	3	4	5
1 Woonfunctie													
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	1	-	1	2	3	-	5
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	1	2	1	2	3	4	5

⁶ Als kenmerk voor een eenlaags gebouw is uitgegaan van een verblijfsgebied dat niet hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein. De maat van 1 m is ontleend aan de maximale hoogte waarop een vloer van een woonwagen mocht liggen ten tijde van het opstellen van de voorschriften voor woonwagens (zie § 1.3.1.2). Het niet ondergronds mogen zijn is tot uitdrukking gebracht door ook niet toe te staan dat een vloer van een verblijfsgebied zich lager dan 1 m onder het aansluitende terrein bevindt.

2.1.1.2. Bestaande bouw

In § 2.1.2 van Bouwbesluit 2003 is de woonfunctie niet verbijzonderd in subgebruiksfuncties. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.1.2. Sterkte bij brand

2.1.2.1. Nieuwbouw

tabel 2.8 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing							2.10
	tijdsduur bezwijken							
	1	2	3	4	5	6	7	
artikel	2.9							2.10
lid	1	2	3	4	5	6	7	*
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	*
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	*
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	*

In § 2.2.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.9, lid 1 - rookvrije vluchtroute
- artikel 2.9, leden 2 en 3 - hoofddraagconstructie
- artikel 2.10 - bepalingsmethode

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.8, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk heeft een bouwconstructie die zodanig is dat het bouwwerk bij brand gedurende redelijke tijd kan worden verlaten en doorzocht, zonder dat er gevaar voor instorting is.”

Artikel 2.9, lid 1 - rookvrije vluchtroute

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden sterkte-eisen bij brand gesteld aan de bouwconstructie van een rookvrije vluchtroute.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een rookvrije vluchtroute die deel uitmaakt van een bouwwerk. Bij een woonwagen is een dergelijke rookvrije vluchtroute niet aanwezig. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.9, leden 2 en 3 - hoofddraagconstructie

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden sterkte-eisen bij brand gesteld aan de hoofddraagconstructie van een bouwwerk.

Analyse

Als wordt uitgegaan van de definitie (zie onderstaand) van hoofddraagconstructie onder brandomstandigheden blijkt een normale grondgebonden woning met niet meer dan drie bouwlagen zo'n hoofddraagconstructie niet te hebben. Volgens onderdeel 5.1.6 van NEN 6068 is elke bouwlaag een afzonderlijke brandruimte. Omdat het brandcompartiment niet meer dan drie bouwlagen heeft, is onderdeel c van de definitie niet van toepassing. Wanneer een woonwagen wordt gelijk gesteld aan een normale grondgebonden woning zal ook de woonwagen geen hoofddraagconstructie onder brandomstandigheden hebben. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Definitie hoofddraagconstructie onder brandomstandigheden volgens NEN 6702:

“deel van de bouwconstructie gelegen in of grenzend aan een brandruimte als bedoeld in onderdeel 5.1 van NEN 6068 van gebouwen met brandcompartimenten en subbrandcompartimenten als bedoeld in afdeling 2.13 en 2.14 van het Bouwbesluit waarvan het bezwijken leidt tot het ook bezwijken van een bouwconstructie die:

- a. (dit geldt niet voor een woonfunctie);
- b. (dit geldt niet voor een normale woning);

- c. in het geval de brandruimte deel uitmaakt van een (sub)brandcompartiment dat meer dan drie bouwlagen bevat, zorgdraagt voor het in stand houden van ruimten die niet direct aan de brandruimte grenzen, maar wel in het (sub)brandcompartiment zijn gelegen; daarbij mag worden uitgegaan van de voor het bezwijken meest ongunstige ligging van de brandruimte in een combinatie van 3 bouwlagen.”

Artikel 2.10 - bepalingsmethode

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel wordt aangestuurd welke NEN's noodzakelijk zijn om de sterkte-eisen, zoals omschreven in artikel 2.9, voor een bouwconstructie te bepalen.

Analyse

Zoals in de analyse van artikel 2.9 is aangegeven heeft een woonwagen geen hoofddragconstructie onder brandomstandigheden. Wordt ook artikel 2.156, eerste lid, voor een woonwagen aangestuurd (zoals in § 2.1.18.1 is voorgesteld) dan is het bepaalde in artikel 2.9, eerste lid, niet van toepassing op de eventuele draagconstructie waarover een rookvrije vluchtroute voert⁷. Dit betekent dat er geen bezwaar is om de voorschriften die gelden voor een normale woning ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.8 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen. Bovendien wordt daarmee de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.8 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing							bepalingsmethode
	tijdsduur bezwijken							
	artikel 2.9							2.10
	lid 1	2	3	4	5	6	7	*
1 Woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	*

2.1.2.2. Bestaande bouw

tabel 2.11 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					bepalingsmethode
	tijdsduur bezwijken					
	artikel 2.12					2.13
	lid 1	2	3	4	5	*
1 Woonfunctie						*
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	-	*
b woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	2	-	-	-	*

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw in tabel 2.11, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie samen te voegen.

⁷ Hierbij is uitgegaan van de interpretatie zoals verwoord in § 2.1.6 van het door VROM uitgegeven Praktijkboek Bouwbesluit 2003. Het gaat hierbij feitelijk om de draagconstructie van de entree. Hierover kan desgewenst volstrekte duidelijkheid worden gegeven door in het tweede lid van artikel 2.9 een zin toe te voegen waarin staat dat dit voorschrift niet van toepassing is op een bouwconstructie voor een vloer die niet hoger dan 1 m boven het aansluitende terrein ligt en ook niet hoger dan 1 m boven een andere vloer.

tabel 2.11 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing				
	tijdsduur bezwijken				bepalingsmethode
artikel	2.12				2.13
lid	1	2	3	4	5
1 Woonfunctie					*
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	*
b andere woonfunctie	1	2	-	-	*

2.1.3. Vloerafscheiding

2.1.3.1. Nieuwbouw

tabel 2.14 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden		
	aanwezigheid			hoogte			openingen			opstapmogelijkheid			hoogte	openingen	
artikel	2.15			2.16			2.17			2.18			2.16	2.17	
lid	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2	3
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	[m]	[m]	[m]
b andere woonfunctie	1	2	-	1	2	3	-	1	2	3	-	1	1	0,1	0,5

In § 2.3.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.15, leden 1 en 2 - aanwezigheid vloerafscheiding
- artikel 2.16, leden 1 t/m 3 - hoogte vloerafscheiding
- artikel 2.17, leden 1 t/m 3 - openingen in vloerafscheidingen
- artikel 2.18, lid 1 - opstapmogelijkheid

Artikel 2.15, leden 1 en 2 - aanwezigheid vloerafscheiding

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden worden eisen gesteld aan de aanwezigheid van een vloerafscheiding ter plaatse van een vloerrand.

Analyse

Een vloerafscheiding is noodzakelijk bij een hoogteverschil tussen een vloer en het aansluitende terrein of tussen twee boven elkaar gelegen vloeren van meer dan 1 m. Bij het opstellen van de voorschriften is uitgegaan van de situatie dat dit hoogteverschil niet kon optreden en de eis daarom geen functie zou hebben. Uit het ‘Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005’ [lit. 1] blijkt dat inmiddels ook woonfuncties worden gebouwd met meerdere bouwlagen. Ook voor dergelijke woonfuncties is het gewenst dat een verplichte vloerafscheiding aanwezig is. Het is niet aanvaardbaar dat dan een lagere veiligheid wordt geaccepteerd.

Artikel 2.16, leden 1 t/m 3 - hoogte vloerafscheiding

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden worden eisen gesteld aan de hoogte van de verplichte vloerafscheiding volgens artikel 2.15.

Analyse

Uit de analyse van artikel 2.15 is gebleken dat het wenselijk is om ook voor een woonwagen de aanwezigheid van een vloerafscheiding te verplichten. Het ligt voor de hand om voor een te verplichten vloerafscheiding van een woonwagen dezelfde hoogte te eisen als voor een normale woning.

Artikel 2.17, leden 1 t/m 3 - openingen in vloerafscheiding

Deze artikelliden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden zijn beperkende voorschriften gegeven voor de openingen in een verplichte vloerafscheiding volgens artikel 2.15.

Analyse

Uit de analyse van artikel 2.15 is gebleken dat het wenselijk is om ook voor een woonwagen de aanwezigheid van een vloerafscheiding te verplichten. Het ligt voor de hand om voor een woonwagen dezelfde beperkingen op te leggen voor openingen van een te verplichten vloerafscheiding als voor een normale woning.

Artikel 2.18, lid 1 opstapmogelijkheid

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan het niet overklauterbaar zijn van een vloerafscheiding ter plaatse van een vloerand.

Analyse

Uit de analyse van artikel 2.15 is gebleken dat het wenselijk is om ook voor een woonwagen de aanwezigheid van een vloerafscheiding te verplichten. Het ligt voor de hand om voor een woonwagen dezelfde eisen te stellen ter voorkoming van het kunnen overklauteren van een te verplichten vloerafscheiding als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.14 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.14 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden			
	aanwezigheid			hoogte				openingen				opstapmogelijkheid	hoogte		openingen	
artikel	2.15			2.16				2.17				2.18	2.16		2.17	
lid	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	1	2	3
														[m]	[m]	[m]
1 Woonfunctie	1	2	-	1	2	3	-	1	2	3	-	1	-	1	0,1	0,5

2.1.3.2. Bestaande bouw

tabel 2.19 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								grenswaarden		
	aanwezigheid			hoogte		openingen		openingen			
artikel	2.20			2.21		2.22		2.22			
lid	1	2	3	1	2	3	1	2	2 (m)		
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
b andere woonfunctie	1	2	-	1	2	3	1	2	0,2		

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.19, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.19 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden	
	aanwezigheid			hoogte			openingen	
artikel	2.20			2.21			2.22	
lid	1	2	3	1	2	3	1	2
1 Woonfunctie	1	2	-	1	2	3	1	2
							2	(m)
							0,2	

2.1.4. Overbrugging van hoogteverschillen

2.1.4.1. Nieuwbouw

tabel 2.23 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	voorziening	
artikel	2.24	
lid	1	2
1 Woonfunctie	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	-
b andere woonfunctie	1	-

In § 2.4.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.24 lid 1 - aanwezigheid van een trap of hellingbaan

Artikel 2.24, lid 1 - aanwezigheid van een trap of hellingbaan

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de aanwezigheid van een vaste trap of hellingbaan om een hoogteverschil te overbruggen.

Analyse

Bij een hoogteverschil van meer dan 21 cm is het bij een normale woning noodzakelijk dat er een voorziening aanwezig is om dit hoogteverschil te overbruggen. Bij het opstellen van de voorschriften is uitgegaan van de situatie dat bij een woonwagen slechts een beperkt hoogteverschil kon optreden (zie § 1.3.1.2). Dit hoogteverschil werd veelal overbrugd door een los trapje. Het voorschrijven van een vaste trap (of hellingbaan) werd niet noodzakelijk geacht.

Ook voor het bereiken van een begane grondvloer⁸ is geen motief aanwezig om de veiligheid voor een woonwagen niet te waarborgen. Te meer, omdat woonwagens praktisch gezien niet flexibel meer zijn en het plaatsen van een vaste trap geen bezwaar meer vormt (zie figuur 1) en inmiddels ook de gangbare praktijk is.

Het is niet aanvaardbaar dat voor woonwagens een lagere veiligheid wordt geaccepteerd. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde voor te schrijven als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.23 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

⁸ Als voor een woonwagen evenals voor een normale woning wordt voorgeschreven dat ter plaatse van de toegang geen groter hoogteverschil aanwezig mag zijn dan 20 mm, vervalt het trapje naar de begane grond (zie § 2.3.3).

tabel 2.23 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	voorziening	
	artikel	2.24
	lid	1 2
1 Woonfunctie		1 -

2.1.4.2. Bestaande bouw

tabel 2.25 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	aanwezigheid	
	artikel	2.26
	lid	1 2
1 Woonfunctie		- -
a woonfunctie van een woonwagen		- -
b andere woonfunctie		1 -

In § 2.4.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.26 lid 1 - aanwezigheid van een trap of hellingbaan

Artikel 2.24, lid 1 - aanwezigheid van een trap of hellingbaan

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de aanwezigheid van een vaste trap of hellingbaan om een hoogteverschil te overbruggen.

Analyse

Evenals voor nieuwbouw geldt ook voor bestaande bouw dat de veiligheid voor het overbruggen van een hoogteverschil bij een woonwagen op dezelfde wijze moet zijn gewaarborgd als bij een normale woning. Zou dit artikellid onverkort van toepassing worden verklaard voor bestaande woonwagens dan zou dit betekenen dat alle nu nog losse trapjes moeten worden vervangen door vaste trapjes. Een dergelijke maatregel zou echter gebaseerd moeten zijn op het feit dat gebleken is dat zodanige ongelukken als gevolg van deze losse trapjes optreden dat het vervangen van deze trapjes door vaste uit een oogpunt van veiligheid noodzakelijk is. Zolang dit niet het geval is, verdient het aanbeveling om voor bestaande bouw bij een hoogteverschil van niet meer dan 1 m toe te blijven staan dat het geen vaste trapjes hoeven te zijn. Gelet op het feit dat in het Bouwbesluit dat gold voor 1 januari 2003 niet was voorgeschreven dat het om een 'vaste' trap moest gaan, is het te overwegen dit ook niet voor te schrijven voor andere bestaande trappen waarmee vanaf het aansluitende terrein geen groter hoogteverschil dan 1 m wordt overbrugd.

Advies

Voorgesteld wordt om aan het eerste lid van artikel 2.26 de volgende zin toe te voegen:

Een losse trap is toegestaan als het hoogteverschil dat moet worden overbrugd niet groter is dan 1 m, gemeten vanaf het aansluitende terrein.

Na deze aanpassing kunnen in tabel 2.25 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

tabel 2.25 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	aanwezigheid	
	artikel	2.26
	lid	1 2
1 Woonfunctie		1 -

2.1.5. Trappen

2.1.5.1. Nieuwbouw

tabel 2.27 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden															
	afmetingen trap											trapbordes	afscheiding	leuning	regenwerendheid	afmetingen trap	afscheiding										
artikel	2.28											2.29			2.30			2.31		2.32		2.28		2.30			
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	*	6	en	9	2
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	3	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	-	1	2	3	4	-	-	1	2	*	-	-	-	-
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	-	1	2	3	4	-	-	1	2	*	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	2	-	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	-	1	2	3	4	-	-	1	2	*	-	-	-	-

In § 2.5.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.28 lid 1, 2, 4 en 11 - afmetingen trap
- artikel 2.29 lid 1 en 2 - trapbordes
- artikel 2.30 lid 1 t/m 4 - afscheidingen
- artikel 2.31 - leuning
- artikel 2.32 - regenwerendheid

Artikel 2.28 t/m 2.32, diverse leden - eisen aan een trap

Deze artikelen zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelen worden eisen gesteld aan een verplichte trap.

Analyse

Het ligt hierbij voor de hand dat als de trap voor een woonwagen verplicht wordt gesteld, hiervoor dezelfde eisen worden aangestuurd als voor een normale woning gelden.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.27 de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie samen te voegen.

tabel 2.27 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden															
	afmetingen trap											trapbordes	afscheiding	leuning	regenwerendheid	afmetingen trap	afscheiding										
artikel	2.28											2.29			2.30			2.31		2.32		2.28		2.30			
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	1	2	3	4	5	6	1	2	*	6	en	9	2
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	-	1	2	3	4	-	-	1	2	*	-	-	-	-
b andere woonfunctie	1	2	-	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	-	1	2	3	4	-	-	1	2	*	-	-	-	-

2.1.5.2. Bestaande bouw

tabel 2.33 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					grenswaarden	
	afmetingen trap	trapbordes	afscheiding	leuningen	afscheiding		
artikel	2.34	2.35	2.36	2.37	2.36		
lid	1 2 3	*	1 2	*		2 (m)	
1 Woonfunctie							
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	
b andere woonfunctie	1	2	-	*	1	2	0,2

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw in tabel 2.33, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.33 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					grenswaarden	
	afmetingen trap	trapbordes	afscheiding	leuningen	afscheiding		
artikel	2.34	2.35	2.36	2.37	2.36		
lid	1 2 3	*	1 2	*		2 (m)	
1 Woonfunctie							
	1	2	-	*	1	2	0,2

2.1.6. Hellingbaan

2.1.6.1. Nieuwbouw

tabel 2.38 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	afmetingen hellingbaan	hellingbaan-bordes	afscheiding						
artikel	2.39	2.40	2.41						
lid	*	*	1 2 3 4 5 6 7 8						
1 Woonfunctie									
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	
b andere woonfunctie	*	*	1	2	3	4	5	6	-

In § 2.6.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.39 - afmetingen
- artikel 2.40 - bordes
- artikel 2.41, lid 1 t/m 6 - afscheidingen

Artikel 2.39 t/m 2.41, diverse leden - eisen aan een hellingbaan

Deze artikelen zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelen worden eisen gesteld aan een hellingbaan.

Analyse

Het ligt hierbij voor de hand dat als de hellingbaan voor een woonwagen verplicht wordt gesteld, hiervoor dezelfde eisen worden aangestuurd als voor een normale woning gelden.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.38 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.38 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	afmetingen helling- baan	hellingbaan-bordes	afscheiding							
artikel	2.39	2.40	2.41							
lid	*	*	1	2	3	4	5	6	7	8
1 Woonfunctie	*	*	1	2	3	4	5	6	7	8
	*	*	1	2	3	4	5	6	-	-

2.1.6.2. Bestaande bouw

tabel 2.42 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing			grenswaarden		
	afmetingen helling- baan	hellingbaan-bordes	afscheiding	afscheiding		
artikel	2.43	2.44	2.45			
lid	*	*	1	2	3	3 (m)
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	*	*	1	2	3	0,2
b andere woonfunctie	*	*	1	2	3	0,2

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.42, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties voor de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.42 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing			grenswaarden		
	afmetingen helling- baan	hellingbaan-bordes	afscheiding	afscheiding		
artikel	2.43	2.44	2.45			
lid	*	*	1	2	3	3 (m)
1 Woonfunctie	*	*	1	2	3	0,2

2.1.7. Elektrische- en noodstroomvoorziening

2.1.7.1. Nieuwbouw

tabel 2.46 – vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing							
	aanwezigheid		aansluitingen	veiligheid			verbouw	tijdelijke bouw
artikel	2.47		2.48	2.49			2.50	2.51
lid	1	2	*	1	2	3	*	*
1 Woonfunctie	1	-	*	1	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	*	1	2	3	*	*
b andere woonfunctie	1	2	*	1	2	3	*	*

In § 2.7.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.47, lid 2 - aanwezigheid noodstroomvoorziening
- artikel 2.49, leden 2 en 3 - eisen aan een noodstroomvoorziening
- artikelen 2.50 en 2.51 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikel 2.47, lid 2 - aanwezigheid noodstroomvoorziening

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de aanwezigheid en inrichting voor een voorziening voor noodstroom.

Analyse

Een voorziening voor noodstroom is noodzakelijk indien een verlichtingsinstallatie conform artikel 2.59 noodzakelijk is. Volgens het vierde lid van artikel 2.59 dat is aangestuurd voor een normale woning dient noodverlichting in een liftkooi aanwezig te zijn. Echter, voor een woonwagen en een normale woning zijn in afdeling 4.2 geen eisen aangestuurd dat er een toegankelijkheidssector aanwezig dient te zijn. Hierdoor is de aanwezigheid van de lift niet noodzakelijk voor zowel een woonwagen als een normale woning. Zowel op grond van artikel 2.59 als afdeling 4.2 kan geconcludeerd worden dat voor zowel een woonwagen als een normale woning geen noodverlichting noodzakelijk is. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.49, leden 2 en 3 - eisen aan een noodstroomvoorziening

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden worden eisen gesteld aan de inrichting van een noodstroomvoorziening.

Analyse

Uit de analyse van artikel 2.47 is gebleken dat voor een woonwagen en een normale woning geen noodstroom aanwezig hoeft te zijn. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.46 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.46 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	aanwezigheid		aansluitingen	veiligheid			verbouw	tijdelijke bouw		
artikel	2.47		2.48	2.49			2.50	2.51		
lid	1	2	*	1	2	3	*	*		
1 Woonfunctie	1	2	*	1	2	3	*	*		

2.1.7.2. Bestaande bouw

tabel 2.52 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		aansluitingen	veiligheid		
artikel	2.53		2.54	2.55		
lid	1	2	*	1	2	3
1 Woonfunctie	1	-	*	1	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	*	1	2	3
b andere woonfunctie	1	2	*	1	2	3

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.52, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.52 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		aansluitingen	veiligheid		
artikel	2.53		2.54	2.55		
lid	1	2	*	1	2	3
1 Woonfunctie	1	2	*	1	2	3

2.1.8. Verlichting

2.1.8.1. Nieuwbouw

tabel 2.56 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden		
	verlichtingssterkte				stroomvoorziening	noodverlichting				voorziening voor noodstroom	verbouw	tijdelijke bouw	verlichtingssterkte	noodverlichting	
artikel	2.57				2.58	2.59				2.60	2.61	2.62	2.57	2.59	
lid	1	2	3	4	*	1	2	3	4	*	1	2	*	1	2
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	[lux]	[m ²]
b andere woonfunctie	-	2	3	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-

In § 2.8.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.57, lid 2 - rookvrije vluchtroute
- artikel 2.57, lid 3 - liftkooi
- artikel 2.58 - stroomvoorziening
- artikelen 2.59, lid 4 en 2.60 - eisen aan een verlichtingsinstallatie

Artikel 2.57, lid 2 - rookvrije vluchtroute

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de verlichtingssterkte van een besloten rookvrije vluchtroute.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een rookvrije vluchtroute die door een bouwwerk voert. Zowel bij een woonwagen als een normale woning is een dergelijke rookvrije vluchtroute niet aanwezig. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.57, lid 3 - liftkooi

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de verlichtingssterkte van een liftkooi.

Analyse

Zowel voor een woonwagen als een normale woning zijn in afdeling 4.2 geen eisen aangestuurd dat er een toegankelijkheidssector aanwezig dient te zijn. Op grond van afdeling 4.2 kan geconcludeerd worden dat voor zowel een woonwagen als een normale woning geen lift noodzakelijk is. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.58 - stroomvoorziening

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel wordt voorgeschreven dat de verlichtingsinstallatie die op grond van artikel 2.57, lid 2 of lid 3 aanwezig moet zijn, is aangesloten op een voorziening voor elektriciteit.

Analyse

Uit de analyses van de leden 2 en 3 van artikel 2.57 is gebleken dat voor een woonwagen en een normale woning de in die leden bedoelde verlichtingsinstallatie niet aanwezig hoeft te zijn. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit artikel ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.59, lid 4 en artikel 2.60 - noodverlichting

Deze voorschriften zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze voorschriften is bepaald dat de verlichting van een liftkooi moet zijn aangesloten op noodstroom en hoe lang met welke verlichtingssterkte deze moet kunnen branden.

Analyse

Uit de analyse van lid 3 van artikel 2.57 is gebleken dat in een woonwagen en een normale woning geen lift aanwezig hoeft te zijn. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.56 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.56 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden				
	verlichtingssterkte				stroomvoorziening	noodverlichting				voorziening voor noodstroom	verbouw	tijdelijke bouw	verlichtingssterkte	noodverlichting	
artikel	2.57				2.58	2.59				2.60	2.61	2.62	2.57	2.59	
lid	1	2	3	4	*	1	2	3	4	*	1	2	*	1 [lux]	1 [m ²]
1 Woonfunctie	-	2	3	-	*	-	-	-	4	*	-	-	-	-	-

2.1.8.2. Bestaande bouw

tabel 2.63 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden		
	verlichtingssterkte				stroomvoorziening	noodverlichting				voorz. voor noodstroom	noodverlichting		
artikel	2.64				2.65	2.66				2.67	2.66		
lid	1	2	3	4	*	1	2	3	4	*	1 [m ²]		
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
b andere woonfunctie	-	2	3	-	*	-	-	-	-	-	-		

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.63, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.63 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden		
	verlichtingssterkte				stroomvoorziening	noodverlichting				voorz. voor noodstroom	noodverlichting		
artikel	2.64				2.65	2.66				2.67	2.66		
lid	1	2	3	4	*	1	2	3	4	*	1 [m ²]		
1 Woonfunctie	-	2	3	-	*	-	-	-	-	-	-		

2.1.9. Gasvoorziening

2.1.9.1. Nieuwbouw

tabel 2.68 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		aansluitingen		veiligheid	
artikel	2.69		2.70		2.71	
lid	1	2	1	2	3	*
1 Woonfunctie	1	2	1	2	-	*
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	-	1	2	-	*
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	1	2	-	*
c andere woonfunctie	1	-	1	2	-	*

In tabel 2.68 zijn voor een woonwagen en een normale woning (andere woonfunctie) dezelfde voorschriften aangestuurd. Dit betekent dat geen inhoudelijk onderscheid is gemaakt tussen deze subgebruiksfuncties. Dit betekent ook dat de subgebruiksfuncties voor woonwagen en andere woonfunctie samengevoegd kunnen worden.

tabel 2.68 – aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		aansluitingen			veiligheid
artikel	2.69		2.70			2.71
lid	1	2	1	2	3	*
1 Woonfunctie						
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	*
b andere woonfunctie	1	-	1	2	-	*

2.1.9.2. Bestaande bouw

tabel 2.72 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	aanwezigheid	veiligheid
artikel	2.73	2.74
lid	*	*
1 Woonfunctie		
a woonfunctie van een woonwagen	-	*
b andere woonfunctie	*	*

In § 2.9.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.73 - aanwezigheid

Artikel 2.73

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel wordt vereist dat een voorziening voor gas de aansluitmogelijkheid heeft voor aansluiting op het distributienet van gas.

Analyse

De voor een normale woning voorgeschreven aanwezigheid van een aansluitmogelijkheid voor aansluiting op het distributienet van gas betekent niet dat de voorziening ook daadwerkelijk moet zijn aangesloten op het distributienet. Dit wordt bepaald in de gemeentelijke bouwverordening. Als wordt uitgegaan van de MBV 1992 dan blijkt dat in artikel 2.68 een dergelijke verplichting wel is opgenomen voor een nieuwe voorziening, maar niet voor bestaande voorzieningen. Dit betekent dat het onderhavige voorschrift geen praktische betekenis heeft.

Advies

Voorgesteld wordt om artikel 2.73 te laten vervallen

Na deze aanpassing kunnen in tabel 2.72 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

tabel 2.72 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing
	veiligheid
artikel	2.74
lid	*
1 Woonfunctie	*

2.1.10. Beweegbare constructie-onderdelen**2.1.10.1. Nieuwbouw**

tabel 2.75 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						
	hoogte					verbouw	tijdelijke bouw
artikel	2.76					2.77	2.78
lid	1	2	3	4	5	*	*
1 Woonfunctie	-	-	-	-	5	*	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	5	*	-
b andere woonfunctie	1	2	3	4	-	*	*

In § 2.10.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- Artikel 2.76, leden 1, 2 en 4 - beweegbaar constructieonderdeel boven een weg
- artikel 2.76, leden 3 en 4 - beweegbaar constructieonderdeel boven een vloer van een rookvrije vluchtroute
- artikel 2.76, lid 5 - beweegbaar constructieonderdeel buiten de standplaats
- artikel 2.78 - tijdelijke bouw

Artikel 2.76, leden 1, 2 en 4 - beweegbaar constructieonderdeel boven een weg

De artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In de leden worden eisen gesteld aan de minimale hoogte waarop een beweegbaar constructieonderdeel zich in geopende stand mag bevinden boven een weg.

Analyse

De eisen met betrekking tot beweegbare constructie-onderdelen boven een weg worden in principe voor een woonwagen in het vijfde lid geregeld. Volgens dit lid mag zich geen beweegbaar constructieonderdeel buiten de standplaats bevinden, daarmee dus ook niet boven een weg. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.76, lid 3 en 4 - beweegbaar constructieonderdeel boven een rookvrije vluchtroute

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden worden eisen gesteld aan de minimale hoogte waarop een beweegbaar constructieonderdeel zich in geopende stand mag bevinden boven een vloer van een rookvrije vluchtroute.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een rookvrije vluchtroute die door een bouwwerk voert. Zowel bij een woonwagen als een normale woning is een dergelijke rookvrije vluchtroute niet aanwezig. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.76, lid 5 - beweegbaar constructieonderdeel buiten de standplaats

Dit artikellid is voor een woonwagen wel aangestuurd en voor een normale woning niet. In dit lid wordt gesteld dat een beweegbaar constructieonderdeel zich in geopende stand niet buiten de standplaats mag bevinden.

Analyse

De eis dat een constructieonderdeel zich in geopende stand niet buiten de standplaats (perceel) mag bevinden is strenger dan voor een normale woning, waar het overschrijden van de perceelsgrens van een beweegbaar constructieonderdeel alleen niet is toegestaan als het een perceelsgrens betreft die grenst aan een weg. Bovendien mag dit bij een normale woning boven een bepaalde hoogte wel. Dat het voorschrift niet toestaat dat een constructieonderdeel vanaf een bepaalde hoogte zich in geopende stand wel boven een weg mag bevinden is een gevolg van het feit dat is uitgegaan van een woonwagen die niet hoger mag zijn dan 3,5 m (zie § 1.3.1.2).

Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde toe te staan als voor een normale woning. Dit betekent dat in plaats van het vijfde lid, de leden 1, 2 en 4 kunnen worden aangestuurd. Hiermee is in feite sprake van een beperkte deregulering.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.75 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.75 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing							
	hoogte						verbouw	tijdelijke bouw
artikel	2.76						2.77	2.78
lid	1	2	3	4	5	*	*	
1 Woonfunctie	1	2	3	4	-	*	*	

2.1.10.2. Bestaande bouw

tabel 2.79 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing
	hoogte
artikel	2.80
lid	*
1 Woonfunctie	-
a woonfunctie van een woonwagen	-
b andere woonfunctie	*

In § 2.10.2 van Bouwbesluit 2003 heeft het verschil met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.80 - beweegbaar constructieonderdeel boven een weg voor motorvoertuigen

Artikel 2.80 - beweegbaar constructieonderdeel boven een weg voor motorvoertuigen

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften van een woonwagen is ervan uitgegaan dat een standplaats van een woonwagen niet grenst aan een weg. Dit is echter niet uitgesloten. In dat geval is het ook voor een woonwagen niet acceptabel dat een constructieonderdeel beneden een hoogte van 4,2 m over de openbare weg kan draaien.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.79 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.79 – aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing
	hoogte
artikel	2.80
lid	*
1 Woonfunctie	*

2.1.11. Bepierking ontstaan brandgevaarlijke situatie**2.1.11.1. Nieuwbouw**

tabel 2.81 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	2.82	2.83	2.84			2.85			2.86	2.87
lid	*	*	1	2	3	1	2	3	*	*
1 Woonfunctie	*	*	1	2	3	1	2	3	*	*
a woonfunctie van een woonwagen	*	-	1	2	-	1	-	-	*	*
b andere woonfunctie	*	*	1	2	3	1	2	-	*	*

In § 2.11.1 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.83 - schachten
- artikel 2.84, lid 3 - uitmonding rookafvoer
- artikel 2.85, lid 2 - brandgevaarlijk dak

Artikel 2.83 - schachten

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel worden eisen gesteld aan de materialen die worden toegepast in schachten, kokers en kanalen (met een grotere doorsnede dan 0,015 m²) die grenzen aan meer dan één brandcompartiment.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat het aan elkaar bouwen van op verschillende standplaatsen (percelen) gelegen woonwagens niet realistisch was (zie § 1.3.1.2). Inmiddels is dit wel een reële mogelijkheid. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde toe te staan als voor een normale woning.

Artikel 2.84, lid 3 - uitmonding rookafvoer

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid worden eisen gesteld aan de afstand van een brandgevaarlijk dak ten opzichte van een rookafvoer (van een vaste brandstof) en de perceelsgrens.

Analyse

Volgens dit artikellid worden er eisen gesteld aan de afstand tussen de uitmonding van een rookafvoer en een brandgevaarlijk dak. Wanneer woonwagens gegroepeerd op een woonwagencentrum in beschouwing worden genomen, kan zo'n situatie zich niet voordoen. In het eerste lid van artikel 2.85 is voorgeschreven dat het dak van een woonwagen niet brandgevaarlijk mag zijn. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.85, lid 2 - brandgevaarlijk dak

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid is aangegeven wanneer een brandgevaarlijk dak mag worden toegepast.

Analyse

In dit artikellid is bepaald dat een normale woning een brandgevaarlijk dak mag hebben als dit dak op een afstand van ten minste 15 m van de perceelsgrens ligt. Deze afstand is voor een woonwagen op een standplaats (perceel) niet realistisch. Het opnemen van dit voorschrift had daarom voor een woonwagen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.81 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.81 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	stookplaats	schacht, koker of kanaal			rookafvoer	dak		verbouw	tijdelijke bouw	
artikel	2.82	2.83	2.84			2.85		2.86	2.87	
lid	*	*	1	2	3	1	2	3	*	*
1 Woonfunctie	*	*	1	2	3	1	2	-	*	*

2.1.11.2. Bestaande bouw

tabel 2.88 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	stookplaats	rookafvoer	
artikel	2.89	2.90	
lid	*	1	2 3
1 Woonfunctie	*	1	2 3
a woonfunctie van een woonwagen	*	1	2 -
b andere woonfunctie	*	1	2 3

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.88, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.88 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	stookplaats	rookafvoer	
artikel	2.89	2.90	
lid	*	1	2 3
1 Woonfunctie	*	1	2 3

2.1.12. Beperking van ontwikkeling van brand

2.1.12.1. Nieuwbouw

tabel 2.91 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden											
	binnenoppervlakte	buitenoppervlakte	beloopbaar vlak	vrijgesteld	verbouw	tijdelijke bouw	zijde grenzend aan een															
brand- en rookvr. vluchtroute							rookvr. vluchtroute	overig	binnen	buiten	boven											
artikel	2.92	2.93						2.94	2.95	2.96	2.97	2.92	2.93	2.94								
lid	*	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2	1	2	1	2							
1 Woonfunctie	*	1	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-							
a woonfunctie van een woonwagen	*	1	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	-	-	-							
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	*	1	2	-	-	5	-	1	2	1	-	-	-	2	4	4	2	4	4	T1	T3	T3
c andere woonfunctie	*	1	2	3	-	5	-	1	2	1	-	1	-	1	2	4	2	2	4	T1	T1	T3

In § 2.12.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) betrekking op:

- artikel 2.92 en artikel 2.93, lid 1 - grenswaarden brandvoortplanting
- artikel 2.93, lid 2 - constructieonderdeel hoger dan 13 m

- artikel 2.93, lid 3 - constructieonderdeel tot een hoogte van 2,5 m
- artikel 2.93, lid 5 - ontheffingen

Artikel 2.92 en artikel 2.93, lid 1- grenswaarden brandvoortplanting

Deze voorschriften zijn zowel aangestuurd voor een woonwagen als voor een normale woning. In de aansturingstabel zijn echter voor een woonwagen geen en voor een normale woning wel grenswaarden opgenomen voor een (brand- en) rookvrije vluchtroute.

Analyse

Dit voorschrift is alleen van belang als een rookvrije vluchtroute door een bouwwerk voert en als het gaat om een brand- en rookvrije vluchtroute. Zowel bij een woonwagen als een normale woning komen dergelijke rookvrije vluchtroutes niet voor. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.93, lid 2 - constructie-onderdeel hoger dan 13 m

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden hogere eisen gesteld aan de brandvoortplanting (klasse 2 in plaats van klasse 4) van constructieonderdelen die hoger zijn gelegen dan 13 m boven het meetniveau.

Analyse

Dit voorschrift is voor een woonwagen niet aangestuurd omdat een geveldeel van een woonwagen altijd lager ligt dan 13 m boven het meetniveau. Het opnemen van dit voorschrift had daarom voor een woonwagen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.93, lid 3 - constructie-onderdeel tot een hoogte van 2,5 m

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid worden eisen gesteld aan de brandvoortplanting (klasse 1 in plaats van klasse 4) van constructieonderdelen tot een hoogte van 2,5 m boven het meetniveau van een bouwwerk waarin de vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 5 m boven het meetniveau.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften, is ervan uitgegaan dat een vloer van een verblijfsgebied van een woonwagen niet hoger kan liggen dan 1 m boven het meetniveau. Deze situatie kan heden ten dagen wel voor komen of voor gaan komen. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde veiligheidsniveau voor te schrijven als voor een normale woning.

Artikel 2.93, lid 5 - ontheffing

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat de hogere eisen voor een rookvrije vluchtroute en voor een brand- en rookvrije vluchtroute niet van toepassing zijn op een deur, raam, kozijn en een daarmee gelijk te stellen constructieonderdeel.

Analyse

Uitgaande van de analyses van de leden 2 en 3 van artikel 2.93 ligt het voor de hand om ook voor een woonwagen deze ontheffing toe te staan.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.91 de subgebruiksfunctie woonwagen samen te voegen met de subgebruiksfunctie woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen.

tabel 2.91 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden													
	binnenoppervlak		buitenoppervlak		beloopbaar vlak		vrijgesteld		verbouw		tijdelijke bouw		zijde grenzend aan een											
												binnen	buiten	boven										
artikel	2.92	2.93						2.94	2.95	2.96	2.97	2.92	2.93		2.94									
lid	*	1	2	3	4	5	6	1	2	1	2	1	2	1	2									
1 Woonfunctie												[klasse]	[klasse]	[klasse]										
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	*	1	2	-	-	5	-	1	2	1	-	-	-	-	2	4	4	2	4	4	T1	T3	T3	
b andere woonfunctie	*	1	2	3	-	5	-	1	2	1	-	1	-	1	-	2	2	4	2	2	4	T1	T1	T3

2.1.12.2. Bestaande bouw

tabel 2.98 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing				grenswaarden									
	binnenoppervlak		buitenoppervlak		beloopbaar vlak		vrijgesteld		brand- en rookvrije vluchtroute		brand- en rookvrije vluchtroute		brand- en rookvrije vluchtroute	
artikel	2.99	2.100	2.101	2.102	2.99	2.100	2.101							
lid	*	*	1	2	1	2	*	*	2					
1 Woonfunctie							[klasse]	[klasse]	[klasse]					
a woonfunctie van een woonwagen	*	*	1	2	1	-	-	-	4	-	-	4	-	T3
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van ten hoogste 1.000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	*	*	1	2	1	-	2	4	4	2	4	4	T1	T3
c andere woonfunctie	*	*	1	2	1	-	2	2	4	2	2	4	T1	T3

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw in tabel 2.98, voor bestaande bouw, de subgebruiksfunctie woonwagen samen te voegen met de subgebruiksfunctie woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen.

tabel 2.98 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing				grenswaarden									
	binnenoppervlak		buitenoppervlak		beloopbaar vlak		vrijgesteld		brand- en rookvrije vluchtroute		brand- en rookvrije vluchtroute		brand- en rookvrije vluchtroute	
artikel	2.99	2.100	2.101	2.102	2.99	2.100	2.101							
lid	*	*	1	2	1	2	*	*	2					
1 Woonfunctie							[klasse]	[klasse]	[klasse]					
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van ten hoogste 1.000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	*	*	1	2	1	-	2	4	4	2	4	4	T1	T3
b andere woonfunctie	*	*	1	2	1	-	2	2	4	2	2	4	T1	T3

2.1.13. Brandcompartimentering

2.1.13.1. Nieuwbouw

tabel 2.103 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden																			
	ligging								omvang			wbdbo	zelfsluitende deur	verbouw	tijdelijke bouw	afmetingen	wbdbo														
artikel	2.104								2.105			2.106																			
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	2.107	2.108	2.109	2.105	2.106
1 Woonfunctie																											*	*	*	4	3
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	-	-	*	*	*	[m ²]	[m]	
b woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-	1000	7	
c andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	-	-	-	-	-	1000	7	

In § 2.13.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.104, leden 1 t/m 3 - aanwezigheid brandcompartiment
- artikel 2.105, leden 1, 3, 4, 6 en 7 - omvang brandcompartiment
- artikel 2.106, leden 1 t/m 6 - wbdbo brandcompartiment
- artikel 2.107 - zelfsluitende deuren
- artikelen 2.108 en 2.109 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikel 2.104, leden 1 t/m 3 - aanwezigheid brandcompartiment

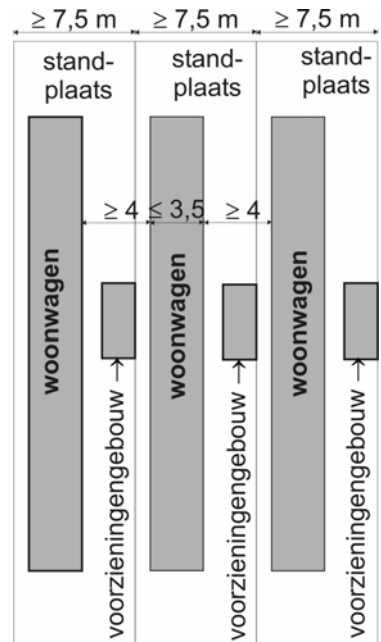
Dit leden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagens niet. In deze leden is bepaald of een ruimte in een brandcompartiment moet liggen.

Analyse

Weliswaar is voor een woonwagens geen brandcompartiment voorgeschreven, maar aan de doelstelling van een brandcompartiment door de aanwezigheid van een voldoende weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wbdbo) tussen woonwagens moet wel worden voldaan. Hiervoor zijn namelijk de volgende artikelen van Bouwbesluit 2003 bepalend:

- Artikel 2.106, lid 6 (uit § 2.13.1 van Bouwbesluit 2003), dat luidt: De volgens NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van een woonwagens naar een andere woonwagens is niet lager dan 30 minuten. Bij de bepaling van deze weerstand wordt uitgegaan van een identieke, doch spiegelsymmetrisch op een afstand van 5 m geplaatste woonwagens.
- Artikel 2.115, lid 1 (uit § 2.14.1 van Bouwbesluit 2003), dat luidt: Een te bouwen bouwwerk waarin wordt geslapen is zodanig dat uitbreiding van brand in verdergaande mate wordt beperkt dan bepaald in paragraaf 2.13.1.

Bij het opstellen van de voorschriften voor woonwagens is ervan uitgegaan dat de fundering en het voorzieningengebouw op een standplaats als vaste elementen aanwezig zijn. Uitgaande van de in die tijd geldende maximale afmetingen van een woonwagens en minimale afmetingen van een standplaats zouden de onderlinge afstanden tussen woonwagens in de praktijk niet minder zijn dan 4 m (zie). De in geschetste beoogde situatie stemt niet overeen met de huidige praktijk. Dit betekent dat in ieder geval tot 1 januari 2003 alleen door middel van voorschriften in een bestemmingsplan een beperking kon worden gesteld aan de onderlinge afstand tussen woonwagens en de verantwoordelijkheid verder aan de woonwagensbewoners werd gelaten.

figuur 2 - Beoogde indeling van een standplaats

Met ingang van 1 januari 2003 is daarnaast ook het eerste lid van artikel 2.115 van Bouwbesluit 2003 van kracht geworden (dat verder wordt besproken in § 2.1.14.1). Dit betekende wel dat het, via de weg van subbrandcompartimentering, vanaf die datum niet meer acceptabel was als de onderlinge plaatsing van woonwagens onvoldoende veiligheid bood tegen brandoverslag. Dit betekent ook dat het voorschrijven dat een woonwagens in een brandcompartiment moet liggen (aansturen: lid 1) op zich geen verzwaaring van de vigerende voorschriften tot gevolg heeft. Dit biedt echter wel de meest

praktische mogelijkheid tot een gelijktrekken van de voorschriften voor een woonwagen met die van een normale woning. Dit is in het advies uitgewerkt onder alternatief 1.

Het is denkbaar dat om psychologische redenen ervoor wordt gekozen om brandcompartimentering van woonwagens niet voor te schrijven. Gelet op het in §1.3.1.2 gestelde met betrekking tot meerlaagse gebouwen, kan dit dan alleen gelden voor een eenlaagse woonfunctie op een standplaats. Dit is in het advies uitgewerkt onder alternatief 2.

Bij dicht op elkaar geplaatste woonwagens staan ook de nodige ramen dicht tegenover elkaar. Dit betekent dat tussen de bewoners een relatief grote sociale binding moet bestaan. In die situaties is in feite sprake van een of meer woonwagens die min of meer als één woning functioneren. Het is denkbaar dat voor die situaties de te nemen maatregelen beperkt blijven tot het treffen van voorzieningen waardoor het veilig kunnen vluchten uit een woonwagen die grenst aan een brandende woonwagen (zonder dat ze brandwerend van elkaar zijn gescheiden). Dit kan door de in de woonwagens aan te brengen rookmelders (zoals voorgesteld in § 2.1.16.1) onderling te koppelen. De consequentie hiervan is dan wel dat, om te voldoen aan de wdbbo-eis, uitgegaan moet worden van de grotere gebruiksoppervlakte, waardoor tussen de groepen woonwagens grotere afstanden moeten worden aangehouden dan nodig is bij afzonderlijke woonwagens.

Er is geen reden gevonden waarom deze oplossing alleen aanvaardbaar zou zijn voor een woonwagen of voor een op een standplaats gelegen woonfunctie. Ook bij normale woningen kan dit in beginsel een acceptabele oplossing zijn. Bij een aanleunwoning betekent het dan dat de deur tussen de hoofdwooning en de aanleunwoning niet brandwerend en zelfsluitend hoeft te zijn.

Essentieel hierbij is wel dat de bewoners van elke afzonderlijke woning voldoende veilig moeten kunnen vluchten. Dit betekent dat vanuit elke woonfunctie het aansluitende terrein moet kunnen worden bereikt, vanwaar de openbare weg kan worden bereikt, zonder dat de route voert:

- langs een niet-brandwerende gevel van een andere woonfunctie van dezelfde groep, of
- door een andere gebruiksfunctie.

Voor een technische ruimte van een woonwagen is eveneens niet bepaald dat deze in een brandcompartiment moet liggen. Dit is namelijk pas nodig als de technische ruimte een gebruiksoppervlakte heeft van meer dan 50 m². Dit komt bij een woonwagen niet voor. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen (aansturen: lid 2) .

Wordt voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, dan vloeit daaruit voort dat ook moet worden bepaald dat een brand- en rookvrije vluchtroute zich niet in een brandcompartiment mag bevinden (aansturen: lid 3).

Artikel 2.105, leden 1, 3, 4, 6 en 7 - omvang brandcompartiment

Deze leden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Deze leden zijn bepalend voor de grootte van de brandcompartimenten.

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, zijn er ook geen voorschriften gegeven die bepalend zijn voor de omvang van het brandcompartiment. Als overeenkomstig het voorstel in de analyse van artikel 2.104 expliciet wordt gemaakt dat een woonwagen in een brandcompartiment ligt, is het te overwegen om voor een groep van woonwagens dezelfde omvang voor te schrijven als voor een normale woning⁹.

Dit heeft als consequentie dat afhankelijk van wat als perceel in Bouwbesluit 2003 wordt aangemerkt, ten hoogste 1000 m² aan gebruiksoppervlakte in één brandcompartiment mag liggen. Wordt ervan uitgegaan dat een aantal woonwagenstandplaatsen op één perceel ligt (door de aanvrager van een bouwvergunning te bepalen) dan zal een relatief groot aantal woonwagens (en de daarbij behorende standplaatsen) in één brandcompartiment mogen liggen. Wordt het voorschrift op deze wijze toegepast dan zal dit in de praktijk niet of slechts in geringe mate tot extra maatregelen leiden. Deze oplossing is uitgewerkt in alternatief 1.

Uitgaande van de vigerende voorschriften vloeien de werkelijke consequenties dan voort uit:

- de subbrandcompartimentering (zie § 2.1.14.1); en
- de stromingsrichting van de ventilatie (zie § 2.2.10.1), omdat dan ook rekening moet worden gehouden met belemmeringen door gebouwtjes op andere standplaatsen.

⁹ Om de voorschriften gelijk te kunnen trekken zal, ook bij normale woningen moeten worden toegestaan dat meerdere woonfuncties zich in één brandcompartiment bevinden en zal de veiligheid tussen woonwagens en normale woningen moeten worden verzekerd op het niveau van subbrandcompartimentering.

Wordt niet voorgeschreven dat een woonwagen (een eenlaagse woonfunctie op een standplaats) in een brandcompartiment ligt, dan ligt het voor de hand dat een minimale afstand tot de grens van de standplaats wordt voorgeschreven. Deze afstand is vooral afhankelijk van:

- de brandwerendheid van de naar de grens van de standplaats toegekeerde gevel (met inbegrip van de aansluitende constructieonderdelen);
- de oppervlakte van niet brandwerende delen in de naar de grens van de standplaats toegekeerde gevel; en
- de oppervlakte van de niet brandwerende delen in de overige uitwendige scheidingsconstructies.

Deze oplossing kan tot een verlaging van de nu geldende prestatie-eisen leiden. Dit komt omdat vanaf 1 september 2005 moet worden voldaan aan een gewijzigde NEN 6068. Deze NEN is in het zesde lid van artikel 2.106 van Bouwbesluit 2003 aangestuurd als bepalingsmethode voor de wdbdo van een woonwagen. Op grond van onderdeel 6.10 van die NEN, mag deze alleen worden toegepast als niet meer dan 50% van de vloeroppervlakte van een woonwagen aan niet brandwerende geveldelen in een woonwagen aanwezig is. Uit het hierna gegeven rekenvoorbeeld blijkt dat om NEN 6068 te mogen toepassen een substantieel deel van de geveloppervlakte brandwerend moet zijn.

Rekenvoorbeeld

Woonwagen van 3,5 m x 15 m, met wanden die 2,2 m hoog zijn en 0,125 m dik.

De vloeroppervlakte van de woonwagen is dan 14,75 m x 3,25 m = 48 m² ⇒ 50% x 48 m² = 24 m² van de geveldelen hoeft niet brandwerend te zijn.

De totale oppervlakte aan geveldelen is 2,2 m x (14,75 m + 3,25 m) x 2 = 79 m² ⇒ 79m² - 24 m² = 55 m² van de geveldelen

moet brandwerend zijn. Dit is $\frac{55}{79} \times 100\% = 70\%$ van de totale oppervlakte aan geveldelen.

Als voor deze oplossing wordt gekozen zal in een nader onderzoek moeten worden bepaald, welke maten hierbij een voldoende veiligheid bieden. In dat onderzoek kan gebruik worden gemaakt van een gelijkwaardige bepalingsmethode. Deze oplossing is (nu met fictieve grenswaarden) nader uitgewerkt in alternatief 2.

Artikel 2.106, leden 1 t/m 6 - wdbdo brandcompartiment

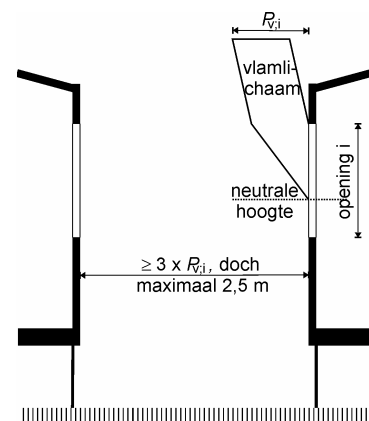
De leden 1 tot en met 5 zijn aangestuurd voor een normale woning. Lid 6 is aangestuurd voor een woonwagen.

In deze leden is bepaald wat de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wdbdo) ten minste moet zijn.

Analyse

Voor een woonwagen is de bepaling van de wdbdo onafhankelijk van de plaatsing van de wagen, omdat bij het opstellen van de voorschriften ervan uit is gegaan dat een woonwagen niet gebonden is aan een standplaats. Hierbij is uitgegaan van een fictieve afstand van 5 m ten opzichte van dezelfde doch spiegelsymmetrisch gelegen woonwagen. Deze afstand is ontleend aan de toentertijd geldende voorwaarde in NEN 6068 ter voorkoming van vlamcontact. Inmiddels is deze afstand in NEN 6068 in plaats van een minimale afstand een maximale afstand geworden, die ter voorkoming van vlamcontact in acht moet worden genomen. Als minimum geldt nu drie keer de breedte van het vlamlichaam met een maximum van 5 m (zie figuur 3). Dit betekent dat verwacht mag worden dat bij een niet te grote woonwagen met een afstand van 4 m kan worden volstaan¹⁰.

Een woonwagen zal naar verwachting een vuurbelasting hebben die hoger is dan 500 MJ/m². Dit betekent dat een reductie van 30 minuten, zoals bij een steenachtige woning is toegestaan, niet zal zijn toegestaan voor een woonwagen, waardoor bij gelijktrekken van de voorschriften met die voor een normale woning, tussen twee woonwagens een wdbdo-eis zou moeten

figuur 3 - Afstand ter voorkoming van vlamcontact

¹⁰ De afstand die ter voorkoming van vlamcontact in acht moet worden genomen is slechts een voorwaarde waaraan moet worden voldaan om de bepalingsmethode van NEN 6068 toe te mogen passen. Als vaststaat dat de bepalingsmethode mag worden toegepast moet nog worden aangetoond dat de weerstand tegen brandoverslag aan de eis voldoet. Dit betekent dat moet worden aangetoond dat de stralingsflux ter plaatse van een tegenovergelegen opening niet groter is dan 15 kW/m².

gelden van ten minste 60 minuten, terwijl nu met 30 minuten mag worden volstaan bij een fictieve afstand van 5 m.

Voor een woonwagen met relatief veel ramen en een relatief kleine gebruiksoppervlakte, zullen de consequenties van de hogere wdbbo-eis op de stralingsflux waarschijnlijk zeer gering of nihil zijn. Gaat het om het brandwerend uitvoeren van een geveldeel dan maakt het geen verschil of het gaat om een eis van 30 minuten of van 60 minuten. In beide gevallen mag volgens onderdeel 6.3 van NEN 6068 worden volstaan met een brandwerendheid van 30 minuten. De wdbbo-eis heeft eveneens geen invloed op de afstand die ter voorkoming van vlamcontact in acht moet worden genomen.

Artikel 2.107 - zelfsluitende deur

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel is bepaald dat een inwendige scheidingsconstructie van een brandcompartiment zelfsluitend moet zijn.

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, is ook niet voorgeschreven waaraan het brandcompartiment moet voldoen. Bovendien was bij het opstellen van de voorschriften ervan uitgegaan dat een woonwagen een vrijstaand gebouw is. Het opnemen van dit voorschrift had en heeft ook nu voor een woonwagen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar tegen om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Zoals in de analyse is aangegeven zijn de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen; en
2. een woonwagen niet in een brandcompartiment hoeft te liggen.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om de inhoud van het derde lid van artikel 2.105 als volgt aan te passen:

In een brandcompartiment liggen uitsluitend woonfuncties en nevenfuncties van die woonfuncties.

Na aanpassing kan in tabel 2.103 de subgebruiksfunctie woonwagens worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie¹¹.

tabel 2.103 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden																				
	ligging								omvang			wdbbo		zelfsluitende deur	verbouw	tijdelijke bouw	afmetingen	wdbbo														
artikel	2.104								2.105											2.106		2.107	2.108	2.109	2.105	2.106						
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	7	*	*	*	4	3	
1 Woonfunctie																												*	*	*	4	3
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	-	-	-	*	*	*	1000	7	
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	-	-	*	*	*	1000	7		

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om lid 6 van artikel 2.106 door de volgende leden te vervangen:

- 6a In een brandcompartiment waarin zich meer dan één woonfunctie bevindt:
- a. heeft, ongeacht het bepaalde in artikel 2.146, zevende lid, elke woonfunctie een of meer rookmelders als bedoeld in artikel 2.146, zevende lid, die onderling zijn gekoppeld als bedoeld in NEN 2555;
 - b. is vanuit elke woonfunctie het aansluitende terrein te bereiken en vandaar, uitsluitend via de buitenlucht, de openbare weg zonder dat daarvoor een deel van een gevel van een in hetzelfde brandcompartiment gelegen andere woonfunctie of nevenfunctie van een andere woonfunctie wordt gepasseerd, waarvan de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag, bepaald volgens NEN 6068, minder is dan 30 minuten.
- 6b Het eerste lid en lid 6a zijn niet van toepassing op een op een standplaats gelegen woonfunctie, waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein en waarvan de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie niet groter is dan 100 m², mits:

¹¹ In § 2.1.14.1 wordt voorgesteld om ook niet in een woongebouw gelegen woonfuncties aan te merken als subbrandcompartiment en de wdbbo-eis tussen woonwagens op subbrandcompartimentsniveau te stellen. Het bepaalde in het zesde lid van artikel 2.106 kan dan vervallen.

- a. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 50 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2 m is;
- b. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 100 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2,5 m is; of
- c. voor zover de standplaats grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 5 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonfuncties onbebouwd blijft.

Na aanpassing kan in tabel 2.103 de subgebruiksfunctie woonwagen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

tabel 2.103 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden																					
	ligging								omvang			wdbdo		zelfsluitende deur	verbouw	tijdelijke bouw	afmetingen	wdbdo															
artikel	2.104								2.105			2.106		2.107	2.108	2.109	2.105	2.106															
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	6a	6b	7	*	*	*	4	3
1 Woonfunctie																													*	*	*	4	3
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	-	-	-	-	*	*	*	1000	7	
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	7	-	1	-	3	4	-	6	7	-	-	-	1	2	3	4	5	6	6a	6b	-	*	*	*	1000	7	

2.1.13.2. Bestaande bouw

tabel 2.110 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden									
	ligging								omvang			wdbdo	zelfsluitende deur	afmetingen							
artikel	2.111								2.112			2.113	2.114	2.112							
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	4
1 Woonfunctie																					[m ²]
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	-	-	-	-	1	2	2000
b woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	1	-	3	4	5	6	-	-	-	-	1	2	2000

In § 2.13.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.111, leden 1 t/m 3 - aanwezigheid brandcompartiment
- artikel 2.112, leden 1, 3, 4 en 6 - omvang brandcompartiment
- artikel 2.113 - wdbdo brandcompartiment

Artikel 2.111, leden 1 t/m 3 - aanwezigheid brandcompartiment

Dit leden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze leden is bepaald of een ruimte in een brandcompartiment moet liggen.

Analyse

Weliswaar is ook voor een bestaande woonwagen geen brandcompartiment voorgeschreven, maar aan de doelstelling van een brandcompartiment, door de aanwezigheid van een voldoende weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wdbdo) tussen woonwagens, moet evenals bij nieuwbouw wel worden voldaan. Hiervoor zijn namelijk de volgende artikelen van Bouwbesluit 2003 bepalend:

- Artikel 2.110, lid 1 (uit § 2.13.2 van Bouwbesluit 2003), dat luidt:
Een bestaand bouwwerk is zodanig dat de uitbreiding van brand voldoende wordt beperkt.
- Artikel 2.120, lid 1 (uit § 2.14.1 van Bouwbesluit 2003), dat luidt:
Een bestaand bouwwerk waarin wordt geslapen is zodanig dat uitbreiding van brand in verdergaande mate wordt beperkt dan bepaald in paragraaf 2.13.2.
- Artikel 1A van de Woningwet
De eigenaar van een bouwwerk, standplaats, open erf of terrein of degene die uit andere hoofde bevoegd is tot het daaraan treffen van voorzieningen draagt er zorg voor dat als gevolg van de staat van dat bouwwerk, die standplaats, dat open erf of terrein geen gevaar voor de gezondheid of veiligheid ontstaat dan wel voortduurt.

Dit betekent dat het ook voor bestaande woonwagens niet acceptabel is dat de onderlinge plaatsing onvoldoende veiligheid biedt tegen brandoverslag.

Voor een technische ruimte van een woonwagen is eveneens niet bepaald dat deze in een brandcompartiment moet liggen. Dit is namelijk pas nodig als de technische ruimte een gebruiksoppervlakte heeft van meer dan 100 m². Dit komt bij een woonwagen niet voor. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen (aansturen: lid 2) .

Wordt voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, dan vloeit daaruit voort dat ook moet worden bepaald dat een brand- en rookvrije vluchtroute zich niet in een brandcompartiment mag bevinden (aansturen: lid 3).

Artikel 2.112, leden 1, 3, 4 en 6 - omvang brandcompartiment

Deze leden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Deze leden zijn bepalend voor de grootte van de brandcompartimenten.

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, zijn er ook geen voorschriften gegeven die bepalend zijn voor de omvang van het brandcompartiment. Als overeenkomstig het voorstel in de analyse van artikel 2.111 expliciet wordt gemaakt dat een woonwagen in een brandcompartiment ligt, is het te overwegen om voor een groep van woonwagens dezelfde omvang voor te schrijven als voor een normale woning⁹.

Dit heeft als consequentie dat afhankelijk van wat als perceel in Bouwbesluit 2003 wordt aangemerkt, ten hoogste 2000 m² aan gebruiksoppervlakte in één brandcompartiment mag liggen. Wordt het voorschrift op deze wijze toegepast dan zal dit, voor woonwagens die aan de eisen voor bestaande bouw voldoen, in de praktijk niet of slechts in geringe mate tot extra maatregelen leiden. Deze oplossing is uitgewerkt in alternatief 1.

Wordt niet voorgeschreven dat een woonwagen (een eenlaagse woonfunctie op een standplaats) in een brandcompartiment ligt, dan ligt het voor de hand dat een minimale afstand tot de grens van de standplaats wordt voorgeschreven. Deze oplossing is uitgewerkt in alternatief 2.

Artikel 2.113 - wdbdo brandcompartiment

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel is bepaald wat de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wdbdo) ten minste moet zijn.

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, is ook niet voorgeschreven aan welke wdbdo-eis het brandcompartiment moet voldoen. In tegenstelling tot nieuwbouw is voor bestaande bouw ook geen eis gesteld die onafhankelijk is van de plaatsing van de woonwagen op de standplaats. Dit heeft tot gevolg dat een bestaande woonwagen moet voldoen aan artikel 2.110, lid 1 (functionele eis). Het van toepassing zijn van de functionele eis betekent dat het te dicht op elkaar plaatsen van een woonwagen hiermee in strijd is. In de praktijk blijkt dat het feit dat geen voorschrift is aangestuurd nogal eens ten onrechte wordt geïnterpreteerd als het niet gelden van een eis. In de in de Nota van toelichting opgenomen toelichting bij dit artikel is echter het volgende te lezen:

“Voor enkele (onderdelen van) gebruiksfuncties wijst de tabel van het tweede lid geen voorschriften aan. Omdat er hier geen derde lid is dat verklaart dat de functionele eis niet van toepassing is, moet wel aan de functionele eis van het eerste lid worden voldaan. Er zal in dat geval ten genoegen van burgemeester en wethouders moeten worden aangetoond dat aan de functionele eis is voldaan.”

Advies

Zoals in de analyse is aangegeven zijn de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen; en
2. een woonwagen niet in een brandcompartiment hoeft te liggen.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om de inhoud van het tweede lid van artikel 2.112 als volgt aan te passen:

In een brandcompartiment liggen uitsluiten woonfuncties en nevenfuncties van die woonfuncties.

Na aanpassing kan in tabel 2.110 de subgebruiksfunctie woonwaggen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie¹².

tabel 2.110 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																		grens- waar- den			
	ligging								omvang											wdbbo	zelfsluitende deur	afmetingen
artikel	2.111								2.112										2.113		2.114	2.112
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	*	4
1 Woonfunctie																						
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	-	-	-	-	1	2	-	-
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	1	-	3	4	5	6	-	-	-	-	1	2	-	-

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om aan artikel 2.113 de volgende leden toe te voegen:

- 3 In een brandcompartiment waarin zich meer dan één woonfunctie bevindt:
 - a. heeft elke woonfunctie een of meer rookmelders als bedoeld in artikel 2.146, zevende lid, die onderling zijn gekoppeld als bedoel in NEN 2555;
 - b. is vanuit elke woonfunctie het aansluitende terrein te bereiken en vandaar, uitsluitend via de buitenlucht, de openbare weg zonder dat daarvoor een deel van een gevel van een in hetzelfde brandcompartiment gelegen andere woonfunctie of nevenfunctie van een andere woonfunctie wordt gepasseerd, waarvan de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag, bepaald volgens NEN 6068, minder is dan 20 minuten.
- 4 Het eerste lid en lid 6a zijn niet van toepassing op een op een standplaats gelegen woonfunctie, waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein en waarvan de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie niet groter is dan 100 m², mits:
 - a. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 50 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 1,5 m is;
 - b. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 100 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2 m is; of
 - c. voor zover de standplaats grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 4 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonfuncties onbebouwd blijft.

Na aanpassing kan in tabel 2.110 de subgebruiksfunctie woonwaggen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

tabel 2.110 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																		grens- waar- den			
	ligging								omvang											wdbbo	zelfsluitende deur	afmetingen
artikel	2.111								2.112										2.113		2.114	2.112
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1	2	3	4
1 Woonfunctie																						
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	-	-	-	-	1	2	-	-
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	1	-	3	4	5	6	-	-	-	-	1	2	3	4

¹² In § 2 wordt voorgesteld om ook niet in een woongebouw gelegen woonfuncties aan te merken als subbrandcompartiment en de wdbbo-eis tussen woonwaggen op subbrandcompartimentsniveau te stellen.

2.1.14. Subbrandcompartimentering

2.1.14.1. Nieuwbouw

tabel 2.115 – vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing																				grens waarden
	ligging					omvang							wdbdo					zelfsluitende deur	wdbdo		
artikel	2.116					2.117							2.118					2.119	2.118		
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	-	1 (minuten)		
1 Woonfunctie																					
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	-	5	-	-	1	-	3	4	-	-	60		
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	4	-	-	60		
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	-	5	1	-	-	4	-	-	-	1	2	3	4	-	-	60		
d andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		

Omdat voor zowel een woonwagen (andere woonfunctie) als voor een normale woning (andere woonfunctie) geen enkel voorschrift is aangestuurd, blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.115, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk waarin wordt geslapen is zodanig dat uitbreiding van brand in verdergaande mate wordt beperkt dan bepaald in paragraaf 2.13.1.”

Analyse

Het van toepassing zijn van de functionele eis betekent dat het te dicht op elkaar plaatsen van een woonwagen hiermee in strijd is. In de praktijk blijkt dat het feit dat geen voorschrift is aangestuurd nogal eens ten onrechte wordt geïnterpreteerd als het niet gelden van een eis. In de in de Nota van toelichting opgenomen toelichting bij dit artikel is echter het volgende te lezen:

“Voor enkele (onderdelen van) gebruiksfuncties wijst de tabel van het tweede lid geen voorschriften aan. Omdat er hier geen derde lid is dat verklaart dat de functionele eis niet van toepassing is, moet wel aan de functionele eis van het eerste lid worden voldaan. Er zal in dat geval ten genoegen van burgemeester en wethouders moeten worden aangetoond dat aan de functionele eis is voldaan.”

Een woonwagen is, evenals een normale woning, niet als subbrandcompartiment aangewezen omdat de wetgever ervan is uitgegaan dat met de eisen uit § 2.13.1 van Bouwbesluit 2003 in zijn algemeenheid een voldoende veilige situatie zal ontstaan. Is dit echter niet het geval dan geldt de functionele eis als vangnet. Wordt toegestaan dat woonwagens dicht op elkaar worden geplaatst dan moeten op grond van deze vangneteis maatregelen worden getroffen om de veiligheid te waarborgen. Dat dit daadwerkelijk noodzakelijk is blijkt uit de berekening van een brandoverslag van een woonwagen die is opgenomen in bijlage 2, waarin is te zien dat zelfs op een afstand van 5 m de maximaal toegestane warmteflux wordt overschreden als de wanden de vloer en het dak 30 minuten brandwerend zijn bij een eenlaagse woonwagen die 7,7 m breed en 15 m lang is.

Door de woonwagen en ook de normale woning als subbrandcompartiment aan te merken, kunnen voor deze situaties concrete eisen worden gegeven, die automatisch buiten toepassing blijven als brandcompartiment en subbrandcompartiment samenvallen.

Advies

Complementair aan het advies in § 2.1.13.1 zijn ook hier de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen; en
2. een woonwagen niet in een brandcompartiment hoeft te liggen.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om aan artikel 2.118 van Bouwbesluit 2003 de volgende leden toe te voegen:

6a In een subbrandcompartiment waarin zich meer dan één woonfunctie bevindt:

- a. heeft ongeacht het bepaalde in artikel 2.146, zevende lid, elke woonfunctie een of meer rookmelders als bedoeld in artikel 2.146, zevende lid, die onderling zijn gekoppeld als bedoeld in NEN 2555;
 - b. is vanuit elke woonfunctie het aansluitende terrein te bereiken en vandaar, uitsluitend via de buitenlucht, de openbare weg zonder dat daarvoor een deel van een gevel van een in hetzelfde brandcompartiment gelegen andere woonfunctie of nevenfunctie van een andere woonfunctie wordt gepasseerd, waarvan de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag, bepaald volgens NEN 6068, minder is dan 30 minuten.
- 6b Het eerste lid en lid 6a zijn niet van toepassing op een op een standplaats gelegen woonfunctie, waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein en waarvan de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie niet groter is dan 100 m², mits:
- a. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 50 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2 m is;
 - b. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 100 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2,5 m is; of
 - c. voor zover de standplaats grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 4 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonwagens onbebouwd blijft.

tabel 2.115 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																			grens waarden		
	ligging					omvang							wijdte							zelfsluitende deur	wijdte	
artikel	2.116					2.117							2.118							2.119	2.118	
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	6a	6b	*	1 (minuten)	
1 Woonfunctie																						
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	-	5	-	-	1	-	3	4	-	-	-	-	-	60
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	60
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	-	5	1	-	-	4	-	-	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	60
d andere woonfunctie	1	-	-	-	5	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	6a	6b	-	-	30

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om aan het eerste lid van artikel 2.118 van Bouwbesluit 2003 de volgende zin toe te voegen:

Hieraan hoeft niet te worden voldaan voor een woonfunctie die voldoet aan artikel 2.106, lid 6a of lid 6b.

Na toepassing van alternatief 1 of alternatief 2 kan de subgebruiksfunctie woonwagen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

tabel 2.115 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																			grens waarden
	ligging					omvang							wdbbo					zelfsluitende deur	wdbbo	
artikel	2.116					2.117							2.118					2.119	2.118	
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	*	1 (minuten)	
1 Woonfunctie																				
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	-	5	-	-	1	-	3	4	-	-	60	
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	4	-	-	60	
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	-	5	1	-	-	4	-	-	-	1	2	3	4	-	-	60	
d andere woonfunctie	1	-	-	-	5	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	30	

Voor beide alternatieven geldt dat daarmee de onduidelijkheid wordt weggenomen die nu in de markt bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

2.1.14.2. Bestaande bouw

tabel 2.120 – vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing													
	ligging			omvang					wdbbo		zelfsluitende deur			
artikel	2.121			2.122					2.123		2.124			
lid	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	*			
1 Woonfunctie														
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	-	-	1	-	-			
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	4	-	1	-	-			
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	3	1	-	-	4	-	1	-	-			
d andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			

Omdat voor zowel een woonwagen (andere woonfunctie) als voor een normale woning (andere woonfunctie) geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.120, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een bestaand bouwwerk waarin wordt geslapen is zodanig dat uitbreiding van brand in verdergaande mate wordt beperkt dan bepaald in paragraaf 2.13.2.”

Analyse

Het van toepassing zijn van de functionele eis betekent dat het te dicht op elkaar plaatsen van een woonwagen hiermee in strijd is. In de praktijk blijkt dat het feit dat geen voorschrift is aangestuurd nogal eens ten onrechte wordt geïnterpreteerd als het niet gelden van een eis. In de in de Nota van toelichting opgenomen toelichting bij dit artikel is echter het volgende te lezen:

“Voor enkele (onderdelen van) gebruiksfuncties wijst de tabel van het tweede lid geen voorschriften aan. Omdat er hier geen derde lid is dat verklaart dat de functionele eis niet van toepassing is, moet wel aan de functionele eis van het eerste lid worden voldaan. Er zal in dat geval ten genoegen van burgemeester en wethouders moeten worden aangetoond dat aan de functionele eis is voldaan.”

Een woonwagen is, evenals een normale woning, niet als subbrandcompartiment aangewezen, omdat de wetgever ervan is uitgegaan dat met de eisen uit § 2.13.2 van Bouwbesluit 2003 in zijn algemeenheid een voldoende veilige situatie zal ontstaan. Is dit echter niet het geval dan geldt de functionele eis als vangnet. Wordt toegestaan dat woonwagens dicht op elkaar worden geplaatst dan moeten op grond van deze vangneteis maatregelen worden getroffen om de veiligheid te waarborgen. Door de woonwagen en ook de normale woning als subbrandcompartiment aan te merken, kunnen voor deze situaties concrete eisen worden gegeven, die automatisch buiten toepassing blijven als brandcompartiment en subbrandcompartiment samenvallen.

Advies

Complementair aan het advies in § 2 zijn ook hier de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen; en
2. een woonwagen niet in een brandcompartiment hoeft te liggen.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om aan artikel 2.123 van Bouwbesluit 2003 de volgende leden toe te voegen:

- 3 In een subbrandcompartiment waarin zich meer dan één woonfunctie bevindt:
 - a. heeft elke woonfunctie een of meer rookmelders als bedoeld in artikel 2.146, zevende lid, die onderling zijn gekoppeld als bedoel in NEN 2555;
 - b. is vanuit elke woonfunctie het aansluitende terrein te bereiken en vandaar, uitsluitend via de buitenlucht, de openbare weg zonder dat daarvoor een deel van een gevel van een in hetzelfde brandcompartiment gelegen andere woonfunctie of nevenfunctie van een andere woonfunctie wordt gepasseerd, waarvan de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag, bepaald volgens NEN 6068, minder is dan 20 minuten.
- 4 Het eerste en derde lid zijn niet van toepassing op een op een standplaats gelegen woonfunctie, waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein en waarvan de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie niet groter is dan 100 m², mits:
 - a. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 50 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 1,5 m is;
 - b. de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 100 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 2 m is; of
 - c. voor zover de standplaats grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 4 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonwagens onbebouwd blijft.

tabel 2.120 – aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing												
	ligging			omvang					wijdte				zelfsluitende deur
artikel	2.121			2.122					2.123				2.124
lid	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	3	4	-
1 Woonfunctie													
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	-	-	1	-	-	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	4	-	1	-	-	-	-
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	3	1	-	-	4	-	1	-	-	-	-
d andere woonfunctie	1	-	3	1	2	-	-	-	1	-	3	4	-

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om aan het eerste lid van artikel 2.123 van Bouwbesluit 2003 de volgende zin toe te voegen:

Hieraan hoeft niet te worden voldaan voor een woonfunctie die voldoet aan artikel 2.113, derde of vierde lid.

Na toepassing van alternatief 1 of alternatief 2 kan de subgebruiksfunctie woonwagen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

Voor beide alternatieven geldt dat daarmee de onduidelijkheid wordt weggenomen die nu in de markt bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.120 – aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing										
	ligging			omvang					wdbdo		zeis/litende deur
artikel	2.121			2.122					2.123		2.124
lid	1	2	3	1	2	3	4	5	1	2	*
1 Woonfunctie											
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	-	-	1	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	1	2	3	4	-	1	-	-
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	3	1	-	-	4	-	1	-	-
d andere woonfunctie	1	-	3	1	2	-	-	-	1	-	*

2.1.15. Beperking van ontstaan van rook

2.1.15.1. Nieuwbouw

tabel 2.125 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														beloopbaar vlak	vrijgesteld	tijdelijke bouw
	algemeen																
artikel	2.126														2.127	2.128	2.129
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	*	*	*
1 Woonfunctie																	
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*
c andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*

In § 2.15.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) betrekking op:

- artikel 2.126, leden 4 en 5 en artikel 2.127 - rookontwikkeling (brand- en rookvrije vluchtroute)

Artikel 2.126, leden 4 en 5 en artikel 2.127 - rookontwikkeling (brand- en rookvrije vluchtroute)

Deze voorschriften zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin wordt een beperking opgelegd aan de mate van rookproductie van materialen die worden toegepast in een brand- en rookvrije vluchtroute.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een brand- en rookvrije vluchtroute die door een bouwwerk voert. Zowel bij een woonwagen als een normale woning is een dergelijke vluchtroute niet aanwezig. Dit betekent dat er geen bezwaar is om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.125 de subgebruiksfunctie woonwagen samen te voegen met de subgebruiksfunctie woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen.

tabel 2.125 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing														beloopbaar vlak	vrijgesteld	tijdelijke bouw
	algemeen																
artikel	2.126														2.127	2.128	2.129
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	*	*	*
1 Woonfunctie																	
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	4	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*

2.1.15.2. Bestaande bouw

tabel 2.130 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing									beloopbaar vlak	vrijgesteld
	algemeen										
artikel	2.131									2.132	2.133
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	*	*
1 Woonfunctie											
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	3	-	-	-	-	-	-	*	*
c andere woonfunctie	1	2	-	-	-	-	-	-	-	*	*

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw in tabel 2.130, voor bestaande bouw, de subgebruiksfunctie voor woonwagens samen te voegen met de subgebruiksfunctie woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen.

tabel 2.130 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing									beloopbaar vlak	vrijgesteld
	algemeen										
artikel	2.131									2.132	2.133
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	*	*
1 Woonfunctie											
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	3	-	-	-	-	-	-	*	*
b andere woonfunctie	1	2	-	-	-	-	-	-	-	*	*

2.1.16. Rookcompartimentering**2.1.16.1. Nieuwbouw**

tabel 2.134 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden						
	ligging		omvang					weerstand rookdoor- gang	zelfsluitende construc- tieonderdelen	tijdelijke bouw	leopafstand	2 en 3 [m]		
artikel	2.135		2.136					2.137	2.138	2.139	2.136			
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	*	*	*		
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*		
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*		
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*		
c andere woonfunctie	1	2	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*		

In § 2.16.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.135, lid 1 - indeling in rookcompartimenten
- artikel 2.135, lid 2 - rooksluis trappenhuis
- artikel 2.137 en 2.138 - eisen aan een rookcompartiment
- artikel 2.139 - tijdelijke bouw

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.134, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat bij brand rook zich niet binnen korte tijd kan verspreiden naar een ander deel van het bouwwerk zodat op veilige wijze het aansluitende terrein kan worden bereikt.”

Artikel 2.135, lid 1 - indeling in rookcompartimenten

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid wordt voorgeschreven dat een brandcompartiment wordt ingedeeld in een of meerdere rookcompartimenten.

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een brandcompartiment moet liggen, is ook niet voorgeschreven dat het brandcompartiment een rookcompartiment moet zijn of in rookcompartimenten moet worden ingedeeld. Vanwege de afmetingen van een woonwagen zal het opnemen van dit voorschrift voor een woonwagen geen praktische betekenis hebben. Anderzijds is er geen bezwaar tegen om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.135, lid 2 - rooksluis trappenhuis

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit lid wordt voorgeschreven dat voor de toegang van het trappenhuis een rooksluis aanwezig is indien er in het gebouw een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 50 m boven het meetniveau.

Analyse

Voor zowel een woonwagen als een normale woning is deze eis nooit van toepassing. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 2.137 en 2.138 - eisen aan een rookcompartiment

Deze artikelen zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelen is bepaald waaraan de begrenzing van een rookcompartiment moet voldoen (weerstand tegen rookdoorgang en zelfsluitend zijn van constructieonderdelen).

Analyse

Omdat niet is voorgeschreven dat een woonwagen in een rookcompartiment moet liggen, zijn er ook geen eisen gesteld aan de begrenzing van een rookcompartiment. Deze voorschriften hebben geen praktische betekenis voor een woonwagen. Anderzijds is er geen bezwaar tegen om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.134 de subgebruiksfunctie woonwagen samen te voegen met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie. Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis. Daarnaast is er ook geen verschil tussen de subgebruiksfunctie ander woonfunctie en de subgebruiksfunctie woonfunctie gelegen in een woongebouw. Voorgesteld wordt daarom om in tabel 2.134 de subgebruiksfuncties voor de woonfunctie geheel te laten vervallen.

tabel 2.134 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden					
	ligging		omvang					weerstand rookboor- gang	zelfsluitende construc- tieonderdelen	lijfelijke bouw	loopafstand		
artikel	2.135		2.136					2.137	2.138	2.139	2.136		
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	*	*	*	2 en 3 [m]
1 Woonfunctie	1	2	-	-	-	-	-	-	-	*	*	*	-

2.1.16.2. Bestaande bouw

tabel 2.140 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing				grens- waarden		
	ligging		omvang				
artikel	2.141		2.142		2.143	2.144	2.142
lid	*	1	2	*	*	*	2 [m]
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	*	-	-	*	*	*	-
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	*	-	-	*	*	*	-
c andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.140, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.140 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing				grens- waarden		
	ligging		omvang				
artikel	2.141		2.142		2.143	2.144	2.142
lid	*	1	2	*	*	*	2 [m]
1 Woonfunctie	*	-	-	*	*	*	-

2.1.17. Vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment**2.1.17.1. Nieuwbouw**

tabel 2.145.1 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing																grenswaarden		
	verblifgebied en verblifruimte																verblifgebied en verblifruimte		
artikel	2.146																2.146		
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	8 [-]	9 [m ²]	10 [m]
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	-	-	3	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
d woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
e woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-

tabel 2.145.2 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden				
	subbrandcompartiment		rookcompartiment						tijdelijke bouw		rookcompartiment								
artikel	2.147														2.148				
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	2	3	4	6	2 [m ²]	3 [-]	4 [m ²]	6 [m]
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	-	-	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-	-	-	-	-

In § 2.17.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) betrekking op:

- artikel 2.146, lid 6 - loopafstand 15 m
- artikel 2.146, lid 7 - rookmelder
- artikel 2.148, lid 1 - afstand tussen open haard en trap
- artikel 2.149, lid 1 - tijdelijke bouw

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.145, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat een rookcompartiment en een subbrandcompartiment voldoende snel en veilig kunnen worden verlaten.”

Artikel 2.146, lid 6 - loopafstand 15 m

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid worden eisen gesteld aan de maximale vluchtafstand (15 m) binnen een woning.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor Bouwbesluit 2003, is ervan uitgegaan dat de loopafstand van 15 m nooit zal worden overschreden en de eis daarom geen functie zou hebben. Uit het ‘Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005’ [lit. 1] blijkt dat inmiddels ook woonwagens worden gebouwd met meer dan twee bouwlagen. Ook voor een woonwagen is het uit een oogpunt van veiligheid voor de bewoners gewenst dat er eisen worden gesteld aan de maximale loopafstand vanaf de

toegang van een verblijfsruimte tot aan de toegangsdeur van de woonwagen. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde voor te schrijven als voor een normale woning.

Artikel 2.146, lid 7 - rookmelder

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid wordt voorgescreven dat in alle ruimten waardoor vanuit een verblijfsruimte gevlucht wordt een rookmelder aanwezig is.

Analyse

Het is niet duidelijk waarom deze eisen alleen zijn aangestuurd voor een normale woning en niet voor een woonwagen. Vermoedelijk is ervan uitgegaan dat een woonwagen bestaat uit één bouwlaag waaruit relatief gemakkelijk kan worden gevlucht, waardoor een met een rookmelder vergelijkbaar veiligheidsniveau aanwezig is. Als de wetgever dit veiligheidsniveau voor een woonwagen acceptabel vindt, zou het discriminerend zijn als deze mogelijkheid niet wordt geboden aan andere eenlaagse woonfuncties. Gedacht kan hierbij worden om te accepteren dat geen rookmelder aanwezig is als het gaat om een woning, die geen vloer heeft die hoger ligt dan 1 m boven het meetniveau

Artikel 2.148, lid 1 - afstand tussen open haard en trap

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid wordt een minimale afstand van 1,5 m vereist tussen een open haard en een trap.

Analyse

Het gaat hier echter om een voorschrift dat van belang is om te voorkomen dat een brand als gevolg van een open haard de vluchtroute langs een open trap belemmert.

Zoals in § 1.3.1.2 is aangegeven, wordt ervan uitgegaan dat alleen van een woonwagen sprake is als deze eenlaags is. Dit betekent dat het onderhavige voorschrift voor een woonwagen geen praktische waarde heeft. Het is dan ook niet bezwaarlijk om dit voorschrift aan te sturen.

De vraag is echter of het zinvol is om dit voorschrift te handhaven. Dit omdat de kans dat een brand, als gevolg van een open haard, tot gevolg heeft dat een trap niet meer kan worden gebruikt, sterk is gereduceerd, nu zo'n woonfunctie moet zijn voorzien van een rookmelder.

Advies

Voorgesteld wordt om aan het zevende lid van artikel 2.146 de volgende zin toe te voegen:

Hieraan hoeft een woonfunctie waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein niet te voldoen.

Na aanpassing kan in de tabellen 2.145.1 en 2.145.2 de subgebruiksfunctie woonwagen samengevoegd worden met de subgebruiksfunctie woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen. Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.145.1 - aangepast

gebruiksfunctie		leden van toepassing															grenswaarden			
	verblijfsgebied en verblijfsruimte																	verblijfsgebied en verblijfsruimte		
artikel	2.146																	2.146		
lid		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	8 [-]	9 [m ²]	10 [m]
1	Woonfunctie																			
a	woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b	woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	3	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
c	woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
d	woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-

tabel 2.145.2 – aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden			
	subbrandcompartiment		rookcompartiment							tijdelijke bouw		rookcompartiment						
artikel	2.147		2.148							2.149		2.148						
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	2	3	4	6			
												[m ²]	[-]	[m ²]	[m]			
1 Woonfunctie																		
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-			
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			

2.1.17.2. Bestaande bouw

In afdeling 2.17.2 van Bouwbesluit 2003 ‘Vluchten binnen een rookcompartiment en een subbrandcompartiment’ is geen onderscheid gemaakt tussen woonwagens en normale woningen. Er is dus geen aanpassing noodzakelijk.

2.1.18. Vluchtroutes

2.1.18.1. Nieuwbouw

tabel 2.153 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden								
	veilige plaatst			algemeen uit rookcompartiment							uit subbrandcompartiment				vluchtrappenhuis		tijdelijk bouwwerk rookcompartiment						
artikel	2.154			2.156							2.157				2.158		2.159		2.156				
lid	1	2	3	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	5	6	7
																					[m ²]	[m ²]	[m]
1 Woonfunctie																							
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b andere woonfunctie	1	-	-	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	11	1	2	3	4	5	6	-	-	-

In § 2.18.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.154, lid 1 - een rookvrije vluchtroute leidt naar een veilige plaats
- artikel 2.156, leden 1 t/m 4 en 11 - vluchten uit een rookcompartiment
- artikel 2.157 - vluchten uit een subbrandcompartiment

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.153, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

Een te bouwen bouwwerk heeft voldoende vluchtroutes waarlangs bij brand een veilige plaats kan worden bereikt.

Artikelen 2.154, lid 1, 2.156, leden 1 t/m 4 en 11 en 2.157 - aantal en soort rookvrije vluchtroutes

Deze voorschriften zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Deze voorschriften zijn bepalend voor het aantal rookvrije vluchtroutes dat aanwezig moet zijn, waarlangs bij brand een veilige plaats kan worden bereikt.

Analyse

De hier gegeven voorschriften hebben geen betrekking op de vluchtroutes binnen een normale woning. Ze schrijven feitelijk voor dat ter plaatse van de toegang van een normale woning ten minste twee rookvrije vluchtroutes moeten beginnen, vanwaar de openbare weg kan worden bereikt. Met deze eis kan ook voor een woonwagen eenvoudig invulling worden gegeven aan de functionele eis. Dit geldt ook als, zoals in § 2.1.14.1 is voorgesteld, een normale woning en een woonwagen worden aangemerkt als subbrandcompartiment.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.153 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen. Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.153 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing											grenswaarden														
	veilige plaatst			algemeen uit rookcompartment								uit subbrandcompartiment		vluchtrappenhuis	tijdelijk bouwwerk	rookcompartment										
artikel	2.154			2.155								2.156		2.157	2.158	2.159	2.156									
lid	1	2	3	*	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	1	2	3	4	5	6	*	*	5 [m ²]	6 [m ²]	7 [m]
1 Woonfunctie	-	-	-	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	-	11	1	2	3	4	5	6	-	-	-	-	-

2.1.18.2. Bestaande bouw

tabel 2.160 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing													grenswaarden					
	veilige plaats			algemeen rookcompartment										subbrandcompartment		vluchtrappenhuis	rookcompartment		
artikel	2.161			2.162										2.163		2.164	2.165	2.163	
lid	1	2	3	*	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	*	3	5
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3 [m ²]	5 [m ²]
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b andere woonfunctie	1	-	-	-	1	2	3	4	5	-	7	1	2	3	4	5	-	500	1500

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 2.160, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.160 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing													grenswaarden					
	veilige plaats			algemeen rookcompartment										subbrandcompartment		vluchtrappenhuis	rookcompartment		
artikel	2.161			2.162										2.163		2.164	2.165	2.163	
lid	1	2	3	*	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	*	3	5
1 Woonfunctie	1	-	-	-	1	2	3	4	5	-	7	1	2	3	4	5	-	500	1500

¹³ In de formele tekst zijn in tabel 2.160 onder grenswaarden de leden 2 en 4 van artikel 2.163 niet vermeld. Artikel 2.163 is echter per 1 september 2005 vermeld, waardoor de bedoelde grenswaarden van toepassing zijn voor de leden 3 en 5.

2.1.19. Inrichting van rookvrije vluchtroutes

tabel 2.166 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden				
	afmetingen doorgang		scheidingsconstructie tussen vluchtroutes		luchttoevoer en rookafvoer	permanente vuurbelasting	draairichting deur			loopafstand		opvang- en doorstroomcapaciteit	inrichting	draairichting deur	
artikel	2.167		2.168		2.169	2.170		2.171			2.172	2.173	2.174	2.171	
lid	1	2	1	2	*	1	2	1	2	3	*	*	*	*	
1 Woonfunctie	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	2 [m ²]
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	*	-	-	-	-	-	*	-	-	-	-
b andere woonfunctie	1	-	1	2	*	1	2	1	-	-	*	-	-	-	-

In § 2.19.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.167, lid 1 - afmetingen doorgang
- artikel 2.168, leden 1 en 2 - onafhankelijke rookvrije vluchtroutes
- artikel 2.169 - niet-besloten ruimte voor het kunnen vluchten
- artikel 2.170, leden 1 en 2 - permanente vuurbelasting vluchtrappenhuis
- artikel 2.171, lid 1 - draairichting deur
- artikel 2.172 - loopafstand rookvrije vluchtroute

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.166, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk heeft zodanig ingerichte rookvrije vluchtroutes, dat in geval van brand snel en veilig kan worden gevluht.”

Artikelen 2.167, lid 1, 2.168, leden 1 en 2, 2.169, 2.170, leden 1 en 2, 2.171, lid 1, 2.172 - capaciteit en andere inrichtingseisen van een rookvrije vluchtroute

Deze voorschriften zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Deze voorschriften zijn bepalend voor de capaciteit van een rookvrije vluchtroute. Daarnaast is aangegeven:

- wanneer sprake is van onafhankelijke vluchtroutes;
- wat voor het kunnen vluchten wordt verstaan onder een niet-besloten ruimte;
- welke permanente vuurbelasting in een vluchtrappenhuis is toegestaan; en
- wat de maximale loopafstand in een rookvrije vluchtroute mag zijn.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een rookvrije vluchtroute die door een bouwwerk voert. Zowel bij een woonwagen als een normale woning is een dergelijke rookvrije vluchtroute niet aanwezig. Dit betekent dat er geen bezwaar is om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.166 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen. Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.166 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden				
	afmetingen doorgang		scheidingsconstructie tussen vluchtroutes		luchttoevoer en rookafvoer	permanente vuurbelasting	draairichting deur			loopafstand		opvang- en doorstroomcapaciteit	inrichting	draairichting deur	
artikel	2.167		2.168		2.169	2.170		2.171			2.172	2.173	2.174	2.171	
lid	1	2	1	2	*	1	2	1	2	3	*	*	*	*	
1 Woonfunctie	1	-	1	2	*	1	2	1	-	-	*	-	-	-	-

Omdat voor een woonwag en geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.183, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

“Een te bouwen bouwwerk is zodanig dat personen kunnen worden gered en brand kan worden bestreden.”

Artikelen 2.184, lid 1 en 2.185, leden 1 en 2 - brandweerlift

Deze artikelliden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwag en niet. In deze artikelliden is bepaald dat in een gebouw waarvan een vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 20 m boven het meetniveau, een brandweerlift moet worden aangebracht en de loopafstand niet te groot mag zijn.

Analyse

Deze artikelliden hebben voor een woonwag en geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om deze artikelliden ook aan te sturen voor een woonwag en.

Artikel 2.185, leden 3 en 4 - bereikbaarheid meterruimte

Deze artikelliden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwag en niet. In deze artikelliden worden eisen gesteld aan de bereikbaarheid van een meterruimte.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften is er vanuit gegaan dat de meterruimte ten behoeve van een woonwag en in het voorzieningengebouw is gelegen. Uit het ‘Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwag en 2005’ [lit. 1] blijkt dat in de meeste gevallen de meterruimte in de berging (bijgebouw) naast de woonwag en is gelegen. Een berging is een ‘overige gebruiksfunctie’ waarop deze voorschriften niet van toepassing zijn (dit is ook het geval als het gaat om een meterruimte in de berging van een woning). Wordt een meterruimte wel in de woonwag en geplaatst dan zal de meterruimte voor de brandweer ook gemakkelijk bereikbaar moeten zijn. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwag en hetzelfde voor te schrijven als voor een normale woning.

Artikel 2.186, lid 1 - niet-besloten ruimte voor reddings- en bluswerkzaamheden

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwag en niet. In dit artikellid worden er eisen gesteld aan de ventilatievoorziening van een rookvrije vluchtroute, zodat deze ruimte gedurende lange tijd gebruikt kan worden voor de uitvoering van blus- en reddingswerkzaamheden.

Analyse

Dit voorschrift is van belang voor een rookvrije vluchtroute die door een bouwwerk voert. Dit is bijvoorbeeld het geval als vanuit een woning door een gemeenschappelijke verkeersruimte gevlucht dient te worden. Zowel bij een woonwag en als bij een normale grondgebonden woning, zoals een eengezinshuis, is een besloten rookvrije vluchtroute niet aanwezig. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwag en hetzelfde voor te schrijven als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.183 de subgebruiksfunctie woonwag en samen te voegen met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie met een gebruiksovervlakte van niet meer dan 500 m². Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.183 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										
	aanwezigheid		loopafstand						inrichting		tijdelijke bouw
artikel	2.184		2.185						2.186		2.187
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	*
1 Woonfunctie											
a woonfunctie met een gebruiksovervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw voor de huisvesting van minder zelfredzame personen	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	*
b andere woonfunctie met een gebruiksovervlakte van meer dan 500 m ²	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	*
c andere woonfunctie met een gebruiksovervlakte van niet meer dan 500 m ²	1	-	1	2	3	4	-	-	1	-	*

2.1.20.2. Bestaande bouw

tabel 2.188 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	inrichting	
	artikel 2.189	
	lid 1 2	
1 Woonfunctie	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	-
b andere woonfunctie	1	-

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw in tabel 2.188, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties voor de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.188 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	inrichting	
	artikel 2.189	
	lid 1 2	
1 Woonfunctie	1	-

2.1.21. Bestrijding van brand

2.1.21.1. Nieuwbouw

tabel 2.190 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing															grens- waarden												
	aanwezigheid				aantal					veiligheid			verbouw	tijdelijke bouw	aanwezigheid													
	artikel 2.191															2.192					2.193			2.194		2.195		2.191
	lid 1 2 3 4															1 2 3 4 5					1 2 3			*		*		2 [m ²]
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
b woonfunctie gelegen in een woongebouw voor minder zelfredzame personen	1	-	3	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	-					
c andere woonfunctie	1	2	-	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	500					

In § 2.21.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.191, lid 1, artikel 2.192, lid 1 en artikel 2.193, lid 1 - droge blusleiding
- artikel 2.191, lid 2, artikel 2.192, leden 3 t/m 5 en artikel 2.193, leden 2 en 3 - brandslanghaspels

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.190, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

Een te bouwen bouwwerk heeft zodanige voorzieningen voor de bestrijding van brand, dat brand binnen redelijke tijd kan worden bestreden.

Artikelen 2.191, lid 1, 2.192, lid 1 en 2.193, lid 1 - droge blusleiding

Deze artikelliden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In de leden wordt de aanwezigheid vereist van voorzieningen voor de bestrijding van brand. In deze voorschriften is bepaald dat in een gebouw waarvan een vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 20 m

boven het meetniveau, een brandweerlift moet worden aangebracht en waaraan deze lift moet voldoen.

Analyse

Deze voorschriften hebben voor een woonwaggen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwaggen.

Artikelen 2.191, lid 2, 2.192 leden 3 t/m 5 en 2.193, leden 2 en 3 - brandslanghaspels

Deze artikelliden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwaggen niet. In deze leden is bepaald wanneer brandslanghaspels moeten worden aangebracht en waaraan deze moeten voldoen.

Analyse

Deze voorschriften zijn voor een woonfunctie alleen van toepassing als die woonfunctie een gebruiksoppervlakte heeft van ten minste 500 m². Deze voorschriften hebben voor een woonwaggen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwaggen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.190 de subgebruiksfunctie woonwaggen samen te voegen met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie. Hiermee wordt tevens de onduidelijkheid weggenomen die nu bestaat vanwege het van toepassing zijn van de functionele eis.

tabel 2.190 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing															grens- waarden	
	aanwezigheid					aantal					veiligheid			verbouw		tijdelijke bouw	
artikel	2.191					2.192					2.193			2.194	2.195	2.191	
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	2		
1 Woonfunctie																[m²]	
a woonfunctie gelegen in een woongebouw voor minder zelfredzame personen	1	-	3	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*		-	
b andere woonfunctie	1	2	-	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*		500	

2.1.21.2. Bestaande bouw

tabel 2.196 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing				
	aanwezigheid		aantal	veiligheid	
artikel	2.197		2.198	2.199	
lid	1	2	*	*	
1 Woonfunctie					
a woonfunctie van een woonwaggen	-	-	-	-	-
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	-	*	*	*
c andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m²	1	-	*	*	*
d andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m²	-	-	-	-	-

Voor bestaande bouw is alleen een droge blusleiding voorgeschreven als een vloer van een verblijfsruimte hoger ligt dan 20 m boven het meetniveau. Voorgesteld wordt om in overeenstemming met nieuwbouw in tabel 2.196, voor bestaande bouw, de subgebruiksfunctie woonfunctie van een woonwaggen samen te voegen met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m².

tabel 2.196 – aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	aanwezigheid	aantal	veiligheid
artikel	2.197	2.198	2.199
lid	1 2	*	*
1 Woonfunctie			
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1 -	*	*
b andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 1000 m ²	1 -	*	*
c andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 1000 m ²	- -	-	-

2.1.22. Grote brandcompartimenten

Niet van toepassing voor een woonfunctie.

2.1.23. Hoge en ondergrondse gebouwen, nieuwbouw

tabel 2.208 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	inrichting	
artikel	2.209	
lid	1	2
1 Woonfunctie		
a woonfunctie van een woonwagen	-	-
b andere woonfunctie	1	-

In § 2.23 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.209, lid 1 - hoge gebouwen

Omdat voor een woonwagen geen enkel voorschrift is aangestuurd blijft daarvoor de functionele eis (artikel 2.208, lid 1, van Bouwbesluit 2003) van kracht. Deze luidt:

Een te bouwen bouwwerk waarin een vloer van een verblijfsgebied hoger dan 70 m boven of lager dan 8 m onder het meetniveau ligt, is zodanig ingericht dat het bouwwerk brandveilig is.

Op grond van de tekst van deze functionele eis is deze niet van toepassing op een woonwagen.

Artikel 2.209, lid 1 - hoge gebouwen

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel worden aanvullende eisen gesteld aan de brandveiligheid van gebouwen waarvan een vloer van een verblijfsgebied:
hoger ligt dan 70 m boven het meetniveau; of lager ligt dan 8 m onder het meetniveau.

Analyse

Deze voorschriften hebben voor een woonwagen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.208 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 2.208 – aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	inrichting	
	artikel 2.209	
	lid 1	2
1 Woonfunctie	1	-

2.1.24. Toegang van een bouwwerk

Niet van toepassing voor een woonwagen of een normale woning.

2.1.25. Inbraakwerendheid, nieuwbouw

tabel 2.214 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	hoofdenigheid	
	artikel 2.215	
	lid *	
1 Woonfunctie	-	
a woonfunctie van een woonwagen	-	
b andere woonfunctie	*	

In § 2.25 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.215 - inbraakwerendheid

Artikel 2.215 - inbraakwerendheid

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel worden inbraakwerende eisen gesteld aan deuren, ramen, kozijnen en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen die bereikbaar zijn voor inbraak.

Analyse

De inbraakwerendheidseis is sinds 1 januari 1999 van kracht voor alle woonfuncties met uitzondering van woonwagens. Het is niet duidelijk waarom deze eis toen niet is aangestuurd voor een woonwagen. De bewoners van een woonwagen hebben immers recht op dezelfde sociale veiligheid als bewoners van bijvoorbeeld een normale woning.

Het voldoen aan de inbraakwerendheidseis betekent met name dat:

- ramen, deuren en kozijnen voldoende stevig worden uitgevoerd;
- kwalitatief goed hang- en sluitwerk wordt toegepast.

Dit betekent dat de inbraakwerendheidseis impliciet ook een kwaliteitseis is voor ramen, deuren en kozijnen, inclusief het hang- en sluitwerk dat zich in de uitwendige scheidingsconstructie van een woonwagen bevindt. Dit heeft een positief effect op het luchtdicht afsluiten van de ramen en deuren (minder kans op kromtrekken en het op onvoldoende plaatsen aanwezig zijn van scharnieren en sluitpunten). Dit positieve effect vertaalt zich in een zekere duurzaamheid van de luchtdichtheid van de woonwagen en daarmee tevens van de energieprestatie.

Het enige negatieve effect van deze maatregel is de extra kosten die het voldoen hieraan met zich meebrengt. Het gaat echter niet om een nieuwe eis, maar om een eis die nu meer dan acht jaar van kracht is. Inmiddels is de markt daarop ingespeeld, waardoor mag worden aangenomen dat de extra kosten om te voldoen aan deze eis op zijn laagst zijn.

Teneinde geen voor woonwagens discriminerende bepaling te handhaven en gelet op de kwaliteitsverbetering, de positieve gevolgen voor de energieprestatie, en het feit dat de markt inmiddels op het voldoen aan de inbraakwerendheidseis is ingespeeld, ligt het voor de hand dat deze eis ook gaat gelden voor een woonwagen.

Het ligt echter niet voor de hand dat de inbraakwerendheidseis ook moet gaan gelden voor een voorzieningengebouw. Is dit gebouw uitsluitend een bergruimte dan is het gebouw een 'overige gebruiksfunctie' waarvoor geen inbraakwerendheidseis geldt. Bevindt zich in zo'n gebouw echter ook een toiletruimte of badruimte (zie ook § 2.3.6.1 en § 2.3.7.1), dan is dat deel van het gebouw een woonfunctie van een woonwagen. Het is niet zinvol om voor dit deel van de woonfunctie voor te schrijven dat het moet voldoen aan de inbraakwerendheidseis.

Advies

Voorgesteld wordt om aan artikel 2.215 de volgende zin toe te voegen:

Dit voorschrift is niet van toepassing als het gaat om een ruimte waarlangs geen verblijfsgebied bereikbaar is.

Dit aangevulde artikel 2.215 kan dan ook worden aangestuurd voor een woonwagen.

tabel 2.214 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing
	hoedanigheid
	artikel 2.215
	lid *
1 Woonfunctie	

2.1.26. Tunnelveiligheid

Niet van toepassing voor een woonfunctie.

2.2. Gezondheid van woonwagens

2.2.1. Bescherming tegen geluid van buiten, nieuwbouw

tabel 3.1 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden							
	industrie-, weg- of spoorweglawaai							luchtvaartlawaai					verbouw		tijdelijke bouw		industrie- lawaai	weg- of spoorweglawaai				
artikel	3.2							3.3					3.4		3.5		3.2					
lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	1	2	
1 Woonfunctie	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1 verblijfsgebied voor nachtverblijf	1	-	-	4	5	6	7	1	-	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	35	33	
2 ander verblijfsgebied	1	-	-	4	5	6	7	1	-	-	4	5	1	2	3	-	1	2	-	35	33	

In afdeling 3.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.2, leden 1, 2 en 4 t/m 7 - Industrie- weg- of spoorweglawaai
- artikel 3.3, leden 1, 3 t/m 5 - Luchtvaartlawaai
- artikelen 3.4 en 3.5 - verbouw, en tijdelijke bouw

Artikel 3.2, leden 1, 2 en 4 t/m 7 - Industrie- weg- of spoorweglawaai

De artikelleden 1 en 4 tot en met 7 zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hiervoor in de plaats is voor een woonwagen het tweede lid aangestuurd. In deze artikelleden is voorgeschreven in welke mate het geluid van industrie- weg- en spoorlawaai geweerd dient te worden voor een verblijfsgebied van een geluidsgevoelig gebouw, respectievelijk voor een woonwagen.

Analyse

De eisen voor een woonwagen zijn beperkt tot alleen de minimumeis dat de karakteristieke geluidwering ten minste 20 dB(A) moet zijn. Hiervoor in de plaats is een woonwagenstandplaats in de Wet geluidhinder aangemerkt als een geluidsgevoelig terrein, waarvoor in de Wet geluidhinder c.q. het Besluit geluidhinder voor diverse situaties specifieke grenswaarden voor de geluidsbelasting zijn opgenomen. Bovendien is daarbij voor een woonwagenstandplaats veelal een lagere waarde vastgesteld dan toelaatbaar is voor de overige geluidsgevoelige terreinen. Dit betekent dat, ook bij een karakteristieke geluidsisolatie van 20 dB(A), de binnenwaarde die is voorgeschreven in een normale woning ook bij een woonwagen praktisch niet wordt overschreden. Hiervan uitgaande heeft het voor een woonwagen voorschrijven van hetzelfde maximaal toegestane binnenniveau als voor een normale woning geen consequenties voor de praktijk. Dit is uitgewerkt als alternatief 1.

Overwogen kan echter worden dat voor een woonwagen de zekerheid wordt geboden dat altijd met de minimale karakteristieke geluidsisolatie mag worden volstaan, ook in die situaties dat de Minister van Verkeer en Waterstaat van zijn in de Wet geluidhinder neergelegde bevoegdheid gebruik maakt door toestemming te geven voor een hogere geluidsbelasting. Dit is uitgewerkt als alternatief 2.

De eis is gesteld voor de hele woonwagen omdat ten tijde van het opstellen van de voorschriften, de geluidwering praktisch alleen betrekking kon hebben op de uitwendige scheidingsconstructie. Dit is inmiddels achterhaald. Het ligt dan ook voor de hand om voor een woonwagen ook toe te staan dat voor een ruimte die niet in een verblijfsgebied ligt geen eis geldt. Hiermee is in feite sprake van een geringe deregulering.

Artikel 3.3 leden 1, 3 t/m 5 - Luchtvaartlawaai

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelleden is voorgeschreven in welke mate het geluid geweerd dient te worden van:

- luchtvaartlawaai voor een verblijfsgebied van een geluidsgevoelig gebouw zoals een woning; en
- structureel uitgevoerd nachtelijk vliegverkeer voor een verblijfsgebied voor nachtverblijf van een woning.

Analyse

In artikel 110f van de Wet geluidhinder is bepaald dat degene, die bij of krachtens deze wet verplicht is tot het verrichten van een akoestisch onderzoek, ter plaatse van een geluidsgevoelig terrein, overeenkomstig bijlage I van de Reken- en meetvoorschriften geluidhinder 2006, tevens onderzoek dient te doen naar de effecten van de samenloop van de verschillende geluidsbronnen, zoals in zones volgens artikel 8.5, derde lid, van de Wet luchtvaart (beperingengebied) en artikel 25a van de Luchtvaartwet (structureel nachtelijk vliegverkeer). Dit betekent dat bij het bepalen van het geluidsniveau voor verkeerslawaai impliciet ook het luchtvaartlawaai wordt meegenomen als dit lawaai hoger is dan de daarvoor geldende voorkeurswaarden. Dit betekent ook dat, als de Minister van VROM geen hoger niveau toestaat in een woonwagen voor industrie- weg- of spoorlawaai, ook voor luchtvaartlawaai hetzelfde maximale niveau geldt als in een verblijfsgebied van een woning. Er is dan ook geen bezwaar om voor een woonwagen dezelfde eisen met betrekking tot bescherming tegen luchtvaartlawaai te stellen als voor een normale woning. Dit is uitgewerkt in alternatief 1.

Ook hier kan worden overwogen dat voor een woonwagen de zekerheid wordt geboden dat altijd met de minimale karakteristieke geluidsisolatie mag worden volstaan, ook in die situaties dat de Minister van Verkeer en Waterstaat van zijn in de Wet geluidhinder neergelegde bevoegdheid gebruik maakt door toestemming te geven voor een hogere geluidsbelasting. Dit is uitgewerkt als alternatief 2.

Advies

Zoals in de analyse is aangegeven zijn alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. ervan wordt uitgegaan dat voor een standplaats geen hoger geluidsniveau wordt toegestaan, waardoor voor een woonwagen met een minimale geluidwering van 20 dB c.q. 20 dB(A) kan worden volstaan; en
2. zeker wordt gesteld dat een woonwagen nooit een hogere geluidwering hoeft te hebben.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om in tabel 3.1 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen (het onderscheid in ruimtes blijft wel bestaan).

Tabel 3.1 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden							
	industrie-, weg- of spoorweglawaai							luchtvaartlawaai					verbouw		tijdelijke bouw		industrie- lawaai	weg- of spoorweglawaai				
artikel	3.2							3.3					3.4		3.5		3.2					
lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	[dB(A)]	1	[dB]
1 Woonfunctie																						
1 verblijfsgebied voor nachtverblijf	1	-	-	4	5	6	7	1	-	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	35	1	33
2 ander verblijfsgebied	1	-	-	4	5	6	7	1	-	-	4	5	1	2	3	-	1	2	-	35	1	33

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om:

- in het eerste lid van artikel 3.2 het zinsdeel “, met een minimum van 20 dB(A)” te vervangen door: *Hieraan hoeft een op een standplaats gelegen woonfunctie niet te voldoen.*
- het tweede lid te vervangen door: *Onverminderd het eerste lid, heeft een uitwendige scheidingsconstructie die de scheiding vormt tussen een verblijfsgebied en de buitenlucht een, volgens NEN 5077 bepaalde karakteristieke geluidwering van ten minste 20 dB tegen weg- en spoorweglawaai en 20 dB(A) tegen industriela-waai.*
- in het zesde lid van artikel 3.2 het zinsdeel “eerste en het derde tot en met vijfde lid” te vervangen door:

eerste tot en met vijfde lid.

- in het eerst en derde lid van artikel 3.3 wordt een zin toegevoegd met de volgende inhoud:
Hieraan hoeft een op een standplaats gelegen woonfunctie niet te voldoen.

Tabel 3.1 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing															grenswaarden					
	industrie-, weg- of spoorweglawaai							luchtvaartlawaai					verbouw			tijdelijke bouw		industrie- lawaai	weg- of spoorweglawaai		
artikel	3.2							3.3					3.4			3.5		3.2			
lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	1	
1 Woonfunctie																				[dB(A)]	[dB]
1 verblijfsgebied voor nachtverblijf	1	2	-	4	5	6	7	1	-	3	4	5	1	2	3	4	1	2	3	35	33
2 ander verblijfsgebied	1	2	-	4	5	6	7	1	-	-	4	5	1	2	3	-	1	2	-	35	33

2.2.2. Bescherming tegen geluid van installaties, nieuwbouw

tabel 3.6 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aangrenzend perceel	zelfde perceel			verbouw	tijdelijke bouw
artikel	3.7	3.8			3.9	3.10
lid	*	1	2	3	*	*
1 Woonfunctie						
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-
b andere woonfunctie	*	1	-	-	*	*

In afdeling 3.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.7 - installatiegeluid aangrenzend perceel
- artikel 3.8, lid 1 - installatiegeluid zelfde perceel
- artikelen 3.9 en 3.10 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikelen 3.7 en 3.8, lid 1 - beperking van installatiegeluid

Deze voorschriften zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelen worden eisen gesteld aan het geluidsniveau dat, als gevolg van gebruik van gebouwgebonden installatievoorzieningen, kan optreden in een:

- op een ander perceel gelegen gebouw (artikel 3.7); of
- op hetzelfde perceel gelegen woning (artikel 3.8, lid 1).

Analyse

Geluidhinder in een ander gebouw of een andere woning, als gevolg van een gebouwgebonden installatievoorziening, kan alleen optreden wanneer sprake is van aan elkaar grenzende gebouwen respectievelijk woningen.

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat het aan elkaar bouwen van op verschillende standplaatsen (percelen) gelegen woonwagens niet realistisch was. Inmiddels is dit wel een reële mogelijkheid. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde beschermingsniveau voor te schrijven als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.6 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

Tabel 3.6 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aangrenzend perceel	zelfde perceel			verbouw	tijdelijke bouw
artikel	3.7	3.8			3.9	3.10
lid	*	1	2	3	*	*
1 Woonfunctie	-	1	-	-	-	-

2.2.3. Geluidwering binnen één woonfunctie, nieuwbouw

tabel 3.11 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	isolatie-index	verbouw	tijdelijke bouw
artikel	3.12	3.13	3.14
lid	*	*	*
1 Woonfunctie	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-
b andere woonfunctie	-	-	-

In afdeling 3.3 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.12 - geluidwering tussen verblijfsruimten onderling (-20 dB)
- artikelen 3.13 en 3.14 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikel 3.12 - geluidwering tussen verblijfsruimten onderling (-20 dB)

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikel worden eisen gesteld aan de geluidwering tussen verblijfsruimten die:

- op verschillende bouwlagen zijn gelegen, dan wel
- op dezelfde bouwlaag, maar niet in open verbinding met elkaar staan of onderling rechtstreeks bereikbaar zijn door een deur.

Analyse

Dit artikel is alleen van belang voor luchtgeluidsisolatie van niet direct aan elkaar grenzende verblijfsruimten. Aan dit artikel wordt in de praktijk voldaan als elke verblijfsruimte een eigen deur heeft, waardoor tussen de beide verblijfsruimten twee deuren aanwezig zijn. Praktisch gezien betekent dit artikel dat een open trap vanuit de woonkamer niet zonder speciale maatregelen kan worden gerealiseerd. Uit het 'Verkenkend onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1] blijkt dat inmiddels ook woonfuncties worden gebouwd met meerdere bouwlagen. Zoals in § 1.3.1.2 is aangegeven wordt er echter van uitgegaan dat alleen van een woonwagen sprake is als deze eenlaags is.

Met de geluidwering tussen op verschillende bouwlagen gelegen verblijfsruimten is beoogd dat, in geval van bewoning door meer dan één persoon, de verschillende personen in de gelegenheid zijn om zich van elkaar af te kunnen schermen. Dit betekent dat dit voorschrift vooral gericht is op grotere woningen en niet is bedoeld voor een kleine woning of een woonwagen.

Dit artikel heeft geen praktische betekenis voor contactgeluidsisolatie of voor geluidsisolatie van verblijfsruimten die op dezelfde bouwlaag zijn gelegen.

Advies

Voorgesteld wordt om de volgende tekst voor artikel 3.12 in de plaats te stellen:

De volgens NEN 5077 bepaalde karakteristiek isolatie-index voor luchtgeluid van een verblijfsruimte naar een op een andere bouwlaag gelegen verblijfsruimte van dezelfde woonfunctie is ten minste -20 dB.

Na deze aanpassing kunnen in tabel 3.11 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

tabel 3.11 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	isolatief-index	verbouw	tijdelijke bouw
artikel	3.12	3.13	3.14
lid	*	*	*
1 Woonfunctie	*	*	*

2.2.4. Beperking van galm, nieuwbouw

In afdeling 3.4 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt tussen woonwagens (andere woonfunctie) en normale woningen (andere woonfunctie). In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.5. Geluidwering tussen gebruiksfuncties, nieuwbouw

tabel 3.17 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing													grenswaarden										
	ander perceel					hetzelfde perceel									verbouw	tijdelijke bouw	ander perceel				hetzelfde perceel			
artikel	3.18					3.19									3.20	3.21	3.18				3.19			
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	*	*	1	2	3	4	1	2	3	4
	[dB]																							
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	6	7	-	-	*	*	0	5	-5	0	0	5	-5	0
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	*	*	0	5	-5	0	0	5	-5	0
c andere woonfunctie	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	*	*	0	5	-5	0	0	5	-5	0

In afdeling 3.5 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.18, leden 1 t/m 4 - geluidwering tussen gebruiksfuncties op verschillende percelen
- artikel 3.19, leden 1 t/m 4 - geluidwering tussen gebruiksfuncties op hetzelfde perceel
- artikelen 3.20 en 3.21 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikelen 3.18, leden 1 t/m 4 en 3.19, leden 1 t/m 4 - Geluidwering tussen gebruiksfuncties

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelleden worden eisen gesteld aan de wering van lucht- en contactgeluid tussen verschillende gebruiksfuncties. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen gebruiksfuncties die op verschillende percelen liggen en gebruiksfuncties die op hetzelfde perceel liggen.

Analyse

Geluidhinder in een andere gebruiksfunctie, kan alleen optreden wanneer sprake is van aan elkaar grenzende gebruiksfuncties.

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat het aan elkaar bouwen van op verschillende standplaatsen (percelen) gelegen woonwagens niet realistisch was. Inmiddels is dit wel een reële mogelijkheid. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen hetzelfde beschermingsniveau voor te schrijven als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.17 de subgebruiksfunctie woonwagens samen te voegen met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

tabel 3.17 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing													grenswaarden														
	ander perceel					hetzelfde perceel									verbouw	tijdelijke bouw	ander perceel				hetzelfde perceel							
artikel	3.18					3.19											3.20	3.21	3.18				3.19					
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	8	9	*	*	1	2	3	4	1	2	3	4				
																					[dB]				[dB]			
1 Woonfunctie															*	*												
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	6	7	-	-	*	*	0	5	-5	0	0	5	-5	0	0	5	-5	0
b andere woonfunctie	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	-	-	-	-	*	*	0	5	-5	0	0	5	-5	0	0	5	-5	0

2.2.6. Wering van vocht van buiten

2.2.6.1. Nieuwbouw

tabel 3.22 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing			
	algemeen			
artikel	3.23			
lid	1	2	3	4
1 Woonfunctie				
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	3	-
b andere woonfunctie	1	2	3	4

In § 3.6.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.23, lid 2 - waterdichtheid van vloer boven kruipruimte
- artikel 3.23, lid 4 - specifieke luchtvolumestroom door vloer boven kruipruimte

Artikel 3.23, leden 2 en 4 - wering van vocht door vloer boven kruipruimte

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelleden worden eisen gesteld aan de wering van vocht vanuit de kruipruimte naar het boven die kruipruimte gelegen verblijfsgebied en naar de boven die kruipruimte gelegen toilet-, of badruimte.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat een woonwagen geen kruipruimte heeft en de vloer van de woonwagen derhalve dient te worden aangemerkt als een uitwendige scheidingsconstructie, die wat de wering van vocht van buiten betreft moet voldoen aan het eerste lid van artikel 3.23. Inmiddels kan ook een woonwagen een kruipruimte hebben. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen dan ook de voorschriften die betrekking hebben op een kruipruimte voor te schrijven.

Advies

Vorgesteld wordt om in tabel 3.22 de subgebruiksfunctie van woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.22 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing			
	algemeen			
artikel	3.23			
lid	1	2	3	4
1 Woonfunctie				
	1	2	3	4

2.2.6.2. Bestaande bouw

tabel 3.24 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	algemeen		
	artikel 3.25		
	lid	1	2 3
1 Woonfunctie			
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	3
b andere woonfunctie	1	2	3

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om naar analogie van nieuwbouw ook in tabel 3.24, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.24 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing		
	algemeen		
	artikel 3.25		
	lid	1	2 3
1 Woonfunctie		1	2 3

2.2.7. Wering van vocht van binnen

2.2.7.1. Nieuwbouw

tabel 3.26 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					grenswaarden	
	factor van de temperatuur					wateropname	factor van de temperatuur
	artikel 3.27					3.28	3.27
	lid	1	2	3	4 5	1	2
1 Woonfunctie							
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	3	4	-	1	2
b andere woonfunctie	1	2	3	4	-	1	2
						0,65	0,65
						0,65	0,65

In § 3.7.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.27, lid 2 - temperatuurfactor van vloer boven kruipruimte

Artikel 3.27, lid 2 - temperatuurfactor van vloer boven kruipruimte

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In dit artikellid is een eis gesteld aan de temperatuurfactor van een vloer (inclusief de daarop aansluitende constructiedelen) boven een kruipruimte van een verblijfsgebied.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat een woonwagen geen kruipruimte heeft en de vloer van de woonwagen derhalve dient te worden aange-merkt als een uitwendige scheidingsconstructie die wat de temperatuurfactor betreft moet voldoen aan het eerste lid van artikel 3.27. Inmiddels kan ook een woonwagen een kruipruimte hebben. Het ligt hierbij voor de hand om voor een woonwagen dan ook de voorschriften die betrekking hebben op een kruipruimte voor te schrijven.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.26 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.26 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grens- waar- den	
	factor van de temperatuur					wateropname			factor van de temperatuur
	artikel 3.27					3.28		3.27	
	lid	1	2	3	4	5	1	2	1-3
1 Woonfunctie		1	2	3	4	-	1	2	0,65

2.2.7.2. Bestaande bouw

In § 3.7.2 van Bouwbesluit 2003 is de woonfunctie niet verbijzonderd in subgebruiksfuncties. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwageng als voor een normale woning.

2.2.8. Afvoer van afvalwater en fecaliën

In afdeling 3.8 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagengs en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwageng als voor een normale woning.

2.2.9. Afvoer hemelwater, nieuwbouw

tabel 3.41 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	Aanwezigheid	Aansluitingen		Lucht/waterdicht		
	artikel 3.42	3.43		3.44	3.45	
	lid	*	1	2	*	*
1 Woonfunctie		*	1	2	*	-
a woonfunctie van een woonwageng		*	1	2	*	*
b andere woonfunctie		*	1	2	*	*

In afdeling 3.9 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.45 - lucht- en waterdichtheid hemelwaterafvoer binnen een gebouw

Artikel 3.45 - lucht- en waterdichtheid hemelwaterafvoer binnen een gebouw

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwageng niet. In dit artikel is bepaald dat een hemelwaterafvoer die binnen een gebouw ligt, lucht- en waterdicht moet zijn.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat de hemelwaterafvoer van een woonwageng altijd buiten de woonwageng ligt. Inmiddels kan ook een woonwageng een hemelwaterafvoer hebben die binnen de woonwageng ligt. Het ligt voor de hand dat zo'n hemelwaterafvoer ook bij een woonwageng lucht- en waterdicht moet zijn.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.41 voor een woonwageng de verbijzonderingen van woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.41 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing			
	Aanwezigheid	Aansluitingen	Capaciteit	Lucht/waterdicht
artikel	3.42	3.43	3.44	3.45
lid	1 2	1 2	1 2	1 2
1 Woonfunctie	*	1 2	*	*

2.2.10. Luchtverversing van verblijfsgebied, verblijfsruimten, etc.

2.2.10.1. Nieuwbouw

tabel 3.46.1 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarde					
	aanwezigheid		capaciteit					capaciteit verblijfsgebied		capaciteit verblijfsruimte			
artikel	3.47		3.48					3.48					
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	1	2
										[dm ³ /s per m ²]	[dm ³ /s]	[dm ³ /s per m ²]	[dm ³ /s]
1 Woonfunctie													
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	7	0,9	7	0,7	7
b woonfunctie van een woonwagen	1	2	1	2	3	4	5	-	-	0,8	7	0,8	7
c andere woonfunctie	1	2	1	2	3	4	5	-	-	0,9	7	0,7	7

tabel 3.46.2 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing																	
	thermisch comfort	regelbaarheid			stromingsrichting				plaats van de opening				luchtwaliteit					
artikel	3.49	3.50			3.51				3.52				3.53					
lid	*	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6
1 Woonfunctie	*																	
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	-	4	5	-
b woonfunctie van een woonwagen	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	-	1	-	-	4	5	-
c andere woonfunctie	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	1	-	-	4	5	-

In § 3.10.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.48, lid 1 - ventilatiecapaciteit van een verblijfsgebied
- artikel 3.48, lid 2 - ventilatiecapaciteit van een verblijfsruimte
- artikel 3.52, lid 4 - positie in- en uitstroomopening ten opzichte van perceelsgrens

Artikel 3.48, leden 1 en 2 - Ventilatiecapaciteit verblijfsgebied en verblijfsruimte

Deze artikelleden zijn zowel voor een woonwagen als voor een normale woning aangestuurd. De op grond daarvan geldende grenswaarden voor de capaciteit zijn voor een woonwagen anders dan voor een normale woning.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor het Bouwbesluit was er indertijd van uitgegaan dat een woonwagen in zijn geheel wordt aangeleverd en dat vrije indeelbaarheid voor een woonwagen dan ook niet zinvol was. Dit had tot gevolg dat in de voorschriften voor een woonwagen geen oppervlakte aan verblijfsgebied was voorgeschreven en de eisen werden gesteld op het niveau van verblijfsruimte. Pas in Bouwbesluit 2003 is ook voor een woonwagen voorgeschreven dat deze een verblijfsgebied moet hebben. Het motief hierbij was niet zozeer om ook vrije indeelbaarheid bij een woonwagen toe te staan, maar om de conversie van de oorspronkelijke voorschriften naar de voorschriften van Bouwbesluit 2003 te vereenvoudigen.

De voorgeschreven capaciteit van een woonwagen voor een verblijfsruimte moet dan ook worden vergeleken met de capaciteit voor een verblijfsgebied van een woning. Voor een woonwagen is hiervoor indertijd een iets lagere waarde aangehouden, omdat de eisen die gelden voor een verblijfsgebied niet zonder meer vertaald kunnen worden naar die voor verblijfsruimten. Dit komt omdat:

- de som van de vloeroppervlakte aan verblijfsgebied in een woning veelal groter is dan de som aan vloeroppervlakte aan verblijfsruimte (dit is alleen gelijk als elke verblijfsruimte tevens is aangemerkt als verblijfsgebied);
- de vloeroppervlakte van een verblijfsgebied of van een verblijfsruimte niet samen hoeft te vallen met de fysieke wanden; en
- de ventilatiecapaciteit slechts per verblijfsgebied aanwezig hoeft te zijn (bij toepassing van een mechanische afvoervoorziening voor ventilatie mag bij aanwezigheid van meerdere verblijfsgebieden de capaciteit van die afvoervoorziening lager zijn dan nodig zou zijn om alle verblijfsruimten gelijktijdig te ventileren).

Een gelijktrekken van de grenswaarden voor de ventilatiecapaciteit van een woonwag en met die van een normale woning zal dan ook slechts marginale gevolgen hebben. Met dit gelijktrekken zal weliswaar de grenswaarde voor een verblijfsgebied worden verhoogd, maar zal gelijktijdig de grenswaarde voor een verblijfsruimte worden verlaagd.

Artikel 3.52, lid 4 - positie in- en uitstroomopening ten opzichte van perceelsgrens

Dit artikellid geldt wel voor een normale woning en niet voor een woonwag en. In dit voorschrift is bepaald op welke afstand van de perceelsgrens een toevoer- of afvoeropening voor een ventilatievoorziening zich ten minste moet bevinden.

Analyse

Dit voorschrift is ingevoerd vanuit het beginsels 'gelijke monniken, gelijke kappen'. Vanuit dit beginsel was het niet gewenst dat rekening werd gehouden met obstakels die zich op een ander perceel bevinden. Om te voorkomen dat een ventilatievoorziening niet functioneert vanwege bijvoorbeeld een op het andere perceel aanwezig bouwwerk op de perceelsgrens, is bepaald dat een afstand van ten minste 2 m in acht moet worden genomen, tenzij de perceelsgrens de grens is van een openbare weg, openbaar water of openbaar groen (in welk geval van het midden van de weg, het water of het groen mag worden uitgegaan). De afstand moet loodrecht op de uitwendige scheidingsconstructie worden gemeten, waardoor het voorschrift niet van toepassing is op een uitmonding in een plat dak.

Voor een woonwag en is dit voorschrift indertijd niet opgenomen, omdat ervan werd uitgegaan dat een woonwag en fabrieksmatig werd vervaardigd en slechts een beperkte hoogte zou hebben. Bovendien was als gevolg van de maximale afmetingen van een woonwag en en de minimale breedte van een woonwag enstandplaats de kans klein dat de afstand tot een ander bouwwerk een ernstige vermindering van de ventilatiecapaciteit tot gevolg zou hebben. Inmiddels mogen op standplaatsen woonfuncties in meerdere bouwlagen worden gebouwd, geldt geen beperking meer voor de breedte van een woonfunctie op een standplaats en is geen minimale breedte meer voorgeschreven voor een standplaats. Als gevolg hiervan is de kans zo toegenomen dat een ernstige belemmering kan optreden, dat het uit een oogpunt van gezondheid voor de woonwag enbewoners noodzakelijk is om eveneens een afstandcriterium tot de grens van de standplaats (perceelsgrens) in te voeren¹⁴. Dit is uitgewerkt in alternatief 1.

Overwogen kan worden om in de situaties dat zeker is gesteld dat de belemmering slechts lage gebouwen betreft en de aangegeven ruimte tussen woonwag enen ook daadwerkelijk open blijft, een kleinere afstand tot de grens van de standplaats toe te staan, dan wel tussen woonwag enen. Geadviseerd wordt om op basis van nader onderzoek te bepalen welke afstand kan worden toegestaan, bij welk systeem van ventilatie en bij welke capaciteit. Dit is nader uitgewerkt in alternatief 2, zij het met fictieve grenswaarden.

Advies

Zoals in de analyse is aangegeven zijn alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. ervan wordt uitgegaan dat voor de afstand van een toe- of afvoeropening tot de grens van de standplaats dezelfde eis geldt als voor een normale woning tot de perceelsgrens; en
2. een lagere waarde mag worden aangehouden als zeker wordt gesteld dat de resterende ruimte vrij blijft.

¹⁴ Zoals ook is aangegeven in de analyse van artikel 2.105 hoeft de grens van de standplaats niet te worden aangemerkt als perceelsgrens. In dat geval moeten de bouwwerken op de aangrenzende standplaatsen worden aangemerkt als belemmeringen, waardoor niet kan worden voldaan aan de voorschriften voor de stromingsrichting (artikel 3.51). Deze mogelijkheid is daarom buiten beschouwing gelaten.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om in tabellen 3.46.1 en 3.46.2 de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie samen te voegen.

tabel 3.46.1 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarde					
	aanwezigheid		capaciteit					capaciteit verblijfsgebied	capaciteit verblijfsruimte				
artikel	3.47		3.48						3.48				
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1 [dm ³ /s per m ²]	[dm ³ /s]	2 [dm ³ /s per m ²]	[dm ³ /s]
1 Woonfunctie													
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	7	0,9	7	0,7	7
b andere woonfunctie	1	2	1	2	3	4	5	-	-	0,9	7	0,7	7

tabel 3.46.2 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																			
	thermisch comfort	regelbaarheid			stromingsrichting				plaats van de opening				luchtwaliteit							
artikel		3.49			3.50			3.51				3.52				3.53				
lid	*	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	5	6		
1 Woonfunctie																				
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	-	4	5	-		
b andere woonfunctie	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	1	-	-	4	5	-		

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om aan artikel 3.52 een vijfde lid toe te voegen, met de volgende test:

Het vierde lid is niet van toepassing op een op een standplaats gelegen woonfunctie, waarvan geen vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 1 m boven het aansluitende terrein en waarvan de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie niet groter is dan 100 m², mits:

- a. *de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 50 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 1 m is;*
- b. *de gebruiksoppervlakte van de woonfunctie niet groter is dan 100 m² en de afstand tot de grens van de standplaats ten minste 1,5 m is; of*
- c. *voor zover de standplaats grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 2 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonfuncties onbebouwd blijft.*

tabel 3.46.1 - aangepast (alternatief 2) is gelijk aan aangepast alternatief 1

tabel 3.46.2 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																			
	thermisch comfort	regelbaarheid			stromingsrichting				plaats van de opening				luchtwaliteit							
artikel		3.49			3.50			3.51				3.52				3.53				
lid	*	1	2	3	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	
1 Woonfunctie																				
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	-	1	2	-	4	5	-	
b andere woonfunctie	*	1	2	-	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	-	-	4	5	-	

2.2.10.2. Bestaande bouw

tabel 3.54 - vigerend

gebruiksfunctie		leden van toepassing												grenswaarden								
		aanwezigheid						capaciteit														
		aanwezigheid		capaciteit				regelbaarheid		stromingsrichting				luchtwaliteit		capaciteit						
artikel		3.55		3.56						3.57		3.58				3.59		3.56				
lid		1	2	1	2	3	4	5	6	*	1	2	3	1	2	3	1	2	3	dm ³ /s per m ²	1	dm ³ /s
1	Woonfunctie																					
	a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	1	2	-				0,7		7
	b woonfunctie van een woonwagen	1	2	1	2	3	4	-	-	-	1	2	3	1	2	-				0,8		7
	c andere woonfunctie	1	2	1	2	3	4	-	-	-	1	2	3	1	2	-				0,7		7

In § 3.10.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.56, lid 1 - ventilatiecapaciteit van een verblijfsruimte

Artikel 3.56, lid 1 - ventilatiecapaciteit van een verblijfsruimte

Dit artikellid is zowel voor een woonwagen als voor een normale woning aangestuurd. De op grond daarvan geldende grenswaarde voor de ventilatiecapaciteit is voor een woonwagen hoger dan voor een normale woning.

Analyse

In de systematiek van Bouwbesluit 2003 zijn de eisen voor bestaande bouw gelijk aan de eisen die gelden voor een verblijfsruimte bij nieuwbouw. Omdat de capaciteitseis voor een verblijfsruimte van een nieuwbouw woonwagen hoger is dan voor een normale woning, is deze hogere waarde ook opgenomen voor bestaande bouw. Het ligt echter voor de hand om voor een bestaande woonwagen geen hogere grenswaarde voor te schrijven dan voor een bestaande normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.54 de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie samen te voegen.

tabel 3.54 - aangepast

gebruiksfunctie		leden van toepassing												grenswaarden								
		aanwezigheid						capaciteit														
		aanwezigheid		capaciteit				regelbaarheid		stromingsrichting				luchtwaliteit		capaciteit						
artikel		3.55		3.56						3.57		3.58				3.59		3.56				
lid		1	2	1	2	3	4	5	6	*	1	2	3	1	2	3	1	2	3	dm ³ /s per m ²	1	dm ³ /s
1	Woonfunctie																					
	a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	1	2	-				0,7		7
	b andere woonfunctie	1	2	1	2	3	4	-	-	-	1	2	3	1	2	-				0,7		7

2.2.11. Spuivoorziening

2.2.11.1. Nieuwbouw

tabel 3.60 - vigerend

gebruiksfunctie		leden van toepassing				
		aanwezigheid		plaats van de opening		
		aanwezigheid		capaciteit		
artikel		3.61		3.62		
lid		1	2	1	2	*
1	Woonfunctie					
	a woonfunctie van een woonwagen	1	-	1	2	-
	b andere woonfunctie	1	-	1	2	*

In § 3.11.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.63 - positie spuivoorziening ten opzichte van perceelsgrens

Artikel 3.63 - positie spuivoorziening ten opzichte van perceelsgrens

Dit artikel geldt wel voor een normale woning en niet voor een woonwagen. In dit artikel is bepaald op welke afstand van de perceelsgrens een toevoer- of afvoeropening voor een spuivoorziening zich ten minste moet bevinden.

Analyse

Voor de afstand van een toe- of afvoeropening van een spuivoorziening tot de perceelsgrens geldt mutatis mutandis het gestelde in de analyse van artikel 3.52, lid 4.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.60 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.60 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		capaciteit		plaats van de opening	
artikel	3.61		3.62		3.63	
lid	1	2	1	2	*	
1 Woonfunctie	1	-	1	2	*	

2.2.11.2. Bestaande bouw

In paragraaf 3.11.2 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.12. Luchtverversing van overige ruimte

2.2.12.1. Nieuwbouw

tabel 3.67 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing																				
	aanwezigheid					capaciteit					regelbaarheid			stromingsrichting			plaats van de opening		luchtkwaliteit		
artikel	3.68					3.69					3.70			3.71			3.72		3.73		
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	1	2	3	1	2	1	2	3	
1 Woonfunctie																					
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	1	2	1	2	3	-	2	1	2	3	
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	
c woonfunctie niet gelegen in een woongebouw	1	2	3	-	-	-	2	3	4	-	1	2	1	2	3	-	2	1	-	3	

In § 3.12.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (woonfunctie niet gelegen in een woongebouw) betrekking op:

- artikelen 3.68, lid 2, 3.69, lid 3 en 3.73, lid 3 - luchtverversing, liftschacht
- artikelen 3.68, lid 3, 3.69, lid 4, 3.70, lid 2 en 3.73, lid 1 - luchtverversing afvalruimte
- artikelen 3.70, lid 1 - niet-afsluitbaar zijn ventilatievoorziening voor meterruimte
- artikelen 3.71, lid 3 en 3.72, lid 2 - belemmeringen ander perceel en afstand tot perceelsgrens

Artikelen 3.68, lid 2, 3.69, lid 3 en 3.73, lid 3 - luchtverversing, liftschacht

Deze artikelliden zijn wel van toepassing op een normale woning en niet op een woonwagen. Hierin is voorgeschreven waaraan de ventilatie van een liftschacht moet voldoen.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor een woonwag en is ervan uitgegaan dat een woonwag en niet uit meerdere bouwlagen bestaat en dan ook niet kan worden voorzien van een lift. Inmiddels worden ook woonwagens in meerdere bouwlagen gebouwd en is het, evenals in een normale woning, niet volledig uitgesloten dat in een woonwag en een lift wordt aangebracht. Het ligt daarbij voor de hand dat daarvoor dezelfde eisen gelden als voor een normale woning.

Artikelen 3.68, lid 3, 3.69, lid 4, 3.70, lid 2 en 3.73, lid 1 - luchtverversing afvalruimte

Deze artikelliden zijn wel van toepassing op een normale woning en niet op een woonwag en. Hierin is bepaald waaraan de ventilatie van een ruimte voor de opslag van huishoudelijk afval met een inhoud van meer dan 3 m³ moet voldoen.

Analyse

Een dergelijke ruimte voor de opslag van huishoudelijk afval wordt in de praktijk alleen gemaakt voor een woongebouw en niet voor een afzonderlijke normale woning of voor een woonwag en. Bovendien zal een dergelijke ruimte dan niet aangemerkt worden als een woonfunctie maar als een 'overige gebruiksfunctie'. Deze artikelliden hebben voor een woonwag en geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om deze voorschriften ook aan te sturen voor een woonwag en.

Artikelen 3.70, lid 1 - niet-afsluitbaar zijn ventilatievoorziening voor meterruimte

Dit artikellid is wel van toepassing op een normale woning en niet op een woonwag en. In dit artikellid is de ventilatievoorziening voor een meterruimte waarin zich een gasmeter bevindt voorgeschreven.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor woonwagens is ervan uitgegaan dat een meterruimte zich niet in de woonwag en, maar op de standplaats, bijvoorbeeld in het voorzieningengebouw, bevindt. Bevindt de meterruimte zich in het voorzieningengebouw dan is deze in de terminologie van Bouwbesluit 2003 'gemeenschappelijk', omdat de meterruimte dan ten dienste staat van de woonwag en en een 'overige gebruiksfunctie' (voorzieningengebouw). In dat geval gelden de eisen van een overige gebruiksfunctie voor de ventilatievoorziening van de meterruimte. Inmiddels is het niet meer uitgesloten dat een meterruimte in een woonwag en wordt gemaakt. In dat geval ligt het voor de hand dat die meterruimte aan hetzelfde veiligheidsniveau voldoet als geldt voor een normale woning.

Artikelen 3.71, lid 3 en 3.72, lid 2 - belemmeringen ander perceel en afstand tot perceelgrens

Deze artikelliden zijn wel van toepassing op een normale woning en niet op een woonwag en. Hierin is bepaald dat belemmeringen op een ander perceel buiten beschouwing mogen blijven en op welke afstand van de perceelsgrens een toevoer- of afvoeropening voor een ventilatievoorziening zich ten minste moet bevinden.

Analyse

Voor de afstand van een toe- of afvoeropening van de in deze paragraaf voorgeschreven ventilatievoorzieningen tot de perceelsgrens geldt mutatis mutandis het gestelde in de analyse van artikel 3.52, lid 4.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.67 de verbijzondering voor een woonwag en te laten vervallen. Voor de leesbaarheid wordt tevens voorgesteld om de subgebruiksfunctie 'woonfunctie niet gelegen in een woongebouw' te vervangen door: 'andere woonfunctie'.

tabel 3.67 - aangepast

gebruiksfunctie		leden van toepassing																			
		aanwezigheid					capaciteit					regelbaarheid		stromingsrichting		plaats van de opening		luchtqualiteit			
artikel		3.68					3.69					3.70		3.71		3.72		3.73			
lid		1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	1	2	3	1	2	1	2	3
1	Woonfunctie																				
a	woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	-	1	2	3	4	-	1	2	1	2	3	-	2	1	2	3
b	andere woonfunctie	1	2	3	-	-	-	2	3	4	-	1	2	1	2	3	-	2	1	-	3

2.2.12.2. Bestaande bouw

tabel 3.74 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing											
	aanwezigheid				capaciteit				regelbaarheid		luchtkwaliteit	
artikel	3.75				3.76				3.77		3.78	
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	*	1	2	
1 Woonfunctie												
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	
b andere woonfunctie	1	2	3	-	1	2	3	-	*	*	1 2	

Advies

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om in overeenstemming met nieuwbouw in tabel 3.74 de verbijzondering voor een woonwagen te laten vervallen.

tabel 3.74 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing											
	aanwezigheid				capaciteit				regelbaarheid		luchtkwaliteit	
artikel	3.75				3.76				3.77		3.78	
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	*	1	2	
1 Woonfunctie	1	2	3	-	1	2	3	-	*	*	1 2	

2.2.13. Toevoer van verbrandingslucht

2.2.13.1. Nieuwbouw

tabel 3.79 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing															
	aanwezigheid			capaciteit			stromingsrichting		plaats van de opening		comfort		verbouw		tijdelijke bouw	
artikel	3.80			3.81			3.82		3.83		3.84		3.85		3.86	
lid	*	1	2	3	*	1	2	3	*	1	2	3	*	1	2	3
1 Woonfunctie	*				*				*				*			
a woonfunctie van een woonwagen	*	1	2	-	*	1	-	3	*	*	*	*	*	*	*	*
b andere woonfunctie	*	1	2	3	*	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*	*

In § 3.13.1 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.81, lid 3 - CLV-systeem
- artikel 3.83, lid 2 - positie instroomopening verbrandingslucht ten opzichte van perceelsgrens

Artikel 3.81, lid 3 - CLV-systeem

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is de benodigde oppervlakte van de doorlaat voor de toevoer van verbrandingslucht van een CVL-systeem voorgeschreven.

Analyse

CLV staat voor Combinatie-Luchttoevoer-Verbrandingsgasvoer. Een CLV-systeem is een systeem dat werkt op natuurlijke trek en dat bestaat uit een combinatie van een leiding of kanaal voor de gemeenschappelijke toevoer van verbrandingslucht en een leiding of kanaal voor de gemeenschappelijke afvoer van rook, uitsluitend bestemd voor met gas gestookte gesloten toestellen voorzien van een ventilator¹⁵. Het opnemen van dit voorschrift had daarom voor een woonwagen geen praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

¹⁵ Definitie uit onderdeel 3.7 van NEN 2757.

Artikel 3.83, lid 2 - positie instroomopening verbrandingslucht ten opzichte van perceelsgrens

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald op welke afstand een instroomopening voor verbrandingslucht zich ten opzichte van de perceelsgrens mag bevinden.

Analyse

Voor een instroomopening voor verbrandingslucht die zich in een plat of flauw hellend dak bevindt, vormt dit voorschrift geen belemmering. Mede gelet op het feit dat een HR-ketel zal moeten worden toegepast om aan de energieprestatie-eis te kunnen voldoen (zie § 2.4.3), kan ervan worden uitgegaan dat de instroomopening voor verbrandingslucht altijd op het dak zal worden geplaatst. Er bestaat derhalve geen bezwaar om de voorschriften voor een normale woning hierop van toepassing te laten zijn.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.79 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.79 - aangepast

gebruiksfunctie		leden van toepassing										
		aanwezigheid			stromingsrichting			tijdelijke bouw				
		capaciteit			plaats van de opening			verbouw				
artikel		3.80			3.81			3.82				
lid		3.83			3.84			3.85				
1	Woonfunctie	*	1	2	3	*	1	2	3	*	*	*

2.2.13.2. Bestaande bouw

In paragraaf 3.13.2 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.14. Afvoer van rook

2.2.14.1. Nieuwbouw

tabel 3.91 - vigerend

gebruiksfunctie		leden van toepassing																			
		aanwezigheid					plaats uitmonding					stromingsrichting									
		capaciteit					rookoorlatendheid					kap									
artikel		3.92					3.93					3.94					3.95				
lid		3.96					3.97					3.98					3.99				
1	Woonfunctie	*	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*				
	a woonfunctie van een woonwagen	*	1	2	3	4	5	1	-	3	*	*	*	*	*	*	*				
	b andere woonfunctie	*	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*				

In § 3.14.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.94, lid 2 - positie uitmonding rookafvoer ten opzichte van perceelsgrens

Artikel 3.94, lid 2 - positie uitmonding rookafvoer ten opzichte van perceelsgrens

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald op welke afstand een uitmonding voor rookafvoer zich ten opzichte van de perceelsgrens mag bevinden.

Analyse

Voor de afstand van een uitmonding voor rookafvoer tot de perceelsgrens geldt mutatis mutandis het gestelde in de analyse van artikel 3.52, lid 4.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.91 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.91 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing																	
	aanwezigheid					capaciteit					plaats uitmonding			stromingsrichting	rookboordlatheld	kap	verbouw	tijdelijke bouw
artikel	3.92					3.93					3.94			3.95	3.96	3.97	3.98	3.99
lid	*	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	3	*	*	*	*	*	
1 Woonfunctie	*	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	*	*	*	*	*	*	

2.2.14.2. Bestaande bouw

In paragraaf 3.14.2 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.15. Schadelijke materialen

In afdeling 3.15 'Beperking van de toepassing van schadelijke materialen' is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.16. Schadelijke stoffen of straling, nieuwbouw

In afdeling 3.16 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.17. Bescherming tegen ratten en muizen

2.2.17.1. Nieuwbouw

tabel 3.114 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	openingen			scherm		
artikel	3.115			3.116		
lid	1	2	3	1	2	3
1 Woonfunctie	1	2	3	1	2	3
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	-	1	2	3
b andere woonfunctie	1	2	-	1	2	3

In § 3.17.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.115, lid 2 - inwendige scheidingsconstructie
- artikel 3.116 - rattenscherm

Artikel 3.115, lid 2 - inwendige scheidingsconstructie

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat de in het eerste lid voorgeschreven bescherming tegen ratten en muizen ook plaats moet vinden als het gaat om een inwendige scheidingsconstructie waarvoor de eis niet geldt.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften was ervan uitgegaan dat een woonwagen een vrijstaand gebouw is. Het opnemen van dit voorschrift zou daarom voor een woonwagen geen praktische betekenis hebben gehad. Anderzijds is er geen bezwaar tegen om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Artikel 3.116 - rattenscherm

Dit artikel is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat in een fundering tot een diepte van 0,6 m beneden het terrein zich geen gaten mogen bevinden waar ratten of muizen doorheen kunnen (rattenscherm).

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften voor een woonwagen is ervan uitgegaan dat zich op de standplaats een vaste fundering moest bevinden, waarop achteraf een woonwagen kon worden geplaatst. Hiervan uitgaande was het niet zinvol om voor een woonwagen een rattenscherm voor te schrijven. Inmiddels is het niet meer zinvol om een vaste fundering voor te schrijven (zie ook de analyse bij artikel 2.2, lid 4). Bovendien wordt de ruimte onder de woonwagen dichtgemaakt en is derhalve te vergelijken met een kruipruimte. Ook voor die ruimte geldt dat het ongewenst is dat daarin ratten of muizen kunnen doordringen. Het ligt dan ook voor de hand om voor woonwagens eenzelfde rattenscherm voor te schrijven als voor een normale woning.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.114 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.114 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	openingen			scherm		
	artikel 3.115			3.116		
	lid	1	2	1	2	3
1 Woonfunctie		1	2	1	2	3

2.2.17.2.

Bestaande bouw

tabel 3.117 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	openingen	
	artikel 3.118	
	lid	1 2
1 Woonfunctie		1 2
a woonfunctie van een woonwagen	1	-
b andere woonfunctie	1	2

Artikel 3.118, lid 2 - inwendige scheidingsconstructie

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat de in het eerste lid voorgeschreven bescherming tegen ratten en muizen ook plaats moet vinden als het gaat om een inwendige scheidingsconstructie waarvoor de eis niet geldt.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften was ervan uitgegaan dat een woonwagen een vrijstaand gebouw is. Het opnemen van dit voorschrift zou daarom voor een woonwagen geen praktische betekenis hebben gehad. Anderzijds is er geen bezwaar tegen om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.117 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.117 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing	
	openingen	
	artikel 3.118	
	lid 1	2
1 Woonfunctie	1	2

2.2.18. Drinkwatervoorziening

In afdeling 3.18 'Drinkwatervoorziening' is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.19. Warmwatervoorziening

In afdeling 3.19 'Warmwatervoorziening' is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.2.20. Daglicht

2.2.20.1. Nieuwbouw

tabel 3.133 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden	
	daglichtoppervlakte							daglichtoppervlakte	
	artikel 3.134							3.134	
	lid 1	2	3	4	5	6	7	1 [%]	2 [m ²]
1 Woonfunctie	1	2	3	-	5	-	-	8	0,5
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	3	4	-	-	-	10	0,5
b andere woonfunctie									

In § 3.20.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.134, lid 1 - grenswaarde voor equivalente daglichtoppervlakte van verblijfsgebied
- artikel 3.134, leden 4 en 5 - belemmeringen voor daglichttoetreding

Artikel 3.134, lid 1 - grenswaarde voor equivalente daglichtoppervlakte

Dit artikellid is zowel voor een normale woning als voor een woonwagen aangestuurd. In de aansturingstabel is echter voor een woonwagen een andere grenswaarde opgenomen dan voor een normale woning. Deze grenswaarde is bepalend voor de grootte van de totale equivalente daglichtoppervlakte die in een verblijfsgebied ten minste aanwezig moet zijn.

Analyse

De minimale oppervlakte aan equivalente daglichtoppervlakte die in een normale woning of in een woonwagen aanwezig moet zijn, wordt bepaald door het product van de minimale oppervlakte aan verblijfsgebied (bepaald in artikel 4.21, lid 1, van Bouwbesluit 2003) en het in aansturingstabel 3.133 opgenomen percentage. Dit betekent dat aan equivalente daglichtoppervlakte ten minste aanwezig moet zijn:

- $60\% \times 8\% = 4,8\%$ van de gebruiksoppervlakte van een woonwagen; en
- $55\% \times 10\% = 5,5\%$ van de gebruiksoppervlakte van een woonwagen.

Het feitelijke verschil blijkt dan nog slechts 10% te zijn. Voor dit verschil is geen verklaring bekend. Vermoedelijk heeft dit te maken met het feit dat is uitgegaan van een relatief kleine woning (zie § 1.3.1.2).

In § 2.3.4 is voorgesteld om het percentage aan verblijfsgebied dat ten minste aanwezig is voor een woonwagen gelijk te trekken met een normale woning, waardoor beide 55% zijn. Hiervan uitgaande kan het percentage in tabel 3.133 op 9% gesteld worden zonder dat er een aanscherping van de eisen plaatsvindt. Hierdoor is het feitelijke verschil tussen de grenswaarde voor een woonwagen en voor een normale woning gehalveerd. Handhaving van dit kleine verschil is niet te motiveren. Dit betekent dat er twee mogelijkheden zijn:

- voor alle woonfuncties dezelfde grenswaarde stellen (8%, 9% of 10%); of
- een uitzondering doorvoeren voor woningen met een gebruiksoppervlakte ≤ 50 m², die een buitenruimte hebben.

Zonder nader onderzoek is het een redelijk beleidsneutrale maatregel om alleen een uitzondering te maken voor kleine woningen die een buitenruimte hebben. Het gaat hierbij naast woonwagens om woningen voor alleenstaanden die zich in een stads-kern bevinden. Voor deze woningen is het vaak niet eenvoudig om aan de daglichteis te voldoen. Dit kan met name ten koste gaan van het maken van een balkon. De ligging in een stadscentrum blijkt voor de bewoners voldoende op te wegen tegen de iets mindere daglichttoetreding. Bovendien is de mogelijkheid om een balkon te kunnen maken, uit een oogpunt van gezondheid, voor oudere mensen die zelfstandig willen blijven wonen, eveneens van belang (zie § 3.2.5).

Artikel 3.134, leden 4 en 5 - belemmeringen voor daglichttoetreding

Artikellid 4 is voor een normale woning aangestuurd, terwijl een aangepast artikellid 5 voor een woonwagen is aangestuurd. Hierin is bepaald welke afstand tot de perceelgrens moet worden aangehouden en welke belemmeringen in rekening moeten worden gebracht.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften is uitgegaan van woonwagens waarvan de totale hoogte niet meer is dan 3,5 m (zie §1.3.1.2) en waarvan de plaatsing doorgaans overeenkomstig zou plaatsvinden. Inmiddels worden op standplaatsen meerlaagse woonfuncties opgericht en wordt dichter op elkaar gebouwd. Dit heeft tot gevolg dat de belemmeringen een grotere invloed hebben dan waarvan bij het opstellen van de voorschriften was uitgegaan. Ook voor woonwagenbewoners is een voldoende daglichttoetreding uit een oogpunt van gezondheid van belang. Voor de nu gangbare situaties zullen dan ook dezelfde eisen moeten gelden als voor een normale woning. Een uitzondering is denkbaar als zeker is gesteld dat de hoogte van ook de toekomstige bebouwing beperkt is en de ruimte tussen de bebouwing vrij blijft. Dit is uitgewerkt in alternatief 1

Advies

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om het vijfde lid van artikel 3.134 als volgt aan te passen:

In afwijking van het vierde lid mag worden uitgegaan van een belemmeringshoek α , bedoeld in NEN 2057 van 57°, voor zover de daglichtopening zich bevindt in een gevel die grenst aan een andere standplaats, de afstand tot een woonfunctie op de andere standplaats ten minste 2 m is, mits zeker is gesteld dat in de woonfunctie op de andere standplaats geen vloer van een verblijfsgebied hoger is gelegen dan 1 m boven het aansluitende terrein en de ruimte tussen de beide woonfuncties onbebouwd blijft.

Daarna kunnen de grenswaarden in tabel 3.133 voor woonfuncties gelijk worden getrokken en kunnen de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

tabel 3.133 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden		
	daglichtoppervlakte							daglichtoppervlakte		
	artikel 3.134							3.134		
	lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2
									[%]	[m ²]
1 Woonfunctie		1	2	3	4	5	-	-	9	0,5

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om het vijfde lid van artikel 3.134 als volgt te herformuleren:

In afwijking van het eerste lid mag de equivalente daglichtoppervlakte van een verblijfsgebied ten minste 8% van de vloeroppervlakte van dat verblijfsgebied zijn als aansluitend aan de woning een rechtstreeks vanuit een verblijfsgebied van de woning bereikbare buitenruimte met een vloeroppervlakte van tenminste 2,5 m² aanwezig is, waarvan de toegang voldoet aan artikel 4.11, eerste lid¹⁶.

Met het herformuleren van het vijfde lid kan in tabel 3.133 de ‘woonfunctie van een woonwagen’ worden vervangen door ‘woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²’.

tabel 3.133 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden		
	daglichtoppervlakte							daglichtoppervlakte		
	artikel 3.134							3.134		
	lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2
									[%]	[m ²]
1 Woonfunctie										
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ²		1	2	3	4	5	-	-	10	0,5
b andere woonfunctie		1	2	3	4	-	-	-	10	0,5

2.2.20.2. Bestaande bouw

tabel 3.135 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden	
	daglichtoppervlakte						daglichtoppervlakte	
	artikel 3.136						3.136	
	lid	1	2	3	4	5	6	1
								[m ²]
1 Woonfunctie								
a woonfunctie van een woonwagen		1	-	-	4	-	-	0,5
b andere woonfunctie		1	2	3	-	-	-	0,5

In § 3.20.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.136, lid 2 - equivalente daglichtoppervlakte via een toilet- of badruimte
- artikel 3.136, leden 3 en 4 - belemmeringen voor daglichttoetreding

Artikel 3.136, lid 2 - equivalente daglichtoppervlakte via een toilet- of badruimte

¹⁶ Als in § 2.3.3 wordt voorgeschreven dat het hoogteverschil ter plaatse van de toegang van een woonwagen niet groter mag zijn dan 0,02 m dan ligt het voor de hand om bij dit voorschrift ook te bepalen dat het hoogteverschil zowel tussen de vloer van het verblijfsgebied en het balkon als bij een drempel ter plaatse van de toegang met een aansluitende vloer niet groter is dan 0,02 m.

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat de daglichttoetreding van een verblijfsruimte niet via een toilet- of badruimte mag plaatsvinden.

Analyse

Het gaat hier om een formeel voorschrift. In de praktijk zal geen raam gemaakt worden tussen een verblijfsruimte en een toilet- of badruimte.

Bij het opstellen van de voorschriften is ervan uitgegaan dat zich in een woonwagen geen toiletruimte of badruimte bevindt. Dit formele voorschrift was toen overbodig. Inmiddels wordt ook in een woonwagen een toiletruimte en een badruimte geplaatst¹⁷. Dit betekent dat ook voor de daglichttoetreding van een woonwagen, evenals voor een normale woning dezelfde formele bepaling dient te worden opgenomen.

Artikel 3.134, leden 3 en 4 - belemmeringen voor daglichttoetreding

Artikellid 3 is voor een normale woning aangestuurd, terwijl een aangepast artikellid 4 voor een woonwagen is aangestuurd. Hierin is bepaald welke afstand tot de perceelgrens moet worden aangehouden en welke belemmeringen in rekening moeten worden gebracht.

Analyse

Voor de afstand van een daglichtopening tot de perceelsgrens geldt mutatis mutandis het gestelde in de analyse van artikel 3.52, lid 4.

Advies

Voorgesteld wordt om het vierde lid van artikel 3.136 te schrappen en in tabel 3.135 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.135 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden
	daglichtoppervlakte			daglichtoppervlakte			
	artikel 3.136						3.136
	lid	1	2	3	5	6	1 [m ²]
1 Woonfunctie		1	2	3	-	-	0,5

¹⁷ In § 2.3.6.1 en § 2.3.7.1 is voorgesteld om ook voor een woonwagen de verplichting op te nemen dat deze binnen de woonwagen bereikbaar moet zijn.

2.3. Bruikbaarheid van woonwagens

2.3.1. Toegankelijkheidssector, nieuwbouw

Deze afdeling is niet van toepassing op een woonwagens of een normale woning.

2.3.2. Vrije doorgang

2.3.2.1. Nieuwbouw

tabel 4.10 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden					
	vrije doorgang toegang		vrije doorgang route				verbouw	vrije doorgang toegang	vrije doorgang route			
artikel	4.11		4.12				4.13	4.11	4.12			
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	*	[m]	1	[m]
1 Woonfunctie									*			
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	*	2,3	2,3	
b woonfunctie van een woonwagen	1	2	-	-	-	-	-	-	*	2,1	2,1	
c andere woonfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	*	2,3	2,3	

In § 4.3.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.11, lid 1 - vrije doorgang toegang van een ruimte
- artikel 4.12, lid 1 - vrije doorgang verkeersroute
- artikel 4.13 - verbouw

Artikel 4.11, lid 1 - vrije doorgang toegang van een ruimte

Dit artikellid is zowel aangestuurd voor een woonwagen als voor een normale woning. In de aansturingstabel is echter voor een woonwagen een lagere grenswaarde voor de vrije hoogte van een toegang opgenomen dan voor een normale woning.

Analyse

Bij een normale woning moet de vrije hoogte van een toegang ten minste 2,3 m zijn, terwijl voor een woonwagen mag worden volstaan met een vrije hoogte van 2,1 m.

De huidige definitie in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Woningwet luidt:

“voor woning bestemd gebouw dat is geplaatst op een standplaats en dat in zijn geheel of in delen kan worden verplaatst”.

Uitgaande van deze definitie moest het mogelijk blijven om een woonwagen in zijn geheel te kunnen verplaatsen. Daarnaast werd ervan uitgegaan dat een woonwagen op wielen moet kunnen staan. Deze beide uitgangspunten samen leiden ertoe dat voor een woonwagen slechts een beperkte hoogte overblijft. Dit heeft ertoe geleid dat bij de invoering van Bouwbesluit 2003 de toen toch al lagere hoogte van een verblijfsruimte in een woonwagen op 2,2 m is gehandhaafd, waardoor de vrije hoogte van een deur geen 2,3 m kon worden. In het ‘Verkenkend onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005’ [lit. 1] is vermeld dat het volgens een aantal bouwers geen probleem is als de hoogte boven de vloer van een verblijfsgebied ten minste 2,4 m moet zijn¹⁸.

De huidige woonwagens blijken echter niet meer te worden voorzien van wielen. Dit betekent dat, zelfs als uitgegaan wordt van transport over de weg, een grotere hoogte van 2,4 m boven de vloer geen reëel probleem kan zijn. Ook niet als de woonwagen van kleine tijdelijke wielen wordt voorzien

¹⁸ In het rapport zijn een tweetal doorsneden van huidige woonwagens opgenomen. In beide doorsneden is de hoogte nu al 2,40 m.

voor het transport ter plaatse. Hiermee is er ook geen reden meer om af te wijken van de voor een normale woning vereiste vrije hoogte van 2,3 m voor een toegang.

Artikel 4.12, lid 1 - vrije doorgang verkeersroute

Dit artikellid is voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. Hierin is bepaald dat de verkeersroute tussen toegangen, die volgens artikel 4.11 een vrije doorgang moeten hebben, ten minste dezelfde vrije doorgang moet hebben.

Analyse

Het niet aangestuurd zijn van dit artikellid voor een woonwagen is een omissie. Dit blijkt uit het feit dat de grenswaarde voor de vrije hoogte van een verkeersroute van een woonwagen wel in de aansturingstabel is opgenomen. Het spreekt voor zich dat een verkeersroute tussen twee toegangen die een minimale vrije doorgang moeten hebben eveneens deze minimale vrije doorgang dient te hebben.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 4.10 de verbijzondering voor een woonwagen te laten vervallen.

tabel 4.10 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden				
	vrije doorgang toegang		vrije doorgang route				verbouw	vrije doorgang toegang	vrije doorgang route		
artikel	4.11		4.12				4.13	4.11	4.12		
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	-	[m]	[m]
1 Woonfunctie									*		
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	3	4	5	-	*	2,3	2,3
b andere woonfunctie	1	2	1	-	-	-	-	-	*	2,3	2,3

2.3.2.2. Bestaande bouw

In § 4.3.2 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze paragraaf gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.3.3. Bereikbaarheid, nieuwbouw

Tabel 4.16 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						
	algemeen			Toegankelijkheidssector		opstapplaats lift	
artikel	4.17			4.18		4.19	
lid	1	2	3	1	2	3	*
1 Woonfunctie							
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	3	*
b woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	-	3	1	-	3	-

In afdeling 4.4 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.17, leden 1 en 3 - hoogteverschil ter plaatse van toegang woonfunctie
- artikel 4.18, leden 1 en 3 - hoogteverschil ter plaatse van toegang toegankelijkheidssector

Artikel 4.17, leden 1 en 3 - hoogteverschil ter plaatse van toegang woonfunctie

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelleden is bepaald dat ter plaatse van de toegang van een woonfunctie geen groter hoogteverschil aanwezig mag zijn dan 0,02 m.

Analyse

De beperking van het hoogteverschil ter plaatse van de toegang van een woonfunctie is bij een woonwagen niet doorgevoerd, omdat ervan werd uitgegaan dat een woonwagen op wielen moest kunnen staan. De huidige woonwagens blijken echter niet meer te worden voorzien van wielen, hooguit nog voor het transport. Hierdoor kan het hoogteverschil met het aansluitende terrein minder zijn dan geldt voor een woonwagen met wielen. Een tweede stap zou dan kunnen zijn om de woonwagens verdiept te plaatsen (suggestie uit het 'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1]). Resteert dan nog een hoogteverschil, dan kan dit desgewenst worden overbrugd door een hellingbaan. Dit is uitgewerkt in alternatief 1.

Een andere invalshoek kan zijn om de verplichting om het hoogteverschil ter plaatse van een toegang van een woonwagen en van een normale woning afhankelijk te stellen van de grootte van de woning. Ook bij een niet tot bewoning bestemd gebouw geldt dat een toegankelijkheidssector niet hoeft te worden gemaakt als het om een relatief kleine gebruiksfunctie gaat. De overweging hierbij was dat de kans dat een minder mobiel persoon gebruik moet maken van een kleine gebruiksfunctie, kleiner is dan bij een grote gebruiksfunctie. Deze redenering kan ook worden aangehouden bij een woonfunctie, waarbij uit kan worden gegaan van de bestaande gebruiksfunctie voor een kleine woning, namelijk een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m². Dit is uitgewerkt in alternatief 1.

Artikel 4.18, leden 1 en 3 - hoogteverschil ter plaatse van toegang toegankelijkheidssector

Deze artikelleden zijn voor een normale woning wel aangestuurd en voor een woonwagen niet. In deze artikelleden is bepaald dat ter plaatse van de toegang van een toegankelijkheidssector geen groter hoogteverschil aanwezig mag zijn dan 0,02 m.

Analyse

Een normale woning hoeft geen toegankelijkheidssector te hebben. Dit voorschrift heeft voor een normale woning dan ook geen praktische betekenis. Ook een woonwagen hoeft geen toegankelijkheidssector te hebben. Er is dan ook geen bezwaar tegen om dit voorschrift voor een woonwagen evenals voor een normale woning aan te sturen.

Advies

Zoals in de analyse is aangegeven zijn de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. voor een woonwagen dezelfde eisen gelden als voor een normale woning; en
2. dit voorschrift niet van toepassing is op een kleine woonfunctie.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om in tabel 4.16 de subgebruiksfuncties woonwagen en andere woonfunctie samen te voegen.

Tabel 4.16 - gewijzigd (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	algemeen			Toegankelijkheidssector			opstelplaats lift		
artikel	4.17			4.18			4.19		
lid	1	2	3	1	2	3	-		
1 Woonfunctie									
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	3			*
b andere woonfunctie	1	-	3	1	-	3			-

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om in tabel 4.16 de subgebruiksfuncties woonwagen te vervangen door de subgebruiksfunctie: 'woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²'.

Tabel 4.16 - gewijzigd (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	algemeen			Toegankelijkheidssector		opstelplaats lift
artikel	4.17			4.18		4.19
lid	1	2	3	1	2	3
1 Woonfunctie						*
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	3
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² ,	-	-	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	-	3	1	-	3

2.3.4. Verbljfsgebied, nieuwbouw

Tabel 4.20 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden							
	aanwezigheid					bereikbaarheid			integraal toegankelijk		afmetingen			aanwezigheid		integraal toegankelijk		afmetingen		
artikel	4.21					4.22			4.23		4.24			4.21		4.23		4.24		
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	1	2	1	2	3	
															[%]	3	2	1	2	3
1 Woonfunctie																				
a woonfunctie van een woonwagen	1	2	3	-	-	1	2	-	-	-	1	2	3	-	60	4 m x 3 m	-	4	1,6	2,2
b andere woonfunctie	1	2	3	4	-	1	2	3	1	-	1	2	3	-	55	3,3m x 3,3m	-	5	1,8	2,6

In afdeling 4.5 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikelen 4.21, leden 1 en 3 en 4.24 leden 1 t/m 3 - afmetingen
- artikelen 4.21, lid, lid 4, en 4.22, lid 3 gemeenschappelijk verblijfsgebied
- artikel 4.23, lid 1 - toegankelijkheidssector

Artikelen 4.21, leden 1 en 3 en 4.24 leden 1 t/m 3 - afmetingen

Deze artikelliden zijn zowel voor een woonfunctie als voor een normale woonwagen aangestuurd. In de aansturingstabel zijn echter verschillende grenswaarden aangegeven voor de afmetingen van de verblijfsgebieden in deze woonfuncties.

Analyse

Met betrekking tot de afmetingen gaat het om de volgende verschillen tussen een woonwagen en een normale woning:

- de minimale vloeroppervlakte aan verblijfsgebied;
- de minimale vloeroppervlakte van ten minste één verblijfsgebied (woonmatje);
- de minimale vloeroppervlakte van een ander verblijfsgebied (zonder woonmatje); en
- de minimale hoogte boven de vloer van een verblijfsgebied.

Minimale vloeroppervlakte aan verblijfsgebied

In een woonwagen moet ten minste 60% van de gebruiksoppervlakte aan verblijfsgebied aanwezig zijn (artikel 4.21 lid 1, van Bouwbesluit 2003). Voor een normale woning is dit slechts 55%. Deze hogere grenswaarde vloeit voort uit het feit dat ten tijde van het opstellen van de voorschriften de oppervlakte van een woonwagen niet groter mocht zijn dan 50 m² (zie ook § 1.3.1.2), waardoor een effectievere indeling nodig was dan bij een normale woning. Inmiddels is dit niet meer van toepassing. Deze grenswaarde kan dan ook gedereguleerd worden.

Woonmatje

In een woonwagen moet ten minste één verblijfsgebied een oppervlakte hebben van ten minste 4 m x 3 m = 12 m² (artikel 4.21 lid 1, van Bouwbesluit 2003). Deze oppervlakte wordt ook wel 'woonmatje' genoemd. Dit woonmatje moet bij een normale woning 3,3 m x 3,3 m = 10,89 m² (afgerond 11 m²) zijn. Dit betekent dat de grenswaarde voor de oppervlakte van een woonmatje voor een woonwagen strenger is dan voor een normale woning. Dit woonmatje mag echter smaller zijn voor een woonwagen dan voor een normale woning. Dit vloeit voort uit het feit dat bij het opstellen van de voorschriften van een woonwagen, de uitwendige breedte was beperkt tot 3 m.

Met het voorschrijven van het woonmatje is beoogd om:

- te bewerkstelligen dat de woonruimte voldoende bruikbaar is voor het kunnen plaatsen van meubels; en
- te voorkomen dat te smalle woonfuncties worden gebouwd.

Hieraan kan ook worden voldaan door een minimale vloeroppervlakte van 10,8 m² en een minimale breedte van 3 m als grenswaarden op te nemen, waardoor zowel bij een woonwagen als bij een normale woning sprake is van een verlaging van de eis (deregulering).

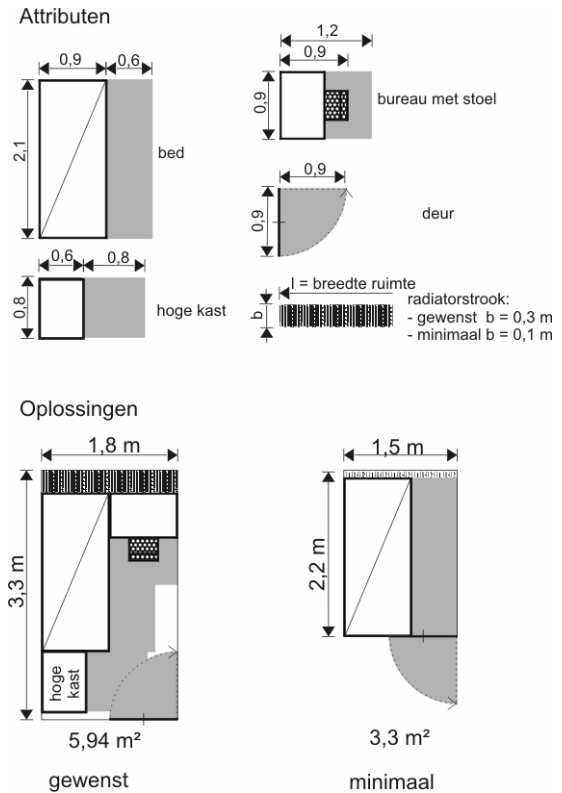
Minimale vloeroppervlakte ander verblijfsgebied

De kleinste vloeroppervlakte van een verblijfsgebied waarin het woonmatje niet is gelegen, mag bij een woonwagen 4 m² zijn met een minimale breedte van 1,6 m (artikel 4.24, leden 1 en 2, van Bouwbesluit 2003). Bij een normale woning moet dit ten minste 5 m² respectievelijk 1,8 m zijn.

De minimale afmetingen van een verblijfsgebied zijn gebaseerd op aanbevelingen van de Studiecommissie woontechnische bepalingen bouwbesluit [Lit 3]. In een daartoe uitgevoerde referentiestudie is nagegaan wat de kleinste afmetingen van een slaapkamer bij voorkeur dienen te zijn. Hierbij is uitgegaan van de volgende attributen:

- een bed;
- een hoge kast;
- een bureau met stoel;
- een naar binnen draaiende deur; en
- een radiatorstrook.

In figuur 4 zijn de in de referentiestudie aangehouden afmetingen weergegeven en is de kleinste slaapkamer¹⁹ uit de referentiestudie als 'gewenst' getekend. Deze kleinste gewenste oppervlakte is echter groter dan de voor een normale woning voorgeschreven grenswaarde van 5 m². Hierover heeft de Studiecommissie (in § 6.5 van Lit. 3) het volgende geschreven:

figuur 4 - Oppervlakte slaapkamer

“De kleinste verblijfsruimte wordt in de MBV begrensd door 5.0 m² en een breedte van 1.8 m¹. In het referentie-onderzoek is de kleinste verblijfsruimte 5.9 m² (1.8 x 3.3 m²). Ervan uitgaande dat in het Bouwbesluit wordt afgezien van reserveringseisen m.b.t. een radiatorstrook en binnenwanden is 5.0 m² een acceptabele minimum-eis die door de commissie is overgenomen. De minimale oppervlakte dient te worden gekoppeld aan een minimum-maat voor de breedte. De maat van 1.8 m is uitgaande van het referentie-onderzoek een bruikbare maatstaf.”

Dit standpunt van de Studiecommissie is op zijn minst opmerkelijk als wordt bedacht dat in de referentiestudie de radiatorstrook wel medebepalend is geweest voor de minimale oppervlakte van het woonmatje voor een normale woning van 3,3 m x 3,3 m. Wordt het standpunt van de Commissie vertaald in een oppervlakte waarbij alleen is uitgegaan van de aanwezigheid van een bed, een bureau met stoel en een kast, dan zou deze ten minste $(2,1 \text{ m} + 0,8 \text{ m}) \times 1,8 \text{ m} = 5,22 \text{ m}^2$ moeten zijn. Dit betekent dat de Commissie in feite geaccepteerd heeft dat de in de gewenste situatie aanwezige attributen niet per se in de kleinste ruimte geplaatst hoeven te kunnen worden.

Hierbij moet bedacht worden dat de referentiestudie is gedaan in een periode dat de regelgeving en ook de Voorschriften en wenken die in die tijd de basis vormden voor het bepalen van de hoogte van de subsidie uitgingen van het aantal kamers. Het Bouwbesluit ging niet meer uit van het aantal kamers, maar van de aanwezigheid van een totale oppervlakte die is bestemd voor het kunnen uitvoeren van de voor het wonen kenmerkende activiteiten (wonen, slapen en koken). Dit is vertaald in een eis voor de minimale vloeroppervlakte aan verblijfsgebied, die mede afhankelijk is van de gebruiksoppervlakte van een woonfunctie. Deze benadering heeft tot gevolg dat het voorschrijven van de minimale vloeroppervlakte en de minimale breedte van een verblijfsgebied alleen nog van belang is om te voor-

¹⁹ In de referentiestudie zijn verder slaapkamers opgenomen met een vloeroppervlakte van 8,19 m², 9,36 m² en 11,7 m². Verder was daarin aangegeven welke slaapkamer(s) bij welk huishoudentype ten minste gewenst waren.

komen dat volstrekt onbruikbare oppervlakken nog worden meegerekend om te kunnen voldoen aan de minimale vloeroppervlakte die een verblijfsgebied moet hebben. Een verdere beperking stellen aan de horizontale afmetingen van een verblijfsgebied is niet zinvol. Immers, de minimale vloeroppervlakte is veilig gesteld. Bovendien moet elk verblijfsgebied voldoen aan de daglichtvoorschriften. Dit zijn op zich voldoende waarborgen dat een keuze voor een ruimte met een relatief kleine vloeroppervlakte bewust wordt gedaan en niet uit winstbejag. De kleinste voor een slaapkamer nog bruikbare ruimte is een ruimte met één bed erin. Hierbij kan de breedte van de radiatorstrook worden verminderd tot 0,1 m, nu ervan mag worden uitgegaan dat te bouwen woonwagens een betere energieprestatie zullen gaan leveren (zie § 2.4.3). Wordt bovendien rekening gehouden met het kunnen plaatsen van een langer bed vanwege de langer wordende mens, dan kan, zoals in figuur 4 is te zien, worden volstaan met een vloeroppervlakte van ten minste 1,5 m x 2,4 m. Hierbij moet dan wel een rechthoek worden voorgeschreven omdat bij een oppervlakte van 3,6 m² een vierkante kamer slechts 1,9 m breed hoeft te zijn, waardoor onvoldoende zekerheid bestaat dat de ruimte een voldoende lengte heeft voor het kunnen plaatsen van een bed. Deze deregulering kan in beginsel bij alle woonfuncties worden doorgevoerd.

Hoogte boven de vloeroppervlakte van een verblijfsgebied

De hoogte boven de minimale vloeroppervlakte van een verblijfsgebied moet ten minste 2,2 m zijn, terwijl dit bij een normale woning ten minste 2,6 m moet zijn. In § 2.3.2.1 blijkt uit de analyse van artikel 4.11, lid 1, dat een grotere hoogte geen reëel probleem kan vormen. Dit komt zoals in die analyse is aangegeven door het feit dat een aantal bouwers van woonwagens heeft aangegeven dat een grotere hoogte van 2,4 m geen probleem vormt. Deze bouwers hebben echter wel aangegeven dat een hoogte van 2,6 m wel problematisch is. Vermoedelijk zal hiervoor een verdergaande aanpassing van de nu bij woonwagenbouwers gebruikelijke bouwwijze nodig zijn. Dit kan worden opgelost door een hoogte van 2,4 m voor te schrijven die bij een volgende wijziging van Bouwbesluit 2003 inwerking treedt en gelijktijdig een hoogte van 2,6 m voor te schrijven die bijvoorbeeld twee jaar daarna in werking treedt.

Artikelen 4.21, lid 4, en 4.22, lid 3 gemeenschappelijk verblijfsgebied

Deze artikelliden zijn voor een woonwagen niet aangestuurd en voor een normale woning wel. Hierin is bepaald hoe groot een gemeenschappelijk verblijfsgebied mag zijn en hoe bereikbaar dat gebied moet zijn.

Analyse

Een gemeenschappelijk verblijfsgebied komt alleen voor in een woongebouw. Dit voorschrift heeft voor een woonwagen en voor een normale woning geen praktische betekenis. Anderzijds bestaat er ook geen bezwaar tegen om dit voorschrift voor een woonwagen, evenals voor een normale woning wel aan te sturen.

Artikel 4.23, lid 1 - toegankelijkheidssector

Dit artikellid is voor een woonwagen niet aangestuurd en voor een normale woning wel. Hierin is bepaald dat een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte groter dan 500 m² een toegankelijkheidssector moet hebben.

Analyse

Dit voorschrift heeft voor een woonwagen en voor een normale woning geen praktische betekenis. Anderzijds bestaat er ook geen bezwaar tegen om dit voorschrift voor een woonwagen, evenals voor een normale woning wel aan te sturen.

Advies

Voorgesteld wordt om het derde lid van artikel 4.21 te vervangen door de volgende leden:

- 3a. Een gebruiksfunctie heeft ten minste een verblijfsgebied met een vloeroppervlakte van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.20.
- 3b. Een vloeroppervlakte als bedoeld in lid 3a heeft een breedte van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.20.

Vervolgens wordt voorgesteld om het tweede tot en met het vierde lid van artikel 4.24 als volgt aan te passen:

2. Een vloeroppervlakte als bedoeld in het eerste lid, heeft een hoogte boven de vloer van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.20.
3. In afwijking van het tweede lid heeft een op een standplaats gelegen woonfunctie tot een bij Ministeriële regeling te bepalen tijdstip een hoogte boven de vloer van ten minste 2,4 m.
4. In afwijking van het tweede lid heeft een nevenfunctie van een celfunctie een hoogte boven de vloer van ten minste 2,5 m.

Na deze aanpassingen kan tabel 4.20 als volgt worden aangepast.

Tabel 4.20 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden								
	aanwezigheid					bereikbaarheid			integraal toegankelijk		afmetingen		aanwezigheid			integraal toegankelijk			afmetingen		
artikel	4.21					4.22			4.23		4.24		4.21			4.23			4.24		
lid	1	2	3a	3b	4	5	1	2	3	1	2	1	2	3	4	1	3a	3b	2	1	2
																[%]	[m ²]	[m]	[%]	opp.	[m]
1 Woonfunctie	1	2	3a	3b	4	-	1	2	3	1	-	1	2	3	-	55	10,8	3	-	1,5 m x 2,2 m	2,6

2.3.5. Verbljfsruimte

2.3.5.1. Nieuwbouw

Tabel 4.25 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden					
	aanwezigheid		bereikbaarheid				afmetingen				bezettingsgraadklasse		aanwezigheid		afmetingen			
artikel	4.26		4.27				4.28				4.29		4.26		4.28			
lid	1	2	1	2	3	4	1	2	3	4	*	1	2	3	1	2	3	
												opp.	[m ²]	[m]	[m]			
1 Woonfunctie	1	-	1	2	3	4	1	2	3	-	-	4 m x 3 m	4	1,6	2,2			
a woonfunctie van een woonwag	1	-	1	2	3	-	1	2	3	-	-	3,3m x 3,3m	5	1,8	2,6			
b andere woonfunctie	1	-	1	2	3	-	1	2	3	-	-							

In § 4.6.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikelen 4.26, lid 1 en 4.28, leden 1 t/m 3 - afmetingen
- artikel 4.27, lid 4 - afstand tussen toegangen

Artikelen 4.26, lid 1 en 4.28, leden 1 t/m 3 - afmetingen

Deze artikelliden zijn zowel voor een woonfunctie als voor een normale woonwag aangestuurd. In de aansturingstabel zijn echter verschillende grenswaarden aangegeven voor de afmetingen van de verbljfsruimten in deze woonfuncties.

Analyse

Met betrekking tot de afmetingen gaat het om de volgende verschillen tussen een woonwag en een normale woning:

- de minimale vloeroppervlakte van ten minste één verbljfsruimte (woonmatje);
- de minimale vloeroppervlakte van een verbljfsruimte (zonder woonmatje); en
- de minimale hoogte boven de vloer van een verbljfsruimte.

Dezelfde aspecten zijn besproken in § 2.3.4 in de analyse van de artikelen 4.21, leden 1 en 3 en 4.24 leden 1 t/m 3. Voor deze aspecten gelden met betrekking tot een verbljfsruimte dezelfde overwegingen.

Artikel 4.27, lid 4 - afstand tussen toegangen

Dit artikellid is voor een woonwag wel aangestuurd en voor een normale woning niet. In dit artikellid is bepaald dat de afstand tussen de toegang van een woonwag en de toegang van een verbljfsruimte waarin zich het woonmatje bevindt ten minste 0,9 m moet zijn.

Analyse

Het voorschrijven van deze afstand was erop gericht om tussen de toegang van de woonwagen en het woonmatje voldoende ruimte te hebben om een verwarmingstoestel te kunnen plaatsen. Dit voorschrift kan vervallen.

Advies

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.26 te vervangen door de volgende leden:

- 1a. Een gebruiksfunctie heeft ten minste een verblijfsgebied met een vloeroppervlakte van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.25.
- 1b. Een vloeroppervlakte als bedoeld in lid 3a heeft een breedte van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.25.

Vervolgens wordt voorgesteld om het tweede tot en met het vierde lid van artikel 4.28 als volgt aan te passen:

- 2. Een vloeroppervlakte als bedoeld in het eerste lid, heeft een hoogte boven de vloer van ten minste de grenswaarde die is aangegeven in tabel 4.25.
- 3. In afwijking van het tweede lid heeft een op een standplaats gelegen woonfunctie tot een bij Ministeriële regeling te bepalen tijdstip een hoogte boven de vloer van ten minste 2,4 m.
- 4. In afwijking van het tweede lid heeft een nevenfunctie van een celfunctie een hoogte boven de vloer van ten minste 2,5 m.

Na deze aanpassingen kan tabel 4.25 als volgt worden aangepast.

Tabel 4.25 - aangepast

gebruiksfunctie		leden van toepassing												grenswaarden			
		aanwezigheid			bereikbaarheid			afmetingen			bezettingsgraadklasse			aanwezigheid		afmetingen	
artikel	4.26	4.27			4.28			4.29			4.26		4.28				
lid	1a 1b 2	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1a [m²] 1b [m]	1 opp. 2 [m]	1 2					
1 Woonfunctie	1a 1b -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	1 2 3 -	-	10,8 3	2,2 m x 1,5 m 2,6					

2.3.5.2. Bestaande bouw

Tabel 4.30 - vigerend

gebruiksfunctie		leden van toepassing										grenswaarden			
		aanwezigheid				bereikbaarheid		afmetingen				aanwezigheid		afmetingen	
artikel	4.31	4.32				4.33		4.31				4.33			
lid	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	1 2 3 4 5	2 opp. [m²] 4 opp. [m²] breedte [m]	1 3	1 3			
1 Woonfunctie															
a woonfunctie van een woonwagen	1 2 - -	* - - - 4 -	9,4 - - -	- - - -	14 7,5 2,4	- 2,1	2,1								
b andere woonfunctie	1 2 3 4	* - - - 4 -	14 7,5 2,4	- - - -	14 7,5 2,4	- 2,1	2,1								

In § 4.6.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.31, leden 2 t/m 4

Artikel 4.31, leden 2 t/m 4

Artikel 4.31 lid 2 is zowel voor een woonwagen aangestuurd als voor een normale woning. In de aansturingstabel zijn echter verschillende grenswaarden aangegeven voor de minimale vloeroppervlakte aan verblijfsruimten in deze woonfuncties.

De overige artikelleden zijn voor een woonwagen niet aangestuurd en voor een normale woning wel. Hierin is aangegeven onder welke voorwaarden een verblijfsruimte gemeenschappelijk mag zijn en wat de minimale vloeroppervlakte van ten minste één verblijfsruimte moet zijn.

Analyse

De totale vloeroppervlakte aan verblijfsruimte moet in een woonwagen ten minste 9,4 m² zijn en in een normale woning ten minste 14 m². De vloeroppervlakte van 9,4 m² is een maat die hoort bij een woonwagen die achter een auto kan worden gekoppeld. Het is niet te verwachten dat met deze woonvorm nog rekening moet worden gehouden. Er lijkt dan ook geen bezwaar tegen te zijn om ook voor een bestaande woonwagen dezelfde grenswaarde als voor een normale bestaande woning voor te schrijven.

Een gemeenschappelijke verblijfsruimte komt bij een woonwagen niet voor. Het derde lid van artikel 4.31 heeft dan ook geen praktische betekenis voor een woonwagen en ook niet voor een woning. Anderzijds bestaat er ook geen bezwaar tegen om dit voorschrift voor een woonwagen, evenals voor een normale woning wel aan te sturen.

Een bestaande woning moet ten minste één verblijfsruimte (woonmatje) hebben met een vloeroppervlakte van ten minste 7,5 m² en een breedte van ten minste 2,4 m. Ook hier geldt dat er geen bezwaar tegen lijkt te zijn om ook voor een bestaande woonwagen dezelfde grenswaarde als voor een normale bestaande woning voor te schrijven.

Advies

Voorgesteld wordt om de beide subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

Tabel 4.30 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing										grenswaarden				
	aanwezigheid				bereikbaarheid	afmetingen					aanwezigheid	afmetingen			
artikel	4.31				4.32	4.33					4.31	4.33			
lid	1	2	3	4	*	1	2	3	4	5	2	opp. [m ²]	4 breedte [m]	1 [m ²]	3 [m]
1 Woonfunctie	1	2	3	4	*	-	-	-	4	-	14	7,5	2,4		2,1

2.3.6. Toiletruimte

2.3.6.1. Nieuwbouw

Tabel 4.34 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden															
	aanwezigheid						integraal toegankelijk	bereikbaarheid							afmetingen	inrichting	aanwezigheid			afmetingen										
artikel	4.35						4.36	4.37							4.38	4.39	4.35			4.38										
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	1	4 [m ²]	5 [m ²]	4 [m]								
1 Woonfunctie																														
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	3	-	-	-	-	2	-	-	-	-	1	2	-	4	5	6	-	1	-	3	4	1	-	1	-	-	-	2,3
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	2	-	4	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-	2,1
c andere woonfunctie	-	2	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	6	1	-	3	4	1	-	-	-	-	-	-	-	-	2,3

In § 4.7.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.35, leden 1 en 2 - aantal toiletruimten
- artikel 4.36, lid 1 - integraal toegankelijke toiletruimte
- artikel 4.37, leden 1, 3 en 6 - bereikbaarheid toiletruimten
- artikel 4.38, leden 1 t/m 3 - afmetingen toiletruimten

Artikel 4.35, leden 1 en 2 - aantal toiletruimten

Het eerste lid is aangestuurd voor een woonwagen en het tweede lid voor een normale woning. Beide leden zijn bepalend voor het aantal toiletruimten dat in een woonfunctie aanwezig moet zijn.

Analyse

Voor een normale woning geldt dat er ten minste twee toiletruimten aanwezig moeten zijn als de gebruiksoppervlakte groter is dan 125 m². In § 1.3.1.2 is aangegeven dat een woonfunctie op een standplaats als een normale woning wordt beschouwd als de gebruiksoppervlakte groter is dan 100 m². Dit betekent dat er geen bezwaar tegen is om voor een woonwagen ook het tweede lid aan te sturen.

Artikel 4.36, lid 1 - integraal toegankelijke toiletruimten

Dit artikellid is voor een woonwagen niet aangestuurd en voor een normale woning wel. Hierin is bepaald wanneer een woonfunctie een integraal toegankelijke toiletruimte moet hebben.

Analyse

Dit voorschrift is van toepassing op een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m² en heeft dan ook geen praktische betekenis voor een woonwagen of voor een normale woning. Anderzijds bestaat er ook geen bezwaar tegen om dit voorschrift voor een woonwagen, evenals voor een normale woning wel aan te sturen.

Artikel 4.37, leden 1, 3 en 6 - bereikbaarheid toiletruimten

Het derde lid is alleen voor een woonwagen aangestuurd. Het eerste en zesde lid zijn alleen voor een normale woning aangestuurd. In deze artikelleden is bepaald op welke wijze een toiletruimte bereikbaar moet zijn.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften was ervan uitgegaan dat een toiletruimte in het voorzieningsgebouwtje geplaatst moest kunnen worden. In het 'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1] is aangegeven dat dit niet meer van deze tijd is, maar dat een verplichte inpandigheid niet gewenst is. Dit kan worden opgelost door aan te geven dat een toiletruimte ook bereikbaar mag zijn via een nevenfunctie van de woonfunctie.

Artikel 4.38, leden 1 t/m 3 - afmetingen toiletruimten

Het tweede lid is alleen voor een woonwagen aangestuurd. Het eerste en derde lid zijn alleen voor een normale woning aangestuurd. In deze artikelleden is bepaald welke minimale afmetingen een toiletruimte moet hebben.

Analyse

Een toiletruimte voor een woonwagen moet een vloeroppervlakte hebben van ten minste 1 m² en een breedte van ten minste 0,8 m. Een toiletruimte voor een normale woning moet een oppervlakte hebben van ten minste 0,9 m x 1,2 m (= 1,08 m²). Het gelijktrekken van de vloeroppervlakte kan nauwelijks een reëel probleem zijn. Dit is uitgewerkt in alternatief 1.

Voor de hoogte van een toiletruimte geldt hetzelfde als voor de hoogte van een toegang van een woonwagen in § 2.3.2.1 in de analyse voor artikel 4.11, lid 1 is aangegeven. Het gelijktrekken van de hoogte-eis van een toiletruimte met de hoogte die geldt voor een toiletruimte van een normale woning vormt geen reëel bezwaar.

Een andere invalshoek kan zijn om de grotere toiletruimte van een woonwagen en van een normale woning afhankelijk te stellen van de grote van de woonfunctie. De grotere toiletruimte is bedoeld om minder mobiele bezoekers, eventueel met hulp, gebruik te kunnen laten maken van de toiletruimte. Bij een kleine woonfunctie is de kans kleiner dat een minder mobiel persoon er gebruik van moet maken dan bij een grote gebruiksfunctie. Deze redenering is naar analogie van de redenering die ten grondslag ligt aan het feit dat een kleine gebruiksfunctie geen toegankelijkheidssector hoeft te hebben. Voor een woonfunctie zou dan uitgegaan kunnen worden van de bestaande gebruiksfunctie voor een kleine woning, namelijk een woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m². Daarentegen is de kans dat een minder mobiel persoon gebruik maakt van een woonfunctie die bestemd is voor bewoners met een fysieke functiebeperking juist groter. Dit is uitgewerkt in alternatief 2.

Advies

Zoals in een analyse is aangegeven zijn de volgende twee alternatieve voorstellen uitgewerkt, waarbij:

1. voor een woonwagen ook een toiletruimte met een oppervlakte van 0,9 m x 1,2 m wordt voorgeschreven; en

2. een kleine woonfunctie mag volstaan met een toiletruimte die een oppervlakte heeft van 1 m² met een breedte van 0,8 m.

Alternatief 1

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.37 als volgt aan te passen:

Een toiletruimte als bedoeld in artikel 4.35, eerste en tweede lid, en 4.36, eerste en tweede lid, is vanaf de toegang van de woonfunctie bereikbaar via besloten niet-gemeenschappelijke ruimten van die woonfunctie of een nevenfunctie van die woonfunctie.

Na deze aanpassing kunnen in tabel 4.34 de subgebruiksfuncties voor een woonwagen en een andere woonfunctie worden samengevoegd.

Tabel 4.34 - aangepast (alternatief 1)

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden			
	aanwezigheid	integraal toegankelijk	bereikbaarheid	afmetingen	inrichting	aanwezigheid			afmetingen	
artikel	4.35	4.36	4.37	4.38	4.39	4.35			4.38	
lid	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6 7	1 2 3 4	1 2	1 [n]	4 [m ²]	5 [m ²]	4 [m]	
1 Woonfunctie										
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1 - 3 - - -	- 2 - - - -	1 2 - 4 5 6 -	- 1 - 3 4	1 - 1	-	-	-	2,3	
B andere woonfunctie	- 2 - - - -	1 - - - - -	1 - - - - 6 -	- 1 - 3 4	1 - -	-	-	-	2,3	

Alternatief 2

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.37 als volgt aan te passen:

Een toiletruimte als bedoeld in artikel 4.35, eerste en tweede lid, en 4.36, eerste en tweede lid, is vanaf de toegang van de woonfunctie bereikbaar via besloten niet-gemeenschappelijke ruimten van die woonfunctie of een nevenfunctie van die woonfunctie.

Na deze aanpassing kan in tabel 4.34 de subgebruiksfunctie voor een woonwagen worden vervangen door de subgebruiksfunctie voor een kleine woonfunctie die niet is bestemd voor bewoners met een fysieke functiebeperking (hiervoor wordt het werkbegrip²⁰ 'integraal toegankelijke woning' gebruikt).

Tabel 4.34 - aangepast (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grenswaarden			
	aanwezigheid	integraal toegankelijk	bereikbaarheid	afmetingen	inrichting	aanwezigheid			afmetingen	
artikel	4.35	4.36	4.37	4.38	4.39	4.35			4.38	
lid	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6	1 2 3 4 5 6 7	1 2 3 4	1 2	1 [n]	4 [m ²]	5 [m ²]	4 [m]	
1 Woonfunctie										
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1 - 3 - - -	- 2 - - - -	1 2 - 4 5 6 -	- 2 3 4	1 - 1	-	-	-	2,3	
b andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ²	- 2 - - - -	1 - - - - -	1 - - - - 6 -	- 2 3 4	1 - -	-	-	-	2,3	
c andere woonfunctie	- 2 - - - -	1 - - - - -	1 - - - - 6 -	- 1 - 3 4	1 - -	-	-	-	2,3	

²⁰ Om te voorkomen dat op basis van een gekozen term een voorschrift ook van toepassing is voor een verkeerde doelgroep, zal een definitie voor de toe te passen term moeten worden ontwikkeld. Het daarvoor benodigde onderzoek valt buiten het kader van het onderhavige onderzoek.

2.3.6.2. Bestaande bouw

Tabel 4.40 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								grenswaarden				
	aanwezigheid					bereikbaarheid		afmetingen	inrichting	aanwezigheid			
artikel	4.41					4.42		4.43	4.44		4.41		
lid	1	2	3	4	5	1	2	*	1	2	1	2	3
											[n]	[m ²]	[m ²]
1 Woonfunctie													
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	-	1	-	*	1	-	1	165	-
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	-	-	*	-	-	1	-	-
c woonfunctie niet gelegen in een woongebouw	1	-	-	-	-	-	-	*	1	-	1	-	-

In § 4.7.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (woonfunctie niet gelegen in een woongebouw) betrekking op:

- artikel 4.44, lid 1 - afsluitbaarheid toiletruimte

Artikel 4.44, lid 1 - afsluitbaarheid toiletruimte

Dit artikellid is niet van toepassing op een woonwagen en wel van toepassing op een woonfunctie. Hierin is bepaald dat een toiletruimte afsluitbaar moet zijn.

Analyse

Afsluitbaarheid betekent niet dat een toiletruimte op slot moet kunnen worden gedaan. Het betekent wel dat deze moet zijn omgeven door wanden en een plafond en moet zijn voorzien van een deur. De vraag rijst of het voorschrijven van het afsluitbaar zijn van een in de privésfeer gelegen toiletruimte, zinvol is. Zeker waar het gaat om een bestaande situatie. Dit voorschrift kan dan ook zonder bezwaar worden gedereguleerd.

Advies

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.44 voor een woonfunctie te schrappen. Daarna kan in tabel 4.40 de subgebruiksfunctie woonwagen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie 'woonfunctie niet gelegen in een woongebouw' en voor de duidelijkheid worden gewijzigd in 'andere woonfunctie'.

Tabel 4.40 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing								grenswaarden				
	aanwezigheid					bereikbaarheid		afmetingen	inrichting	aanwezigheid			
artikel	4.41					4.42		4.43	4.44		4.41		
lid	1	2	3	4	5	1	2	*	1	2	1	2	3
											[n]	[m ²]	[m ²]
1 Woonfunctie													
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	-	1	-	*	-	-	1	165	-
c andere woonfunctie	1	-	-	-	-	-	-	*	-	-	1	-	-

2.3.7. Badruimte

2.3.7.1. Nieuwbouw

Tabel 4.45 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden																																
	aanwezigheid					integrale toegankelijk					bereikbaarheid				afmetingen					inrichting		aanwezigheid					afmetingen																				
artikel	4.46														4.47							4.48							4.49							4.50		4.46					4.49				
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	*	1	2	1	3	4	5	7	1	2	3	4	5	7								
	[n]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m]	[m x m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m ²]	[m ²]	[m]	[m x m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]	[m]								
1 Woonfunctie																										*																					
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	-	4	-	6	-	2	-	-	-	5	1	2	3	4	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3														
b woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5	-	1	-	3	4	-	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	-	2,1														
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² niet van een woonwagen	-	2	-	-	-	6	1	-	-	-	-	5	1	-	-	-	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	-	250	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3														
d andere woonfunctie	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	-	2,3														

In § 4.8.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.48, leden 1 en 5 - bereikbaarheid
- artikel 4.49, lid 7 - hoogte van een badruimte

Artikel 4.48, leden 1 en 5 - bereikbaarheid van een badruimte

Het vijfde lid is alleen aangestuurd voor een woonwagen en het eerste lid alleen voor een normale woning. In dit lid is de bereikbaarheid van een badruimte voorgeschreven.

Analyse

Bij het opstellen van de voorschriften was ervan uitgegaan dat een badruimte evenals een toiletruimte in het voorzieningengebouwtje geplaatst moest kunnen worden. In het 'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005' [lit. 1] is aangegeven dat dit niet meer van deze tijd is, maar dat een verplichte inpandigheid niet gewenst is. Dit kan worden opgelost door evenals is voorgesteld voor een toiletruimte aan te geven dat een badruimte ook bereikbaar mag zijn via een nevenfunctie van de woonfunctie.

Artikel 4.49 lid 7 - hoogte van een badruimte

Dit artikellid is zowel voor een woonwagen als voor een normale woning aangestuurd. In de aansturingstabel zijn echter verschillende grenswaarden aangegeven voor de hoogte van een badruimte in deze woonfuncties.

Analyse

Voor de hoogte van een badruimte geldt hetzelfde als voor de hoogte van een toegang van een woonwagen in § 2.3.2.1 in de analyse voor artikel 4.11, lid 1 is aangegeven. Het gelijkrekken van de hoogte-eis van een badruimte met de hoogte die geldt voor een badruimte van een normale woning vormt geen reëel bezwaar.

Advies

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.48 als volgt aan te passen:

Een badruimte als bedoeld in artikel 4.46, is vanaf de toegang van de woonfunctie bereikbaar via besloten niet-gemeenschappelijke ruimten van die woonfunctie of een nevenfunctie van die woonfunctie.

Na deze aanpassing kunnen in tabel 4.45 de subgebruiksfuncties voor een woonwagen en een andere woonfunctie worden samengevoegd.

Tabel 4.45 - aangepast
gebruiksfunctie

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden																												
	aanwezigheid		integrale toegankelijk				bereikbaarheid				afmetingen				inrichting	aanwezigheid		afmetingen																									
artikel	4.46						4.47				4.48				4.49						4.50		4.46		4.49																		
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	*	1	2	1	3	4	5	7	[n]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m]	[m x m]	[m]				
1 Woonfunctie																									*																		
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	-	4	-	6	-	2	-	-	5	1	2	3	4	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3											
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² niet van een woonwagen	-	2	-	-	-	6	1	-	-	-	5	1	-	-	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	-	250	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3												
c andere woonfunctie	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	3	4	-	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	-	2,3												

2.3.7.2. Bestaande bouw

Tabel 4.51 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden		
	aanwezigheid				afmetingen				afsluitbaarheid				aanwezigheid		
artikel	4.52				4.53				4.54				4.52		
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	*	*	*	*	*	3	[m ²]
1 Woonfunctie															
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	4	1	2	-	4	*	-	-	-	*	-	
b andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

In § 4.8.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.52, leden 1 en 4 - aanwezigheid van een badruimte
- artikel 4.53, leden 1, 2 en 4 - afmetingen van een badruimte
- artikel 4.54 - afsluitbaarheid badruimte

Artikel 4.52, leden 1 en 4 - aanwezigheid van een badruimte

Deze artikelleden zijn wel aangestuurd voor een woonwagen en niet voor een normale woning. Hierin is bepaald dat een badruimte aanwezig moet zijn en dat deze mag zijn samengevoegd met een toilet-ruimte.

Analyse

Ten tijde van het opstellen van de voorschriften was de praktijk dat bij het aanschrijven tot het aanbrengen van een badruimte in een woning tevens subsidie werd verstrekt. Het opnemen van een verplichte aanwezigheid van een badruimte viel hiermee niet te rijmen. Inmiddels mag worden verwacht dat elke normale woning een badruimte heeft. Dit is niet alleen gewenst uit een oogpunt van bruikbaarheid, maar heden ten dage ook uit een oogpunt van gezondheid noodzakelijk. Het ligt dan ook voor de hand om de voorschriften voor een woonwagen voor alle woonfuncties van toepassing te laten zijn.

Artikel 4.53, leden 1, 2 en 4 - afmetingen van een badruimte

Deze artikelleden zijn wel aangestuurd voor een woonwagen en niet voor een normale woning. Hierin is bepaald welke afmetingen een bestaande badruimte ten minste moet hebben.

Analyse

Het feit dat voor een woonfunctie geen badruimte was voorgeschreven heeft er logischerwijs toe geleid dat ook geen voorschriften zijn gegeven voor de afmetingen van een bestaande badruimte. Als overeenkomstig het voorstel in de analyse van artikel 4.52, leden 1 en 2 ook voor een woonfunctie de aanwezigheid van een badruimte wordt voorgeschreven, ligt het voor de hand dat dan ook voorschriften voor de minimale afmetingen worden gegeven.

Artikel 4.54 - afsluitbaarheid badruimte

Dit artikel is wel aangestuurd voor een woonwagen en niet voor een woonfunctie. Hierin is bepaald dat een badruimte afsluitbaar moet zijn.

Analyse

In § 2.3.6.2 is in de analyse van artikel 4.44, lid 1 aangegeven dat de afsluitbaarheid van een toilet-ruimte kan worden gedereguleerd. Dit geldt ook voor een badruimte.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 4.51 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

Tabel 4.51 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grens- waar- den	
	aanwezigheid				afmetingen				afsluitbaarheid				aanwezigheid	
artikel	4.52				4.53				4.54				4.52	
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	-	-	-	-	-	3 [m²]
1 Woonfunctie	1	-	-	4	1	2	-	4	-	-	-	-	-	-

2.3.8. Opslagruimte voor huishoudelijk afval, nieuwbouw

In afdeling 4.10 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.3.9. Stallingsruimte voor fietsen, nieuwbouw

Niet van toepassing voor een woonfunctie.

2.3.10. Meterruimte, nieuwbouw

Tabel 4.65 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	aanwezigheid			afmetingen			regenwerendheid		
artikel	4.66			4.67			4.69		
lid	1	2	3	1	2	3	1	2	3
1 Woonfunctie	1	-	-	1	-	-	-	-	-
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	1	-	-	-	-	-
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	1	2	-	-	-	-
c andere woonfunctie	1	-	-	1	-	-	-	-	-

In tabel 4.65 zijn voor een woonwagen en een normale woning (andere woonfunctie) dezelfde voorschriften aangestuurd. Dit betekent dat geen inhoudelijk onderscheid is gemaakt tussen deze subgebruiksfuncties. Dit betekent ook dat de subgebruiksfuncties voor woonwagens en andere woonfunctie samengevoegd kunnen worden.

Tabel 4.65 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing					
	aanwezigheid		afmetingen			regenwering
artikel	4.66		4.67			4.69
lid	1	2	1	2	3	*
1 Woonfunctie						
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	*
b andere woonfunctie	1	-	1	-	-	*

2.3.11. Liftschacht, nieuwbouw

In afdeling 4.13 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.3.12. Liftmachineruimte, nieuwbouw

In afdeling 4.14 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.3.13. Opstelplaatsen aanrecht en kooktoestel

2.3.13.1. Nieuwbouw

Tabel 4.80 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	aanwezigheid					afmetingen			
artikel	4.81					4.82			
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	
1 Woonfunctie									
a woonfunctie van een woonwagen	1	-	-	4	-	1	-	3	
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	1	2	3	

In § 4.15.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.81, leden 3 en 4 - opstelplaatsen buiten woonmatje
- artikelen 4.81, lid 2 en 4.82, lid 2 - gemeenschappelijke opstelplaatsen

Artikel 4.81, leden 3 en 4 - opstelplaatsen buiten woonmatje

Het vierde lid is alleen voor een woonwagen voorgeschreven. Voor een normale woning geldt alleen het derde lid. In deze artikelliden is voorgeschreven hoe een opstelplaats voor een aanrecht en een opstelplaats voor een kooktoestel ten opzichte van het 'woonmatje' gesitueerd moeten worden.

Analyse

Zowel voor een woonwagen als voor een woonfunctie is bepaald dat de opstelplaats voor een aanrecht en de opstelplaats voor een kooktoestel zich niet op het woonmatje mogen bevinden. Daarnaast is voor een woonfunctie bepaald dat tussen de voorkant van zo'n opstelplaats en het woonmatje een afstand van ten minste 0,6 m aanwezig moet zijn.

Het woonmatje is besproken in § 2.3.4 bij de analyse van de artikelen 4.21, leden 1 en 3 en 4.24 leden 1 t/m 3. Hierin is voorgesteld om de afmetingen van beide woonmatjes gelijk te trekken. Dit betekent dat het niet meer nodig is om verschillende woonmatjes aan te sturen.

Bij het gelijktrekken van de afmetingen van de woonmatjes is de grenswaarde voor de oppervlakte van een woonmatje voor een woonwagen verlaagd van 12 m² tot 10,8 m². De oppervlakte die ten min-

ste tussen het woonmatje en de beide opstelplaatsen aanwezig moet zijn is $(1,5 + 0,6) \times 0,6 = 1,26 \text{ m}^2$. Dit komt vrijwel overeen met de mindere oppervlakte die voor een woonmatje in een woonwagen nodig is. Hierdoor leidt het ook bij een woonwagen opnemen van deze eis in geen enkele omstandigheid tot een verzwaring.

Artikelen 4.81, lid 2 en 4.82, lid 2 - gemeenschappelijke opstelplaatsen

Deze artikelliden zijn niet aangestuurd voor een woonwagen en wel voor een normale woning. Hierin is bepaald wat geldt met betrekking tot gemeenschappelijke opstelplaatsen.

Analyse

Zowel een woonwagen als een normale woning hebben geen gemeenschappelijke opstelplaats voor een aanrecht of een kooktoestel. Deze artikelliden zijn derhalve voor deze subgebruiksfuncties niet van praktische betekenis. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Advies

Voorgesteld wordt om het eerste lid van artikel 4.81 als volgt aan te passen:

Een opstelplaats als bedoeld in het eerste lid, bevindt zich niet op de vloeroppervlakte van 10,8 m² als bedoeld in artikel 4.26, lid 1a. De afstand van de voorkant van de opstelplaats tot de rand van die vloeroppervlakte is niet kleiner dan 0,6 m.

Daarna kunnen in tabel 4.80 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

Tabel 4.80 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	aanwezigheid					afmetingen				
	artikel 4.81					4.82				
	lid	1	2	3	4	5	1	2	3	
1 Woonfunctie		1	2	3	-	-	1	2	3	

2.3.13.2. Bestaande bouw

Tabel 4.83 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing									
	aanwezigheid					afmetingen				
	artikel 4.84					4.85				
	lid	1	2	3	4	1	2	3		
1 Woonfunctie										
a woonfunctie van een woonwagen		1	-	-	-	1	-	3		
b andere woonfunctie		1	2	3	-	1	2	3		

In § 4.15.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.84, lid 3 - opstelplaatsen buiten woonmatje
- artikelen 4.84, lid 2, 4.85, lid 2 - gemeenschappelijke opstelplaatsen

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw. Voorgesteld wordt om evenals bij nieuwbouw ook in tabel 4.83, voor bestaande bouw, de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

Tabel 4.83 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing							
	aanwezigheid			afmetingen				
	artikel 4.84			4.85				
	lid	1	2	3	4	1	2	3
1 Woonfunctie		1	2	3	-	1	2	3

2.3.14. Opstelplaats voor een stooktoestel

2.3.14.1. Nieuwbouw

Tabel 4.86 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	aanwezigheid	plaatsbepaling					afmetingen		
		artikel 4.87		4.88				4.89	
	lid	*	1	2	3	4	5	1	2
1 Woonfunctie		*	1	2	-	-	-	1	2
a woonfunctie van een woonwagen		*	1	2	3	4	5	1	2
b andere woonfunctie		*	1	2	3	4	5	1	2

In § 4.16.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.88, leden 3 t/m 5 - brandveiligheid opstelplaats stooktoestel

Artikel 4.88, leden 3 t/m 5 - brandveiligheid opstelplaats stooktoestel

Deze artikelleden zijn niet aangestuurd voor een woonwagen en wel voor een normale woning. Hierin is bepaald dat een opstelplaats voor een stooktoestel zich niet in een brand- en rookvrije route mag bevinden en wanneer zo'n opstelplaats zich in een stookruimte moet bevinden.

Analyse

Het gaat hier om een situatie dat een opstelplaats voor een stooktoestel

- zich in een brand- en rookvrije vluchtroute kan bevinden;
- een capaciteit heeft van meer dan 130 kW;
- gemeenschappelijk is.

Een woonwagen heeft geen brand- en rookvrije vluchtroute en geen individueel stooktoestel met een nominaal vermogen van meer dan 130 kW. Deze voorschriften hebben dan ook geen praktische betekenis voor een woonwagen. Anderzijds is er geen bezwaar om dit voorschrift ook aan te sturen voor een woonwagen.

Het is echter wel denkbaar dat een woonwagen is aangesloten op een gemeenschappelijke stookvoorziening. In dat geval ligt het voor de hand dat zo'n stookvoorziening zich ook in een stookruimte moet bevinden.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 4.86 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te schrappen.

Tabel 4.86 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						
	aanwezigheid	plaatsbepaling					afmetingen
	artikel 4.87	4.88					4.89
	lid *	1	2	3	4	5	1 2
1 Woonfunctie	*	1	2	3	4	5	1 2

2.3.14.2. Bestaande bouw

Tabel 4.90 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						
	aanwezigheid	plaatsbepaling				afmetingen	
	artikel 4.91	4.92				4.93	
	lid *	1	2	3	4	*	
1 Woonfunctie	*	1	-	-	-	*	
a woonfunctie van een woonwagen	*	1	2	3	4	*	
b andere woonfunctie	*	1	2	3	4	*	

In § 4.16.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.92, leden 2 t/m 4 - brandveiligheid opstelplaats stooktoestel
- artikel 4.93 - afmetingen

Artikel 4.92, leden 2 t/m 4 - brandveiligheid opstelplaats stooktoestel

Deze artikelleden zijn niet aangestuurd voor een woonwagen en wel voor een normale woning. Hierin is bepaald dat een opstelplaats voor een stooktoestel zich niet in een brand- en rookvrije route mag bevinden en wanneer zo'n opstelplaats zich in een stookruimte moet bevinden.

Analyse

Voor het onderscheid tussen een woonwagen en een normale woning geldt voor bestaande bouw hetzelfde als voor nieuwbouw is beschreven in § 2.3.14.1, onder analyse van artikel 4.88, leden 3 t/m 5.

Artikel 4.93 - afmetingen

Dit artikel is niet aangestuurd voor een woonwagen en wel voor een woonfunctie. In dit artikel is bepaald dat de afmetingen van een stookruimte moeten zijn afgestemd op de te plaatsen verbrandingsapparatuur.

Analyse

Bij een woonwagen kan alleen sprake zijn van een stookruimte als het gaat om een gemeenschappelijke opstelplaats voor een stooktoestel. Het ligt voor de hand dat die stookruimte ook afgestemd is op de te plaatsen verbrandingsapparatuur.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 4.86 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te schrappen.

Tabel 4.90 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						
	aanwezigheid	plaatsbepaling				afmetingen	
	artikel 4.91	4.92				4.93	
	lid *	1	2	3	4	*	
1 Woonfunctie	*	1	2	3	4	*	

2.3.15. Opstelplaats voor een warmwatertoestel, nieuwbouw

In afdeling 4.17 van Bouwbesluit 2003 is geen onderscheid gemaakt in woonwagens en normale woningen. In deze afdeling gelden daarom al dezelfde eisen voor een woonwagen als voor een normale woning.

2.4. Energiezuinigheid van woonwagens

2.4.1. Thermische isolatie, nieuwbouw

Tabel 5.1 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing														
	algemeen					deur, raam, kozijn		thermische isolatie-index	vrijgesteld		verbouw				tijdelijke bouw
artikel	5.2					5.3		5.4	5.5		5.6				5.7
lid	1	2	3	4	5	1	2	*	1	2	1	2	3	4	*
1 Woonfunctie	-	-	-	4	-	1	2	*	-	2	-	-	3	4	-
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	3	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	-	*
b andere woonfunctie	1	2	3	-	-	1	-	-	1	-	1	2	-	-	*

In afdeling 5.1 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikelen 5.2, leden 1 t/m 4, 5.3, lid 2 en 5.5 - thermische isolatie
- artikel 5.4 - thermische isolatie-index
- artikelen 5.6 en 5.7 - verbouw en tijdelijke bouw

Artikelen 5.2, leden 1 t/m 4, 5.3, lid 2 en 5.5 - thermische isolatie

Het vierde lid van artikel 5.2, het tweede lid van artikel 5.3 en het tweede lid van artikel 5.5 zijn alleen aangestuurd voor een woonwagen. Voor een normale woning zijn alleen aangestuurd: het eerste t/m derde lid van artikel 5.2 en het eerste lid van artikel 5.5. In deze artikelliden is bepaald wat de thermische isolatie van de thermische schil van een woonfunctie moet zijn.

Analyse

Zoals vermeld in het rapport 'Vermindering van regeldruk Bouwbesluit 2003' [§ 3.5.1.1 van Lit. 4] is er geen technische noodzaak voor het hanteren van een lagere grenswaarde voor woonwagens. Nieuw te bouwen wagens worden gerealiseerd met constructies die vergelijkbaar zijn met systeembouw of houtskeletbouw. Ook uit het 'Onderzoek mogelijkheid invoering EPC voor woonwagens' [§ 5.1.1 van Lit. 5] blijkt dat een hogere isolatiewaarde gerealiseerd kan worden. Wordt deze hogere isolatiewaarde ook gerealiseerd in de binnenwanden dan heeft dit wel een geringe consequentie voor de inwendige vloeroppervlakte van de woonwagen. Verhoging van een R_c van $2 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ naar $2,5 \text{ m}^2 \cdot \text{K/W}$ heeft bij een woonwagen met uitwendige maten van $15 \text{ m} \times 4,3 \text{ m}$ een vermindering van ongeveer 1 m^2 tot gevolg.

Er is echter geen noodzaak om de thermische isolatie in alle dichte delen van de thermische schil evenveel te verhogen. Daarnaast kan ook een forse verbetering worden verkregen door HR^{++} -glas toe te passen. Dit kan volgens de nu geldende regelgeving alleen door toepassing te geven aan de gelijkwaardigheidsclausule. In [§ 4.9 van Lit. 4] is een voorstel gedaan om alleen de warmteverliescoëfficiënt door transmissie van een woonfunctie voor te schrijven en hierbij een grenswaarde aan te houden van $1,5 \text{ W/K}$ per m^2 gebruiksooppervlakte. Het daarvoor benodigde rekenwerk wordt bij een normale woning al gedaan voor de energieprestatieberekening. Bij een woonwagen gaat het om invoergegevens die ook nodig zijn voor de I_t -berekening die blijkens [§ 2.2.3 Lit. 5] vrijwel altijd wordt gemaakt.

Artikel 5.4 - thermische isolatie-index

Dit artikel is alleen voor een woonwagen aangestuurd. Hierin is een grenswaarde gegeven voor de thermische isolatie-index.

Analyse

De thermische isolatie-index is een maat voor de thermische isolatie van een gebouw of een gedeelte van een gebouw. Deze index is ten dele te vergelijken met de warmteverliescoëfficiënt door transmissie, zoals is voorgesteld in de analyse van artikelen 5.2, leden 1 t/m 4, 5.3, lid 2 en 5.5. Daarnaast bevat deze index ook elementen van de bepaling van de energieprestatie van een gebouw. Deze index kan vervallen door over te gaan op het voorschrijven van:

- een warmteverliescoëfficiënt door transmissie (zoals hiervoor is voorgesteld); en
- een energieprestatiecoëfficiënt (zoals in § 2.4.3 is voorgesteld).

Artikelen 5.6 en 5.7 - verbouw en tijdelijke bouw

Het derde en vierde lid van artikel 5.6 zijn alleen voor een woonwagen aangestuurd. Voor een normale woning zijn het eerste en het tweede lid van artikel 5.6 en artikel 5.7 aangestuurd. In deze voorschriften is bepaald welke grenswaarden bij verbouw en tijdelijke bouw ten minste moeten worden aangehouden.

Analyse

Het verschil tussen de voorschriften voor een woonwagen en een normale woning vloeit voornamelijk voort uit het verschil dat is gemaakt in de artikelen 5.2 tot en met 5.5. Na gelijktrekken van deze voorschriften is er ook geen reden meer om het onderscheid nog wel te maken bij verbouw en tijdelijke bouw.

Als gevolg van de voorgestelde wijzigingen zal de inhoud van de voorschriften voor verbouw en tijdelijke bouw ook moeten worden aangepast. Hierbij is ervan uitgegaan dat gebouwen die zijn gebouwd met een bouwvergunning die na de inwerkingtreding van het Bouwbesluit is aangevraagd, een voldoende thermische isolatie hebben. Daarnaast is het ook niet zinvol meer om toe te staan dat geen thermisch isolerend dubbel glas wordt toegepast. Door uit te gaan van een gemiddelde kan artikel 5.5 vervallen.

Voor tijdelijke bouw bestaat geen reden meer om niet te voldoen aan de relatief lage eisen van de nieuwbouwvoorschriften.

Advies

Voorgesteld wordt om de artikel 5.2, 5.3, 5.6 en 5.7 als volgt aan te passen:

Artikel 5.2 - warmteverliescoëfficiënt door transmissie

1. *De warmteverliescoëfficiënt door transmissie van een gebouw, bepaald volgens NEN 1068, is ten hoogste 1,5 W/K per m² gebruiksoppervlakte van de in dat gebouw gelegen verwarmde zones, zoals bedoeld in NEN 2916 en NEN 5128. Hierbij geldt voor NEN 1068 als omhulling de begrenzing van deze verwarmde zones.*
2. *Een verblijfsgebied ligt in een verwarmde zone als bedoeld in het eerste lid.*
3. *Het eerste lid geldt niet, indien het verblijfsgebied uitsluitend wordt verwarmd voor een ander doel dan het verblijven van mensen.*

Artikel 5.3 - thermisch isolerend dubbelglas

Onverminderd het bepaalde in het eerste lid van artikel 5.2 hebben ramen, deuren, kozijnen en daarmee gelijk te stellen constructieonderdelen, gelegen in een scheidingsconstructie als bedoeld in dat artikel, een volgens NEN 1068 bepaalde gemiddelde warmtedoorgangscoefficiënt van ten hoogste 4,2 W/m²K.

Artikel 5.6 - verbouw

1. *Burgemeester en wethouders kunnen voor het gedeeltelijk veranderen of het vergroten van een bouwwerk ontheffing verlenen van artikel 5.2, eerste lid, voor een gebouw dat is gebouwd op basis van een bouwvergunning die is aangevraagd voor 1 september 1992, mits de gemiddeld aan te houden warmtedoorgangscoefficiënt van nieuwe of vervangen constructieonderdelen van de in het eerste lid van artikel 5.2 bedoelde omhulling niet hoger is dan:*
 - a. *0,8 W/m²K voor dichte delen; en*
 - b. *4,2 W/m²K voor ramen, deuren, kozijnen en daarmee gelijk te stellen constructie-onderdelen.*
2. *Burgemeester en wethouders verlenen bij het geheel vernieuwen van een gebouw geen ontheffing van de artikelen 5.2 en 5.3.*

Artikel 5.7 - tijdelijk bouw

Op het bouwen van een niet-permanent bouwwerk zijn de artikel 5.2 en 5.3 van overeenkomstige toepassing.

Daarna kunnen in tabel 5.1 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

Tabel 5.1 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing				
	algemeen	deur, raam, kozijn	thermische isolatie-index	tijdelijke bouw	
	artikel				
	5.2	5.3	5.6	5.7	
	lid	1 2 3	*	1 2	*
1 Woonfunctie	1	2 -	*	1 2	*

2.4.2. Beperking van luchtdoorlatendheid, nieuwbouw

Tabel 5.8 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing				
	algemeen	verbouw			
	artikel				
	5.9	5.10			
	lid	1 2 3 4	*		
1 Woonfunctie	-	2 - - -	-		
a woonfunctie van een woonwagen	-	2 - - -	-		
b andere woonfunctie	1	- - - 4	-		

In afdeling 5.2 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 5.9, leden 1, 2 en 4 - luchtdichtheid
- artikel 5.10 - verbouw

Artikel 5.9, leden 1, 2 en 4 - luchtdichtheid

Het tweede lid van artikel 5.9 is alleen aangestuurd voor een woonwagen. Voor een normale woning zijn het eerste en het vierde lid aangestuurd. Deze artikelleden bepalen de luchtdichtheid van een gebouw.

Analyse

Met het eerste en tweede lid wordt dezelfde grenswaarde voor een normale woning en een woonwagen voorgeschreven. Deze leden kunnen dus samengevoegd worden. Daarnaast is het gewenst om bij dit voorschrift aan te geven dat het om dezelfde thermische schil gaat als waar het in het eerste lid van artikel 5.2 om gaat.

In [§ 3.5.2.1 van Lit. 4] is aangegeven dat het gewenst is dat in het voorschrift wordt aangegeven dat het om $q_{v;10}$ gaat.

Het vierde lid heeft geen praktische betekenis voor een woonwagen, maar kan zonder bezwaar worden aangestuurd.

Advies

Voorgesteld wordt om artikel 5.9 als volgt aan te passen:

1. De volgens NEN 2686 bepaalde luchtvolumestroom van het totaal aan verwarmde zones als bedoeld in het eerste lid van artikel 5.2, is niet groter dan 0,2 m³/s.
2. Voor de in het eerste lid bedoelde verwarmde zones of een deel daarvan, waarvan, bepaald volgens NEN 2580, de netto-inhoud groter is dan 500 m³ wordt de in het eerste lid bedoelde luchtvolumestroom, overeenkomstig NEN 2686, herleid naar een inhoud van 500 m³.
3. Het eerste lid geldt niet, indien de industriefunctie uitsluitend wordt verwarmd voor een ander doel dan het verblijven van mensen of niet wordt verwarmd.
4. Indien in een gebouw of een gedeelte van een gebouw meer dan een gebruiksfunctie ligt, is, in

afwijking van het eerste lid, de volgens NEN 2686 bepaalde luchtvolumestroom, van het totaal aan verwarmde zones en voor zover van toepassing overeenkomstig het tweede lid, herleid naar een netto-inhoud van 500 m³, niet groter dan 0,2 m³/s.

Daarna kunnen in tabel 5.8 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie vervallen.

Tabel 5.8 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing				
	algemeen				verbouw
	artikel 5.9				5.10
	lid 1	2	3	4	*
1 Woonfunctie	1	2	3	-	*

2.4.3. Energieprestatie, nieuwbouw

Tabel 5.11 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grens- waar- den
	energieprestatie- coëfficiënt			bepalingsmethode	verbouw		energieprestatie- coëfficiënt
	artikel 5.12			5.13	5.14		5.12
	lid 1	2	3	1	2	1	2
1 Woonfunctie	-	-	-	-	-	-	1+2 [-]
a woonfunctie van een woonwagen	-	-	-	-	-	-	-
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	-	2	3	1	-	1	2
c andere woonfunctie	1	-	3	1	-	1	2

In afdeling 5.3 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen met een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikelen 5.12, leden 1 t/m 3 en 5.13, lid 1 - energieprestatie
- artikel 5.14 - verbouw

Artikelen 5.12, leden 1 t/m 3 en 5.13, lid 1 - energieprestatie

Deze artikelleden zijn niet aangestuurd voor een woonwagen en wel voor een normale woning.

Analyse

In het 'Onderzoek mogelijkheid invoering EPC voor woonwagens' [hoofdstuk 6 van Lit. 5] is het volgende te lezen:

"Een EPC van 0,8 voor woonwagens is niet realistisch. Verwacht wordt dat binnen de technische randvoorwaarden in eerste instantie een EPC-eis van 1,3 voor woonwagens goed te realiseren is. De terugverdientijd om hieraan te voldoen is minder dan 4,5 jaar. Met behulp van een relatief beperkt maatregelenpakket (maatregelenpakket 1) zullen de meeste woonwagens hieraan voldoen. Het is mogelijk dat de enkele woonwagens met een oriëntatie op het westen net boven de eis uitkomt. Door toepassen van een betere isolatie van het dak ($R_c = 2,5 \text{ m}^2\text{K/W}$) kan een EPC-eis van 1,3 wel worden gerealiseerd. In de toekomst is een verdere verbetering van de EPC-eis te realiseren door gebruik te maken van technieken die op dit moment voor woningen worden ontwikkeld. Voorwaarde is dan wel dat eerst NEN 5128 en NEN 1068 beter toegespitst worden op woonwagens."

Hieruit blijkt dat het direct invoeren van een grenswaarde van 1,3 voor de energieprestatiecoëfficiënt (epc) zeer wel mogelijk is. Hieruit blijkt ook dat het gelijk trekken van deze grenswaarde met die van een normale woning over enige tijd eveneens mogelijk is. Het is hierbij wel van belang dit tijdig aan te kondigen opdat bouwers van woonwagens daar tijdig op kunnen inspelen. Dit kan worden opgelost door nu een epc van 1,3 voor te schrijven en gelijktijdig een epc van 0,8 voor te schrijven die bijvoorbeeld twee jaar daarna in werking treedt.

Het is aan te raden om het tweede lid van artikel 5.12 voor alle woonfuncties aan te sturen. Daarnaast is een afstemming op de voorgestelde aanpassing van de artikelen 5.2 en 5.3 gewenst.

Advies

Voorgesteld wordt om artikel 5.12, lid 1 en 5.13, lid 1 als volgt aan te passen:

Artikel 5.12, lid 1

Het deel van een gebouw waarin de in het eerste lid van artikel 5.2 bedoelde verwarmde zones van een gebruiksfunctie liggen, heeft een energieprestatiecoëfficiënt van ten hoogste de in tabel 5.11 aan-gegeven grenswaarde. In afwijking hiervan heeft een op een standplaats gelegen woonfunctie tot een bij Ministeriële regeling te bepalen tijdstip een energieprestatiecoëfficiënt van ten hoogste 1,3.

Artikel 5.13, lid 1

Een energieprestatiecoëfficiënt als bedoeld in artikel 5.12, wordt bepaald volgens NEN 5128.

Daarna kan in tabel 5.11 de subgebruiksfunctie woonwagen worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie.

Tabel 5.11 - aangepast

gebruiksfunctie	leden van toepassing						grens- waar- den	
	energieprestatie- coëfficiënt			bepalingsmethode		energieprestatie- coëfficiënt		
				verbouw				
artikel	5.12			5.13		5.14		5.12
lid	1	2	3	1	2	1	2	1+2 [-]
1 Woonfunctie	-	2	3	1	-	1	2	0,8
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	1	2	0,8
c andere woonfunctie	-	2	3	1	-	1	2	0,8

3. Overige bijzondere onroerende woonvormen

3.1. Inleiding

Als overige bijzondere onroerende woonvormen is onderscheiden:

- een woonfunctie voor studenten;
- woonfunctie voor seizoenarbeiders; en
- woonfunctie voor mensen met een functiebeperking.

Bij een woonfunctie voor studenten gaat het doorgaans om een tijdelijke huisvesting van over het algemeen alleenstaande jonge mensen met een beperkt budget, die veel afwezig zijn en veelal ook nog een eigen ruimte in het ouderlijk huis hebben.

Bij een woonfunctie voor seizoenarbeiders gaat het doorgaans om een tijdelijke huisvesting van mensen met een gezin in de werkzame leeftijd met een beperkt budget, die veel afwezig zijn en een woning in hun vaderland hebben.

Bij een woonfunctie voor mensen met een functiebeperking gaat het doorgaans om een permanente huisvesting van oudere mensen met een gemiddeld modaal inkomen, die veel aanwezig zijn en geen andere ruimte of woning hebben.

Voor studenten en seizoenarbeiders geldt dat het ook denkbaar is dat hun onderkomen een logiesfunctie is. Voor beide groepen geldt immers dat het gaat om een tijdelijk onderdak. Te vergelijken met een asielzoekerscentrum dat op grond van artikel 1a van de Wet geluidhinder niet als woning wordt aangemerkt. Dit artikel luidt:

“In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt onder een woning als bedoeld in artikel 1 niet verstaan een opvangcentrum als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Wet Centraal Orgaan opvang asielzoekers.”

Voor studenten en seizoenarbeiders geldt bovendien dat het gaat om het voorzien in een tijdelijke behoefte. Bij deze categorieën kan derhalve ook voorzien worden in een woonbehoefte, waarvoor op basis van artikel 55, eerste lid, onder a, een bouwvergunning met een beperkte instandhoudingstermijn (van maximaal vijf jaar) wordt afgegeven. Deze woonfuncties hoeven dan alleen te voldoen aan de voorschriften voor tijdelijke bouw van Bouwbesluit 2003.

Speciale voorschriften voor deze woonfuncties kenmerken zich in Bouwbesluit 2003 als subgebruiksfuncties voor:

- woning met een gebruiksoppervlakte meer dan 500 m²;
- woning met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²;
- woning voor minder zelfredzame personen (verder aangeduid als personen met een functiebeperking).

In tabel 1 is aangegeven in welke beoordelingsaspecten in Bouwbesluit 2003 deze subgebruiksfuncties voorkomen c.q. in hoofdstuk 2 zijn voorgesteld. Dit onderscheid is in tabel 1 als volgt aangeduid:

 komen in vigerend Bouwbesluit 2003 voor

 zijn in hoofdstuk 2 voorgesteld

Beoordelingsaspecten uit Bouwbesluit 2003		woning > 500 m ²	woning ≤ 50 m ²	functiebe- perking
2.1	Algemene sterkte van de bouwconstructie			
2.2	Sterkte bij brand			
2.3	Vloerafscheiding			
2.4	Overbrugging van hoogteverschillen			
2.5	Trap			
2.6	Hellingbaan			
2.7	Elektriciteits- en noodstroomvoorziening			
2.8	Verlichting			
2.9	Gasvoorziening			
2.10	Beweegbare constructieonderdelen			
2.11	Beperking van het ontstaan van een brandgevaarlijke situatie			
2.12	Beperking van ontwikkeling van brand			
2.13	Beperking van uitbreiding van brand (brandcompartimentering)			
2.14	Verdere beperking van uitbreiding van brand (subbrandcompartimentering)			
2.15	Beperking van ontstaan van rook			
2.16	Beperking van verspreiding van rook (rookcompartimentering)			
2.17	Vluchten binnen een rookcompartiment en een subbrandcompartiment			
2.18	Vluchtroutes			
2.19	Inrichting van rookvrije vluchtroutes			
2.20	Voorkoming en beperking van ongevallen bij brand			
2.21	Bestrijding van brand			
2.22	Grote brandcompartimenten			
2.23	Hoge en ondergrondse gebouwen			
2.24	Toegang van een bouwwerk			
2.25	Inbraakwerendheid			
2.26	Tunnelveiligheid			
Voorschriften uit een oopunt van gezondheid				
3.1	Bescherming tegen geluid van buiten			
3.2	Bescherming tegen geluid van installaties			
3.3	Geluidwering tussen verblijfsruimten van dezelfde gebruiksfunctie			
3.4	Beperking van galm			
3.5	Geluidwering tussen ruimten van verschillende gebruiksfuncties			
3.6	Wering van vocht van buiten			
3.7	Wering van vocht van binnen			
3.8	Afvoer van afvalwater en fecaliën			
3.9	Afvoer van hemelwater			
3.10	Luchtverversing van een verblijfsgebied, verblijfsruimte, toiletruimte en badruimte			
3.11	Spuivoorziening			
3.12	Luchtverversing van overige ruimten			
3.13	Toevoer van verbrandingslucht			
3.14	Afvoer van rook			
3.15	Beperking van de toepassing van schadelijke materialen			
3.16	Beperking van het kunnen binnendringen van uit de grond afkomstige schadelijke stoffen of straling			
3.17	Bescherming tegen ratten en muizen			
3.18	Drinkwatervoorziening			
3.19	Warmwatervoorziening			
3.20	Daglicht			
Voorschriften uit een oopunt van bruikbaarheid				
4.2	Toegankelijkheidssector			
4.3	Vrije doorgang			
4.4	Bereikbaarheid			
4.5	Verblijfsgebied			
4.6	Verblijfsruimte			
4.7	Toiletruimte			
4.8	Badruimte			
4.10	Gemeenschappelijke opslagruimte voor huishoudelijk afval			
4.11	Stallingsruimte voor fietsen			
4.12	Meterruimte			
4.13	Liftschacht			
4.14	Liftmachineruimte			
4.15	Opstelplaats voor een aanrecht en opstelplaats voor een kooktoestel			
4.16	Opstelplaats voor een stooktoestel			
4.17	Opstelplaats voor een warmwatertoestel			
Voorschriften uit een oopunt van energiezuinigheid				
5.1	Thermische isolatie			
5.2	Beperking van luchtdoorlatendheid			
5.3	Energieprestatie			

tabel 1 - Specifieke beoordelingsaspecten voor bijzondere woonfuncties

3.2. Beoordelingsaspecten

De in tabel 1 aangegeven beoordelingsaspecten zijn hierna voor de nieuwbouwvoorschriften geanalyseerd en van een advies voorzien. Het gaat hierbij om:

- subbrandcompartimentering;
- vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment;
- voorkoming en beperking van ongevallen bij brand;
- bestrijding van brand;
- daglicht;
- toegankelijkheidssector;
- bereikbaarheid;
- toiletruimte; en
- badruimte.

3.2.1. Subbrandcompartimentering

In § 2.1.14.1 zijn twee alternatieven voor een aangepast deel van de aansturingstabel voor de woonfunctie voorgesteld. Het verschil in deze alternatieven is alleen van belang voor een op een standplaats gelegen woonfunctie. In deze vergelijking is alleen uitgegaan van alternatief 2.

tabel 2.115 - aangepast voor woonwagens (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing															grens waarden			
	ligging					omvang							wdbdo			zelfsluitende deur	wdbdo		
artikel	2.116					2.117							2.118			2.119	2.118		
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	5	-	1 (minuten)
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	-	5	-	-	1	-	3	4	-	-	60
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	4	-	-	60
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	-	5	1	-	-	4	-	-	-	1	2	3	4	-	-	60
d andere woonfunctie	1	-	-	-	5	1	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	30

In de in § 2.1.14.1 voorgestelde aangepaste aansturingstabel hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) en een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.117, leden 3 en 4 - grootte van een subbrandcompartiment
- artikel 2.118, leden 2 t/m 4 - reductie van de wdbdo-eis

Artikel 2.117, leden 2 t/m 4 - grootte en omvang van een subbrandcompartiment

Het vierde lid van artikel 2.117 is alleen voor een bijzondere woonvorm aangestuurd. Voor een normale woning is het derde lid aangestuurd. In deze artikelleden is bepaald wat de maximale gebruiksoppervlakte mag zijn van een subbrandcompartiment.

Analyse

Voor woningen met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m² gaat het vigerende Bouwbesluit 2003 uit van een bewoning in afzonderlijke woonunits, zoals in een bejaardentehuis. Bij het opstellen van de voorschriften is nagegaan wat de maximale oppervlakte van zo'n woonunit in de praktijk is. Hierop zijn de voorschriften ook heden ten dage nog gebaseerd. Inmiddels leidt dit in de praktijk vaak tot problemen. Dit heeft in het rapport 'Vermindering van regeldruk Bouwbesluit 2003' [§ 3.2.12.2 van Lit. 4] tot het voorstel geleid om de term 'verblijfsobject' overeenkomstig de aanbevelingen in het onderzoek 'Afstemming op BGR en BRA' [Lit. 6] toe te passen en de oppervlaktecriteria te laten vervallen.

Artikel 2.118, leden 2 t/m 4 - reductie van de wdbdo-eis

Deze artikelleden zijn voor een bijzondere woonvorm wel aangestuurd en voor een normale woning niet. Hierin is bepaald wanneer met een wdbdo van 30 minuten mag worden volstaan in plaats van 60 minuten.

Analyse

Een subbrandcompartiment ligt in een brandcompartiment. Dit betekent dat de wdbdo van een subbrandcompartiment alleen dient voor het verkrijgen van een extra zekerheid. Het is daarbij niet zinvol om een hogere wdbdo dan 30 minuten te verlangen. Te meer omdat daardoor de wdbdo die voor een brandcompartiment geldt soms lager kan zijn en de hogere wdbdo van een subbrandcompartiment overruled. Voor een integraal toegankelijke woning is het daarentegen aan te bevelen om altijd een wdbdo van 60 minuten te verlangen²¹.

²¹ Voor een integraal toegankelijke woonfunctie zal dan ook de wdbdo van een brandcompartiment aangescherpt moeten worden.

Advies

Voorgesteld wordt om de artikelen 2.117 en 2.118 als volgt aan te passen:

Artikel 2.117 - omvang

1. Een subbrandcompartiment strekt zich uit over niet meer dan een brandcompartiment.
2. Een subbrandcompartiment als bedoeld in artikel 2.116, eerste lid, omvat in afwijking van artikel 2.105, tweede lid, uitsluitend een verblijfsobject.
3. Een subbrandcompartiment heeft een gebruiksoppervlakte die niet groter is dan 500 m².
4. Een subbrandcompartiment omvat uitsluitend een verblijfsobject.
5. Een gemeenschappelijk verblijfsgebied is een subbrandcompartiment.
6. Een subbrandcompartiment met een verblijfsruimte waarin wordt geslapen is bestemd voor niet meer dan 40 personen en heeft een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 200 m².
7. Een subbrandcompartiment²² omvat uitsluitend een of meer verblijfsruimten voor aan bed gebonden patiënten en ruimten die ten dienste staan van die verblijfsruimten met een totale gebruiksoppervlakte van:
 - a. niet meer dan 50 m², indien de verblijfsruimten geen deel uitmaken van een intensive care als bedoeld in Bouwmaatstaf 113 'Voorzieningen voor ziekenhuisverpleging' van het College bouw zorginstellingen, of
 - b. niet meer dan 500 m², indien die verblijfsruimten deel uitmaken van een intensive care als bedoeld in onderdeel a.

Artikel 2.118 - wdbbo

1. De volgens NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van een subbrandcompartiment naar een besloten ruimte in het brandcompartiment, is niet lager dan 30 minuten.
2. In afwijking van het eerste lid, is de volgens NEN 6068 bepaalde weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag van een integraal toegankelijk subbrandcompartiment 60 minuten.
3. In afwijking van het tweede lid, kan tussen een subbrandcompartiment en een besloten ruimte waardoor een rookvrije vluchtroute loopt zijn volstaan met 30 minuten.
4. Indien zich tussen een subbrandcompartiment en een aangrenzende ruimte die toegang geeft tot dat subbrandcompartiment, een deur bevindt, blijft bij het bepalen van de weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag buiten beschouwing een oppervlak gelegen onder die deur, dat niet groter is dan 0,02 m² en waarvan de hoogte, gemeten vanaf de vloer, niet groter is dan 0,05 m.

Daarna kan in tabel 2.115 de subgebruiksfunctie 'woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen' worden samengevoegd met de subgebruiksfunctie andere woonfunctie. Als voorbeeld is alleen alternatief 2 aangepast.

tabel 2.115 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing																		
	ligging					omvang							wdbbo				zelfsluitende deur		
artikel	2.116					2.117							2.118				2.119		
lid	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	7	1	2	3	4	-		
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	-	5	-	-	1	2	3	-	-		
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² gelegen in een woongebouw	1	2	-	-	5	1	2	3	4	5	-	-	1	2	3	-	-		
d andere woonfunctie	1	-	-	-	5	1	-	3	4	-	-	-	1	2	3	-	-		

²² Deze aanpassing is voorgesteld in [§ 3.2.12.3 van Lit. 4]. Hier is alleen met een vermelding volstaan omdat dit voorstel buiten het kader van het onderhavige onderzoek valt.

3.2.2. Vluchten binnen rook- en subbrandcompartiment

tabel 2.145.1 - aangepast voor woonwagens

gebruiksfunctie	leden van toepassing																grenswaarden		
	verblifsgebied en verblifsruimte																verblifsgebied en verblifsruimte		
artikel	2.146																2.146		
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	8 [-]	9 [m ²]	10 [m]
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	3	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
c woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
d woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-

tabel 2.145.2 – aangepast voor woonwagens

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden			
	subbrandcompartiment		rookcompartiment						tijdelijke bouw		rookcompartiment							
artikel	2.147		2.148						2.149		2.148							
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	2 [m ²]	3 [-]	4 [m ²]	6 [m]			
1 Woonfunctie																		
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-			
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw	-	-	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			
b woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			

In de in § 2.1.17.1 voorgestelde aangepaste aansturingstabel hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) en een normale woning (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw) betrekking op:

- artikel 2.146, leden 3 en 14 - twee toegangen voor een verblifsgebied of -ruimte
- artikel 2.148, leden 2 en 7 - twee toegangen voor een rookcompartiment

Artikel 2.146, leden 3 en 14 - twee toegangen voor een verblifsgebied of -ruimte

Deze artikelliden zijn voor een specifieke woonfunctie wel aangestuurd en voor een normale woning niet. Hierin is bepaald wanneer een verblifsgebied of een verblifsruimte ten minste twee toegangen moet hebben en op welke onderlinge afstand deze twee toegangen moeten liggen.

Analyse

In het rapport 'Vermindering van regeldruk Bouwbesluit 2003 [§ 4.1 Lit. 4] is voorgesteld om de loopafstand binnen een woning niet te betrekken op de toegang van een verblifsruimte maar op een punt in een verblifsruimte. Na deze aanpassing heeft het voorschrift dat bij een bepaalde oppervlakte twee toegangen aanwezig moeten zijn geen praktische betekenis meer.

2.148, leden 2 en 7 - twee toegangen voor een rookcompartiment

Deze artikelliden zijn voor een specifieke woonfunctie wel aangestuurd en voor een normale woning niet. Hierin is bepaald wanneer een rookcompartiment ten minste twee toegangen moet hebben en op welke onderlinge afstand deze twee toegangen moeten liggen.

De grenswaarde waarbij een rookcompartiment twee toegangen moet hebben is gesteld op 500 m². Dit is ook de maximale oppervlakte van een subbrandcompartiment. Dit betekent dat deze artikelliden geen praktische betekenis hebben en derhalve zonder bezwaar gedereguleerd kunnen worden.

Advies

Voorgesteld wordt om het zesde lid van artikel 2.146 als volgt aan te passen:

De loopafstand van een vluchtroute tussen een punt in een verblijfsruimte van een verblijfsobject en ten minste een toegang van het subbrandcompartiment waarin de verblijfsruimte ligt, is ten hoogste 20 m.

Daarna kunnen in de tabellen 2.115.1 en 2.115.2 de subgebruiksfuncties a en b worden samengevoegd tot woonfunctie 'niet gelegen in een woongebouw'. Voor de leesbaarheid is deze subgebruiksfunctie als laatste geplaatst en andere woonfunctie genoemd. Tevens zijn de subgebruiksfuncties in beide tabellen gelijk gemaakt. Het gaat immers om één tabel die alleen vanwege de lengte is geplisst.

tabel 2.145.1 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing																grenswaarden		
	verblijfsgebied en verblijfsruimte																verblijfsgebied en verblijfsruimte		
artikel	2.146																2.146		
lid	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	8 [-]	9 [m²]	10 [m]
1 Woonfunctie																			
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw	1	2	-	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw	1	2	3	4	5	6	7	-	-	-	-	-	-	14	-	-	-	-	-
c andere woonfunctie	-	-	-	-	-	6	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

tabel 2.145.2 – aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden			
	subbrandcompartiment		rookcompartiment						tijdelijke bouw		rookcompartiment							
artikel	2.147		2.148						2.149		2.148							
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	7	1	2	2 [m²]	3 [-]	4 [m²]	6 [m]			
1 Woonfunctie																		
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw	1	2	1	2	-	-	-	-	7	1	-	500	-	-	-			
c andere woonfunctie	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-			

3.2.3. Voorkoming en beperking van ongevallen bij brand

tabel 2.183 - aangepast voor woonwagens

gebruiksfunctie	leden van toepassing											
	aanwezigheid		loopafstand						inrichting		tijdelijke bouw	
artikel	2.184		2.185						2.186		2.187	
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	-	*
1 Woonfunctie												
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw voor de huisvesting van minder zelfredzame personen	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	-	*
b andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m²	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	-	*
c andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m²	1	-	1	2	3	4	-	-	1	-	-	*

In de in § 2.1.20.1 voorgestelde aangepaste aansturingstabel hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm ('woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw voor de huisvesting van minder zelfredzame personen' en 'woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) en een normale woning (andere woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m²) betrekking op:

- artikel 2.184 - brandweerlift

Analyse

In zijn algemeenheid is een brandweerlift pas vereist als een vloer van een verblijfsgebied hoger ligt dan 20 m boven het meetniveau. Een brandweerlift is echter altijd vereist voor een woonfunctie waarin een lift aanwezig is:

- met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw voor de huisvesting van minder zelfredzame personen; en
- met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m².

In een situatie dat bij een gebouw waarvan geen vloer hoger ligt dan 20 m boven het meetniveau een brandweerlift is voorgeschreven, is dit vooral bedoeld voor het redden van minder zelfredzame personen. De vraag is of deze eis in alle situaties terecht is voor een woning met een gebruiksoppervlakte groter dan 500 m². Het is terecht als bij een bejaardentehuis rekening wordt gehouden met de aanwezigheid van een substantieel aantal minder zelfredzame personen. Het is niet terecht als het gaat om een studentenhuys of een huis voor seizoenarbeiders. Duidelijker is als daarbij concreet wordt aangegeven dat dit voorschrift van toepassing is op een woonfunctie die is bestemd voor mensen met een functiebeperking (in dit rapport aangeduid met de werkterm 'integraal toegankelijke woonfunctie')²⁰.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.183 de subgebruiksfuncties 'woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 500 m², gelegen in een woongebouw voor de huisvesting van minder zelfredzame personen' en 'andere woonfunctie met een gebruikoppervlakte van meer dan 500 m²', te vervangen door 'integraal toegankelijke woonfunctie'. Voor de leesbaarheid wordt de overgebleven subgebruiksfunctie aangeduid als 'andere woonfunctie'.

tabel 2.183 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing										
	aanwezigheid		loopafstand						inrichting		tijdelijke bouw
artikel	2.184		2.185						2.186		2.187
lid	1	2	1	2	3	4	5	6	1	2	*
1 Woonfunctie	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	*
a integraal toegankelijke woonfunctie	-	2	1	2	3	4	-	-	1	-	*
b andere woonfunctie	1	-	1	2	3	4	-	-	1	-	*

3.2.4. Bestrijding van brand

tabel 2.190 - aangepast voor woonwagens

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden
	aanwezigheid				aantal					veiligheid			verbouw		
artikel	2.191				2.192					2.193			2.194	2.195	2.191
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	2
1 Woonfunctie	1	-	3	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	-
a woonfunctie gelegen in een woongebouw voor minder zelfredzame personen	1	-	3	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	-
b andere woonfunctie	1	2	-	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	500

In de in § 2.1.21.1 voorgestelde aangepaste aansturingstabel hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie gelegen in een woongebouw voor minder zelfredzame personen) en een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 2.191, leden 2 en 3 - brandslanghaspels

Artikel 2.191, leden 2 en 3 - brandslanghaspels

Het derde lid is alleen aangestuurd voor een bijzondere woonvorm. Voor een normale woning is het tweede lid aangestuurd. Deze artikelen bepalen de aanwezigheid van een brandslanghaspel.

Analyse

Het voorschrift dat een brandslanghaspel aanwezig moet zijn wanneer een woonfunctie bestemd voor minder zelfredzame personen is gelegen in een woongebouw, is niet goed te rijmen met het niet zelfredzaam zijn van de bewoners. De aanwezigheid van een brandslanghaspel is bedoeld voor situaties waarin relatief veel minder zelfredzame personen aanwezig kunnen zijn, zoals in een bejaardentehuis of een gezinsvervangend tehuis. Een bejaardentehuis kan worden aangemerkt als een grote woning (dus met een gebruiksoppervlakte groter dan 500 m²), maar kan ook worden aangemerkt als een woongebouw met relatief kleine woningen. Ongeacht of het gebouw wordt aangemerkt als een grote woning of een woongebouw is het gewenst dat brandslanghaspels worden aangebracht. De huidige formulering leidt echter tot verwarring. Door aan te geven dat de woonfunctie bestemd is voor bewoners met een functiebeperking die niet zelfstandig wonen, kan dit worden ondervangen. Het is dan ook niet meer nodig om een grenswaarde van 500 m² aan te geven. Immers, voor een woongebouw worden ook geen brandslanghaspels voorgeschreven.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 2.190 de subgebruiksfunctie ‘woonfunctie gelegen in een woongebouw voor minder zelfredzame personen’ te vervangen door de subgebruiksfunctie ‘integraal toegankelijke woonfunctie voor niet zelfstandige bewoners’ en het tweede lid van artikel 2.1991 niet meer aan te sturen voor een woonfunctie.

tabel 2.190 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grens- waarden
	aanwezigheid				aantal					veiligheid			verbouw	tijdelijke bouw	aanwezigheid
artikel	2.191				2.192					2.193			2.194	2.195	2.191
lid	1	2	3	4	1	2	3	4	5	1	2	3	*	*	2 [m²]
1 Woonfunctie															
a integraal toegankelijke woonfunctie voor niet zelfstandige bewoners	1	-	3	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	-
b andere woonfunctie	1	-	-	-	1	-	3	4	5	1	2	3	*	*	-

3.2.5. Daglicht

tabel 3.133 - aangepast voor woonwagens (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden	
	daglichtoppervlakte							daglichtoppervlakte	
artikel	3.134							3.134	
lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2
								[%]	[m²]
1 Woonfunctie									
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²	1	2	3	4	5	-	-	10	0,5
b andere woonfunctie	1	2	3	4	-	-	-	10	0,5

In de in § 2.2.20.1 voorgestelde aangepaste aansturingstabel voor alternatief 2 hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²) en een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 3.134, lid 5 - reductie equivalente daglichtoppervlakte bij aanwezigheid van buitenruimte

Artikel 3.134, lid 5 - reductie equivalente daglichtoppervlakte bij aanwezigheid van buitenruimte

Dit artikellid is wel aangestuurd voor een bijzondere woonvorm en niet voor een normale woning. In dit artikellid is in § 2.2.20.1 voorgesteld om voor de equivalente daglichtoppervlakte slechts 8% van de vloeroppervlakte van een verblijfsgebied voor te schrijven in plaats van 10% als een vanuit de woonfunctie bereikbare buitenruimte aanwezig is.

Analyse

Uit een 'Onderzoek naar visuele en biologische lichtcondities en lichtbehoeften van zelfstandig wonende senioren' [Lit. 7] is gebleken dat biologisch gezien ouderen zoveel mogelijk tijd aan daglicht ($E_{\text{verticaal}} > 3000 \text{ lux}$) blootgesteld moeten worden voor hun gezondheid. Dit lichtniveau is alleen buiten aanwezig en dan nog met uitzondering van de wintermaanden. Dit betekent dat het voor zelfstandig wonende ouderen van belang is om met mooi weer zoveel mogelijk buiten te komen. Dit wordt het beste gestimuleerd door een geschikte buitenruimte. Vanuit dit oogpunt is een geschikte buitenruimte, die direct aansluit op de eigen woning, voor de gezondheid van aanzienlijk groter belang dan een verschil tussen een grenswaarde van 10% in plaats van 8%.

Het maken van een buitenruimte bij kleine woningen of andere verblijfsobjecten is relatief duur omdat dan relatief veel afzonderlijke buitenruimten moeten worden gemaakt. Het sinds 1 januari 2003 niet meer verplicht zijn van het maken van een buitenruimte, zal er dan ook toe leiden dat kleine woningen in binnenstedelijke gebieden vrijwel geen buitenruimte meer hebben. Met het toestaan dat een kleine woning of een verblijfsobject met een aansluitende buitenruimte mag volstaan met een grenswaarde van 8% voor de equivalente daglichtoppervlakte, wordt datgene dat uit een oogpunt van gezondheid van belang is beter bereikt dan met het voorschrijven van de grenswaarde van 10%.

Een integraal toegankelijke woonfunctie vereist voor dezelfde functies een grotere oppervlakte dan een normale woning. Voor deze subgebruiksfunctie kan dan ook beter geen ondergrens worden aangegeven. De vraag rijst of het dan nog zinvol is om deze mogelijkheid alleen voor specifieke groepen toe te staan. Aannemelijk is dat het gebruik van een vanuit de woning bereikbare buitenruimte in zijn algemeenheid bij kan dragen aan de gezondheid van bewoners.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 3.133 de subgebruiksfuncties van de woonfunctie te laten vervallen.

tabel 3.133 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing							grenswaarden	
	daglichtoppervlakte							daglichtoppervlakte	
artikel	3.134							3.134	
lid	1	2	3	4	5	6	7	1	2
								[%]	[m ²]
1 Woonfunctie	1	2	3	4	5	-	-	10	0,5

3.2.6. Toegankelijkheidssector

tabel 4.3 - vigerend

gebruiksfunctie	leden van toepassing									grenswaarden				
	aanwezigheid			verkeersruimte			hoogteverschil				afmetingen liftkooi	loopafstand	verbouw	aanwezigheid
artikel	4.4			4.5			4.6			4.7				
lid	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	*	*	3
1 Woonfunctie														
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	1	2	3	1	2	-	-	2	*	*	-
b woonfunctie met een gebruiksoverlappende van meer dan 500 m ² , niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen	1	-	-	-	2	3	1	-	-	1	-	-	*	-
c andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

In tabel 4.3 van Bouwbesluit 2003 hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen) en een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikel 4.4, lid 1 - aanwezigheid van een toegankelijkheidssector
- artikelen 4.5, leden 2 en 3, 4.6, lid 1 en 4.7, lid 1 - bereikbaarheid

Artikel 4.4, lid 1 - aanwezigheid van een toegankelijkheidssector

Dit artikellid is wel aangestuurd voor een bijzondere woonvorm en niet voor een normale woning. Hierin is bepaald wanneer een toegankelijkheidssector aanwezig moet zijn,

Analyse

In § 3.2.3 is aangegeven dat het duidelijker is als concreet wordt aangegeven dat een voorschrift van toepassing is op een woonfunctie die is bestemd voor mensen met een functiebeperking in plaats van dit te koppelen aan een gebruiksoppervlakte van 500 m² (in dit rapport aangeduid met de werkterm 'integraal toegankelijke woonfunctie')²⁰.

Artikelen 4.5, leden 2 en 3, 4.6, lid 1 en 4.7, lid 1 - bereikbaarheid

Deze artikelleden zijn wel aangestuurd voor een bijzondere woonvorm en niet voor een normale woning. Hierin is bepaald waaraan de bereikbaarheid van een toegankelijkheidssector en de daarin gelegen ruimten moet voldoen.

Analyse

Deze voorschriften zijn van toepassing als een toegankelijkheidssector aanwezig moet zijn.

Advies

Voorgesteld wordt om in tabel 4.3 de subgebruiksfunctie 'woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van meer dan 500 m², niet gelegen in een woongebouw en niet van een woonwagen' te vervangen door integraal toegankelijke woonfunctie.

tabel 4.3 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing												grenswaarden				
	aanwezigheid			verkeersruimte			hoogteverschil			afmetingen liftkooi		loopafstand		verbouw		aanwezigheid	
artikel	4.4			4.5			4.6			4.7		4.8		4.9			4.4
lid	1	2	3	1	2	3	1	2	3	1	2	*	*	*	*	3	
1 Woonfunctie																	
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	-	1	2	3	1	2	-	-	2	*	*	*	*	-	-
b integraal toegankelijke woonfunctie	1	-	-	-	2	3	1	-	-	1	-	-	-	*	*	-	-
c andere woonfunctie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

3.2.7. Bereikbaarheid

Tabel 4.16 - aangepast voor woonwagens (alternatief 2)

gebruiksfunctie	leden van toepassing								
	algemeen			Toegankelijkheidssector			opstelplaats lift		
artikel	4.17			4.18			4.19		
lid	1	2	3	1	2	3	*		
1 Woonfunctie									
a woonfunctie gelegen in een woongebouw	1	2	3	1	-	3	*		
b woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ²	-	-	-	-	-	-	-		
c andere woonfunctie	1	-	3	1	-	3	-		

In de in § 2.3.3 voorgestelde aangepaste aansturingstabel voor alternatief 2 hebben de verschillen tussen de bijzondere woonvorm (woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m², niet integraal toegankelijk) en een normale woning (andere woonfunctie) betrekking op:

- artikelen 4.17, leden 1 en 3 en 4.18, leden 1 en 3 - overbruggen hoogteverschil

toepassing is op een woonfunctie die is bestemd voor mensen met een functiebeperking in plaats van dit te koppelen aan een gebruiksoppervlakte van 500 m² (in dit rapport aangeduid met de werkterm 'integraal toegankelijke woonfunctie')²⁰

Tabel 4.45 - aangepast voor bijzondere onroerende woonfuncties

gebruiksfunctie	leden van toepassing														grenswaarden																	
	aanwezigheid					integraal toegankelijk					bereikbaarheid				afmetingen					inrichting	aanwezigheid		afmetingen									
artikel	4.46					4.47					4.48				4.49					4.50	4.46		4.49									
lid	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	5	6	7	*	1	2	1	3	4	5	7
																					[n]	[m ²]	[m ²]	[m ²]	[m]	[m x m]	[m]					
1 Woonfunctie																																
a woonfunctie met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m ² , gelegen in een woongebouw	1	-	-	4	-	6	-	2	-	-	5	1	2	3	4	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3
b integraal toegankelijke woonfunctie	-	2	-	-	-	6	1	-	-	-	5	1	-	-	-	-	6	1	-	3	4	5	-	7	*	-	250	1,6	2,6	0,8	2,2 x 2,2	2,3
c andere woonfunctie	1	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	3	4	-	-	7	*	1	-	1,6	2,6	0,8	-	2,3

4. Woonboten

Voor een woonboot worden in de praktijk verschillende namen gehanteerd. Ander namen zijn, woon-schip, woonark, drijvende villa. Gemeenschappelijk kenmerk is dat het gaat om een drijvende woon-functie op een vaste ligplaats, die vanwege het niet direct met de grond verbonden zijn wordt aange-merkt als een roerend goed. In dit onderzoek worden deze drijvende woonfunctie 'woonboot' ge-noemd.

4.1. Wettelijk kader

Een woonboot is niet duurzaam met de grond verbonden en is daarom een roerende zaak. Dit heeft tot gevolg dat:

- een woonboot geen 'woonruimte' is in de zin van artikel 233 van boek 7 van het Burgerlijk Wet-boek; en
- geen bouwwerk met als gevolg dat de krachtens de Woningwet gegeven voorschriften voor bouwwerken (zoals het moeten aanvragen van een bouwvergunning, Bouwbe-sluit 2003 en de gemeentelijke bouwverordening) daarop niet van toepassing zijn.

In artikel 149 van de Gemeentewet is het volgende bepaald:

“De raad maakt de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig oordeelt.”

Dit betekent dat een gemeente in beginsel bevoegd is een verordening voor woonboten te maken. Deze bevoegdheid wordt beperkt door artikel 88 van de Huisvestingswet. Hierin is namelijk het vol-gende te lezen:

“De gemeenteraad stelt geen regels die leiden tot een algeheel verbod van het in gebruik ne-men of geven van een woonschip op een ligplaats.”

Daarnaast is een gemeente verplicht een brandbeveiligingsverordening te maken die ook van toepas-sing is op woonboten. Dit volgt uit artikel 12 van de Brandweerwet, waarin het volgende is te lezen:

“De gemeenteraad stelt bij verordening regels vast omtrent het voorkomen, beperken en be-strijden van brand, het beperken van brandgevaar en het voorkomen en beperken van ongeval-len bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt (brandbeveiligingsverordening), voor zover daarin niet bij of krachtens de Woningwet of enige andere wet is voorzien.”

In bijlage 3 is als voorbeeld opgenomen de 'Nadere regeling woonboten' van het stadsdeel Amster-dam-Noord.

4.2. Bouwwijze²³

Een woonboot is een drijvende constructie met een relatief lichte opbouw. De drijvende constructie kan een romp van een schip zijn, of een stalen dan wel een betonnen bak. De betonnen bak is de meest voorkomende bouwwijze. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt in:

- holle betonnen blokken, waarin leefruimte kan worden gecreëerd (mogelijk nadeel is dat bij een eventuele lekkage het drijfplatform kan zinken); en
- blokken eps-schuim met een betonnen deklaag (het platform kan niet zinken, maar er is ook geen extra leefruimte te creëren).

De bovenbouw is veelal een houtskeletachtige constructie. In dit opzicht is de woonboot vergelijkbaar met een woonwagen. Bij een woonboot wordt de hoogte niet beperkt door vervoer over de weg, maar door vervoer over water (onder vaste bruggen door).

²³ Bron woningbouwwijzer.nl.

Via de wal kan een woonboot worden aangesloten op gas, water en licht. De hoofdleidingen liggen in de steiger of de oever, de overige leidingen worden hier op aangesloten. De waterleiding moet hierbij wel tegen vorst worden beschermd (bijvoorbeeld met een thermolint, een draad waar bij vorst elektrische stroom door loopt).

Ook de riolering wordt via de wal aangesloten. Hiervoor wordt vrijwel altijd gebruik gemaakt van een rioleringspomp, nodig om het afvalwater af te voeren, want de woonboot ligt vaak lager dan de voorzieningen aan de wal. Een pompreservoir vangt water op vanuit alle vertrekken, waaronder keuken en wc. De rioleringspomp voert het afvalwater daarna onder hoge druk af via een slang naar het riool aan de wal.

4.3. Voldoen aan Bouwbesluit 2003

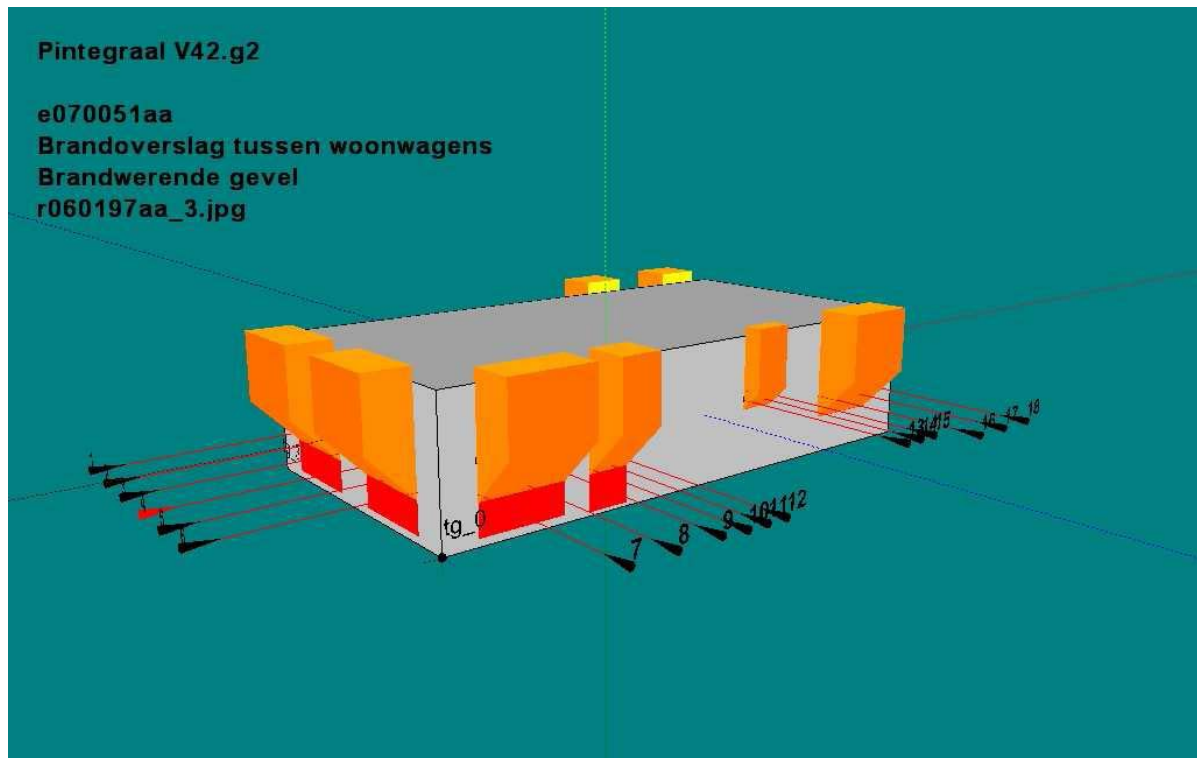
Er zijn vrijwel geen praktische belemmeringen om een woonboot zodanig te bouwen dat deze voldoet aan Bouwbesluit 2003. Zonder aanpassing van Bouwbesluit 2003 zal op een enkel punt een beroep moeten worden gedaan op de gelijkwaardigheidsclausule. Aanpassingen van Bouwbesluit 2003 zijn wellicht nodig voor:

- het begrip perceel;
- het in rekening brengen van de drijfkracht van het water voor de sterkte van de woonboot;
- de afscheiding ter plaatse van de loopplank als deze zich meer dan 1 m boven water bevindt
- het op de loopplank mogen volstaan met één vluchtroute;
- de mate van flexibiliteit van de aansluiting van de gasleiding, de elektriciteitsleiding, de riolering en de waterleiding;
- het weg mogen laten van een rattenscherm;
- het overbruggen van het hoogteverschil ter plaatse van de loopplank; en
- de energieprestatie (tijdelijk een lagere epc-eis).

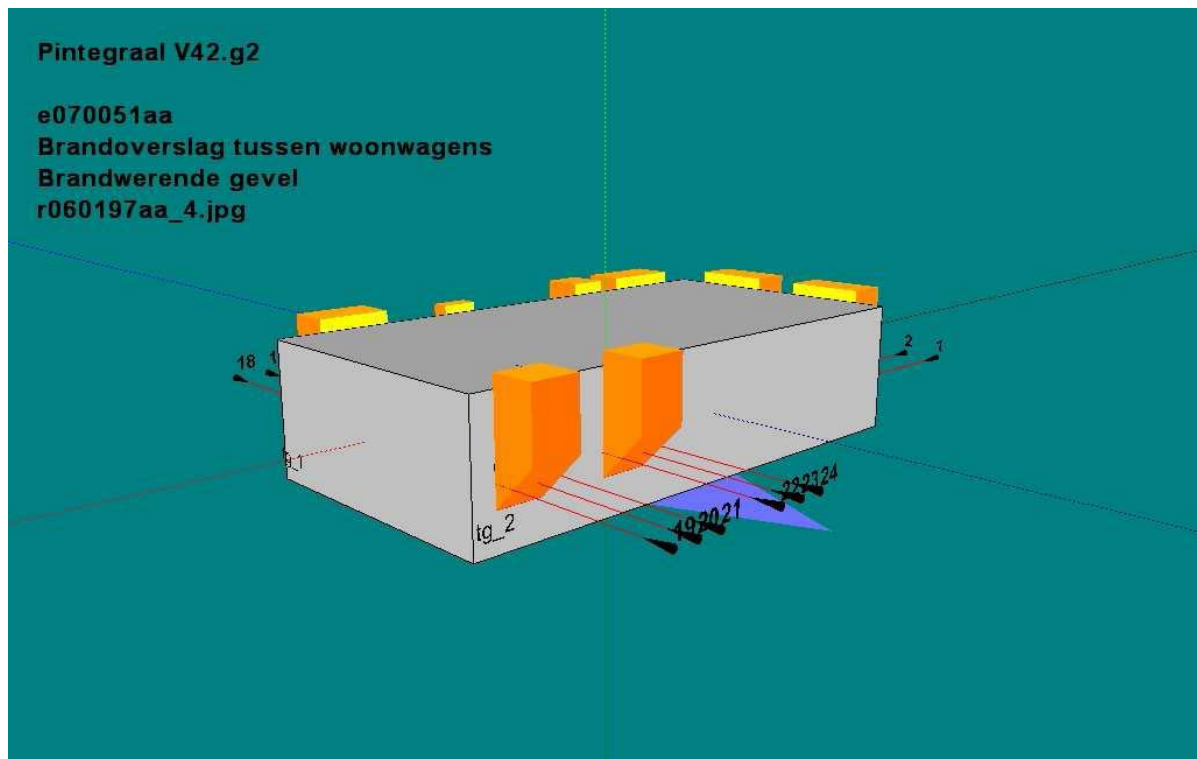
Bijlage 1 Geraadpleegde literatuur

1. Heinsman, L, Daas, R den en Kuipers, H
'Verkennd onderzoek Bouwbesluit Woonwagens 2005'
Integra projecten en beheer BV, Culemborg, juni 2005
2. Langeberg, S en Schaik, H.J. van
'Woonwagenbeleid 2005-2009'
Gemeente Purmerend, afdeling Wonen, Purmerend, september 2005
3. Swets, H.L. en Veek, J.H. van
'Voorstellen m.b.t. de aanpassing van de woontechnische bepalingen in het Bouwbesluit'
DHV Amersfoort, oktober 1987
4. Graaf, P.J. van der, Jong, A. de en Overveld, M. van
'Vermindering regeldruk Bouwbesluit 2003'
Adviesburo Nieman, Zwolle, maart 2007
5. Granneman, H.M., Doeswijk, P.W.
'Onderzoek mogelijkheid invoering EPC voor woonwagens'
DGMR Bouw, Den Haag, mei 2007
6. Overveld, M. van
'Afstemming tussen Basis Gebouwen Registratie (BGR), Basis Registratie Adressen (BRA) en Bouwbesluit 2003'
Van Overveld Bouwbesluit advies, Voorschoten, 2006
7. Westerlaken, P.M. en Aarts, S.H.A.
Onderzoek naar visuele en biologische lichtcondities en lichtbehoeften van zelfstandig wonende senioren
TU Eindhoven, 2004

Bijlage 2 Brandoverslag tussen woonwagens

figuur 5 - Observatiepunten 1 t/m 18 van de woonwagen

figuur 6 - Observatiepunten 19 t/m 24 van de woonwagen

Project nummer : e070051aa
 Project : Brandoverslag tussen woonwagens
 Variant : Brandwerende gevel
 File : G:\Projecten\06\060197aa.jbu\Brandoverslag woonwagens\Brandwerende gevel.NFR
 File datum : 6-6-2007 11:33:08

Print datum / tijd
 6-6-2007 11:33:10

Brandscenario's															
Naam	Brandruimte	Opening	Positie	Rechts	Omhoog	Terug	hoek	Versie	kW/m2	Commentaar	Tf	R	Deff	Hn	Opp
1	A	to_0	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	11,5	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
2	A	to_0	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	13,8	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
3	A	to_0	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	15,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
4	A	01	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	15,1	Intensiteit te hoog!	1003	1,0	9,0	1,0	116
5	A	01	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	14,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
6	A	01	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	12,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
7	A	to_1	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	11,6	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
8	A	to_1	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	13,2	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
9	A	to_1	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	13,5	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
10	A	to_2	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	12,9	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
11	A	to_2	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	12,2	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
12	A	to_2	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	11,2	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
13	A	to_3	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	6,4	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
14	A	to_3	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	6,3	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
15	A	to_3	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	6,4	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
16	A	to_4	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	7,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
17	A	to_4	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	6,8	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
18	A	to_4	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	6,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
19	A	to_5	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
20	A	to_5	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,5	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116

Licentie : Adviesburo Nieman Rijswijk
 Pintegraal versie : V42.g2 © PeutzData 2001, 2007

Brandwerende gevel : 1

Brandscenario's															
Naam	Brandruimte	Opening	Positie	Rechts	Omhoog	Terug	hoek	Versie	kW/m2	Commentaar	Tf	R	Deff	Hn	Opp
21	A	to_5	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,9	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
22	A	02	Linksmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,9	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
23	A	02	Middenmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,5	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116
24	A	02	Rechtsmidden	0,00	0,00	-5,00	180,0	2004	5,0	Ok	1003	1,0	9,0	1,0	116

Licentie : Adviesburo Nieman Rijswijk
 Pintegraal versie : V42.g2 © PeutzData 2001, 2007

Brandwerende gevel : 2

Bijlage 3 Nadere regeling woonboten

Gemeente Amsterdam Stadsdeel Amsterdam-Noord

Nadere regeling woonboten

Op grond van de Verordening op de Haven en het Binnenwater artikelen 2.3, lid 2 / 2.3, lid 3 / 2.4, lid 2 en 2.5, lid 3.

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur van het stadsdeel Amsterdam-Noord op 7 juli 1998 onder nummer 98-753-A; van kracht per 8 oktober 1998.

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. woonboot: een vaartuig, daaronder begrepen een object te water, dat hoofdzakelijk wordt gebruikt als of is bestemd tot woonverblijf (bijv. woonschip, woonvaartuig, woonark);
- b. woonschip: een woonboot die herkenbaar is als een van origine varend schip en die, naar gelang het type schip, voorzien is van enkele karakteristieke kenmerken, zoals een stuurhut, een roer, gangboorden, een luikenkap, een mast en zwaarden. In geen geval mag het schip voorzien zijn van een opbouw die niet als authentiek kan worden aangemerkt;
- c. woonvaartuig: een woonboot met een casco dat herkenbaar is als dat van een van origine varend schip, waaronder begrepen een dekschuit, met daarop een - gehele of gedeeltelijke - opbouw die niet als authentiek kan worden aangemerkt;
- d. woonark: een woonboot, niet zijnde een woonschip of een woonvaartuig, die feitelijk niet geschikt is om te varen;
- e. lengte: de afstand van de voorkant van het voorste vaste deel tot de achterkant van het achterste vaste deel van de woonboot;
- f. breedte: de afstand van de buitenste vaste delen van de woonboot van bakboord naar stuurboord gemeten;
- g. constructiehoogte: de afstand tussen de waterlijn en het hoogste punt van de woonboot;
- h. kopkanten: het voorste vaste deel en het achterste vaste deel van de woonboot;
- i. bestemmingsplan: een plan als bedoeld in artikel 10 e.v. van de Wet op de Ruimtelijke Ordening;
- j. verordening: de Verordening op de Haven en het Binnenwater.

Artikel 2

1. Het is verboden, zonder vergunning van het Dagelijks Bestuur, met een woonboot ligplaats in te nemen, een woonboot te vervangen of te verbouwen.

2. Voor de in het eerste lid bedoelde woonboten gelden - voorzover het ter plaatse van de ligplaats vigerende bestemmingsplan niet anders bepaalt - de volgende afmetingen:

woonschepen:

maximum lengte 30 meter

maximum breedte 5 meter

Met betrekking tot de constructiehoogte: de authentieke hoogte van het schip dient in stand gelaten te worden

woonvaartuigen:

maximum lengte 25 meter

maximum breedte 5 meter

maximum constructiehoogte 2,5 meter

woonarken:

maximum lengte 20 meter

maximum breedte 7 meter

maximum constructiehoogte 2,5 meter

3. Het Dagelijks Bestuur kan voor woonvaartuigen en woonarken vrijstelling verlenen van de onder lid 2 genoemde constructiehoogte tot een maximum hoogte van 6 meter op de volgende locaties:

- Zijkanaal H (kaart nr. 1 t/m 4)
 - Twiske West (kaart nr. 11)
 - Klaprozenweg / Zijkanaal I aan de steigers (kaart nr. 5), zolang het zicht op het water vanaf de brug gehandhaafd blijft
 - Slochter (kaart nr. 20)
 - Zijkanaal K (kaart 21 + 22)
 - Buiten Y (kaart nr. 23 t/m 27)
4. Het Dagelijks Bestuur kan voor woonschepen vrijstelling verlenen van de onder lid 2 genoemde lengte en breedte op de volgende locaties:
- Buiten Y (kaart nr. 23 t/m 27)
5. De vergunning als bedoeld in lid 1 kan worden geweigerd indien de afstand tussen de kopkanten van 2 woonboten minder dan 2 m bedraagt.

Artikel 3

Aan de vergunning als bedoeld in artikel 2 lid 1 kan de voorwaarde worden verbonden, dat indien de aanvrager dicht op een brug ligplaats inneemt, hij de eigenaar van de brug in de gelegenheid dient te stellen de brug behoorlijk te onderhouden.

Artikel 4

De woonboot, die ten tijde van inwerkingtreding van deze voorschriften op een bepaalde locatie geoorloofd was krachtens het beleid en / of een eerder daartoe verleende vergunning, mag - indien die situatie strijdig is met deze voorschriften - op die locatie gedeeltelijk worden vernieuwd of veranderd mits daardoor geen grotere afwijking van deze voorschriften ontstaat. In geval van tenietgaan ten gevolge van een calamiteit mag - indien de oude situatie strijdig is met de voorschriften - de woonboot geheel worden vernieuwd, mits daardoor geen grotere afwijking van deze voorschriften ontstaat.

Artikel 5

Deze regeling kan worden aangehaald als "Nadere regeling woonboten".

Artikel 6

Deze regeling treedt in werking met ingang van de achtste dag na die van haar bekendmaking.

Toelichting

Toelichting op artikel 1:

Voor de definities, gebruikt in deze regeling, wordt onder andere aansluiting gezocht bij de begrippen, gebruikt in de Verordening (bijvoorbeeld de artikelen 1.1 en 2.1).

Woonboot: het gebruik als of het bestemd zijn tot wonen is bepalend bij de vraag of een vaartuig of een object op het openbaar water als zodanig moet worden aangemerkt. Het begrip bestemmen is objectief en derhalve niet afhankelijk van hetgeen een belanghebbende voor ogen heeft met het object. De betrokken boot dient naar bouw of inrichting of uiterlijke kenmerken duidelijk, naar objectieve maatstaven, als woonboot te herkennen zijn.

De opsomming onder sub b (stuurhut, roer, gangboorden, luikenkap, mast en zwaarden) is niet cumulatief; het zijn enkele losse kenmerken waarop gelet wordt.

Constructiehoogte: (vlaggen)masten, niet gemetselde schoorstenen en antennes worden niet meegerekend.

Toelichting op artikel 2:

Lid 1

Zie de artikelen 2.2, 2.4 en 2.5 van de VHB.

Dit verbod is niet van toepassing. op ligplaatsen die in het verleden zijn aangewezen op

grond van artikel 31 Wet op de Woonwagens en Woonschepen (WWW). Indien woonboten, welke onderdeel uitmaken van het legale woonschepenbestand van Amsterdam Noord, op een dergelijke plaats toch een ligplaatsvergunning aanvragen, zullen zij hierop gewezen worden.

Ingevolge artikel 2.3 van de VHB geldt de maatvoering uit de nadere regeling overigens wel voor bedoelde woonboten, welke ligplaats innemen op artikel 31 WWW-ligplaatsen.

Lid 2

Uitbreiding van (huidige) woonboten tot de maximum toegestane maten is alleen mogelijk indien onder andere de planologische situatie en de ruimte op de ligplaats dit toelaten, er geen problemen ontstaan ten aanzien van de veiligheid en dit nautisch verantwoord is (dat wil zeggen: geen belemmering doorvaart e.d.).

De voor woonschepen in deze nadere regeling genoemde maximum maten zijn overgenomen van de centrale stad. Voor de lengtemaat en de breedtemaat is onder lid 4 een eventuele vrijstellingsmogelijkheid opgenomen.

Voor woonvaartuigen geldt dat de breedte van dergelijke vaartuigen niet meer dan 5 meter zal bedragen.

De voor woonarken in deze nadere regeling genoemde maximum maten zijn reeds geldend beleid voor woonboten sinds de vastlegging ervan in het bestemmingsplan Kadoelen-Oostzanerwerf (goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 10 december 1991).

Een voorbeeld van een vastgesteld bestemmingsplan, waarin andere maximum afmetingen zijn vastgelegd is het bestemmingsplan Nieuwendam-Zuid (goedgekeurd door Gedeputeerde Staten d.d. 16 april 1991).

In de Nota Woonschepenbeleid wordt overigens op blz. 13 e.v. reeds gewezen op de visie van de stadsdeelraad op de planologische aanvaardbaarheid en de geschiktheid van ligkavels.

In bovengenoemde bestemmingsplannen vindt men ook een maximale vloeroppervlaktemaat terug. Onder het vanaf 1991 vigerende beleid werd - tenzij het ter plaatse geldende bestemmingsplan anders bepaald - de maximale vloeroppervlaktemaat van 140 m² aangehouden.

Het algemeen aanhouden van deze maximale oppervlaktemaat verdwijnt in deze nadere regeling ten aanzien van woonboten waarover niets in een bestemmingsplan geregeld wordt.

Indien een bestemmingsplan vigeert, worden aanvragen om vergunning aan de in dat bestemmingsplan genoemde maten getoetst. Indien het bestemmingsplan niets regelt, zal aan de maatvoering uit de nadere regeling getoetst worden.

Overigens bepaalt artikel 1.7 van de VHB dat een vergunning geweigerd kan worden in geval van strijd met een bestemmingsplan.

Onder verbouwen wordt mede verstaan het opbouwen en aanbouwen. Ingevolge artikel 2.5 lid 2 VHB is het verbod om te verbouwen zonder vergunning n.v.t. in het geval het verbouwen geen wijzigingen van de afmetingen of de uiterlijke staat tot gevolg heeft.

Met betrekking tot de stelling dat "wonen op het water in principe gelijk gesteld wordt aan wonen op het land" valt hier nog op te merken dat men ook bij het oprichten van bebouwing op het land aan diverse regelgeving (bijvoorbeeld maximum hoogte/ diepte/ bebouwingspercentage) gebonden is.

Het stellen van regels voor bebouwing is een normale zaak. Voor bebouwing op het land gebeurt dat al decennia; voor woonboten is dat nieuwer, echter niet minder nodig of onlogisch. Het karakter van wonen op het water is veranderd en veel permanenter geworden.

Het gebruik van de wallenkant en de daar aanwezige bebouwing worden separaat gereguleerd door onder andere planologische, bouwrechtelijke en privaatrechtelijke regelingen.

Lid 3

De woonbotenlocaties zijn op nautische, welstandelijke en stedenbouwkundige gronden beoordeeld. Zie verder ook artikel 2.2 lid 3, 2.4 lid 3 en 2.5 lid 4 van de verordening.

Op de in lid 3 genoemde locaties, is een ontheffing tot een maximale hoogte van 6 meter mogelijk, omdat de boten niet direct tegenover woningen liggen en het zicht op het water niet onmogelijk maken.

Deze opsomming is geen limitatieve opsomming omdat er in sommige bestemmingsplannen is bepaald dat op een aantal locaties mag worden afgeweken van de hoogte 2,5 meter.

Lid 4

Voor woonschepen (authentieke, varende schepen) bestaat de behoefte aan een mogelijkheid van vrijstelling door het Dagelijks Bestuur van de maximale lengte van 30 meter en de maximale breedte van 5 meter, omdat sommige authentieke schepen breder en langer zijn gebouwd, dan de genoemde maximum maten. Daarom is één bepaalde locatie aangewezen, waar de vrijstelling verleend zou kunnen worden. Elementen die een rol hebben gespeeld bij het aanwijzen van deze locatie, betreffen stedenbouwkundige, welstandelijke, nautische elementen alsmede het karakter van de omgeving en het ruimtesbeslag dat wordt gelegd. Het zicht op- en de beleving van het water vanaf de oever, maken de vrijstelling op deze locatie mogelijk.

Zie verder ook artikel 2.2 lid 3, 2.4 lid 3 en 2.5 lid 4 van de verordening.

Lid 5

Bij het in acht nemen van de minimum afstand van 2 meter onderling wordt o.a. rekening gehouden met de brandveiligheid, het afmeren, het behoud van het zicht op het water, alsmede de privacy van de bewoners.

Zie verder ook de belangen genoemd in de artikelen 2.2 lid 3, 2.4 lid 3 en 2.5 lid 4 van de VHB.

Ook het overgangsrecht is hier van belang.

De aangevraagde vergunning kan derhalve worden geweigerd in het belang van ordening van het gebruik van het water, de openbare orde, de veiligheid, het milieu en het stadsschoon. Tevens kunnen aan het innemen van een artikel 31 WWW ligplaats voorwaarden worden verbonden ter bescherming van genoemde belangen.

Zowel artikel 2.2 lid 3 als artikel 2.4 lid 3 als artikel 2.5 lid 4 van de VHB geven deze mogelijkheid.

Op planologisch niet inpasbare plaatsen zal iedere vergroting bijvoorbeeld meer problemen leveren (denk aan de verplaatsing naar planologisch inpasbare plaatsen, de hoogte van bruggen, eventuele milieuaspecten).

Een voorwaarde, te stellen in het belang van ordening van het gebruik van het water en/ of het stadsschoon, kan dan zijn dat op ligplaatsen die niet expliciet als ligplaats zijn aangewezen in het vigerende bestemmingsplan, een ligplaatsvergunning iedere 3 jaar ter verlenging beoordeeld moet worden. Dit is ook tot nu toe geldend en gevolgd beleid. Voor plaatsen die wel in het bestemmingsplan zijn aangewezen als ligplaats zal voortaan een ligplaatsvergunning voor onbepaalde tijd worden afgegeven.

Toelichting op artikel 3:

Zie artikel 1.6 juncto. 2.3 lid 3, 2.4 lid 3 en 2.5 lid 4 van de VHB.

De afstand van woonboten tot bruggen is van belang voor het behoud van het zicht op water en bruggen, in verband met de eventuele geluidsoverlast die het verkeer (dat over de brug rijdt) levert t.a.v. woonboten en in verband met nautische redenen (doorvaart, belemmering scheepsverkeer), veiligheid, doorzichten.

Ook in verband met het onderhoud van bruggen, is de afstand van woonboten tot bruggen van belang. Met het oog op dit laatste doet zich de behoefte aan onderhavige bepaling voelen. De bruggen dienen vanaf het water bereikbaar te zijn.

Ook ten aanzien van woonboten, welke ligplaats innemen op artikel 31 WWW ligplaatsen kan de voorwaarde worden opgelegd.

Artikel 2.19 van de Verordening verbiedt het gebruik van bruggen voor andere doeleinden dan waarvoor zij zijn bestemd.

Toelichting op artikel 4:

Ook in het geval van wonen op het land komt men ten aanzien van bebouwing overgangsbepalingen tegen in bestemmingsplannen. Onderhavige overgangsbepaling voorkomt dat een bestaande situatie plotseling moet worden beëindigd, doordat er een nieuwe regeling in werking treedt.

Echter, op het moment dat er een wijziging in die situatie plaatsvindt, moet deze wel conform en met in achtname van dit artikel zijn.

Bij het gedeeltelijk veranderen / vernieuwen wordt bedoeld op het vernieuwen (opknappen) van een kleiner deel van de boot. Het gaat dan om het instandhouden van het bestaande.

Onder deze gedeeltelijke vernieuwing valt niet de vervanging van woonboot x door woonboot y; het gaat dan om het vervangen door een nieuw geheel met een nieuwe verschijningsvorm.

Woonboten welke in het verleden een vergunning verkregen en ten tijde van de inwerkingtreding van deze regeling niet voldoen aan de voorschriften, gesteld in deze regeling, zullen bij het scheppen van een **nieuwe situatie** (bijvoorbeeld vervangen) moeten voldoen aan deze voorschriften. Bij het veranderen van een **bestaande situatie** (bijvoorbeeld een kleine verbouwing in het kader van onderhoud) mag niet een grotere afwijking van deze voorschriften ontstaan.

Indien vóór de inwerkingtreding bijvoorbeeld een verbouwing van een woonschip vergund zou zijn welke nu strijd met deze voorschriften oplevert, dan mag het betreffende verbouwde gedeelte **gedeeltelijk** worden vernieuwd of veranderd mits daardoor de afwijking van de voorschriften niet groter wordt dan die daarvoor was.

Zou bijvoorbeeld vóór de inwerkingtreding van deze nadere regeling een verbouwing van een woonark tot 8 meter breed vergund zijn, dan kan bij het vernieuwen / veranderen van deze ark door vergunninghouder niet een woonark van 8,5 meter breed vergund worden. Wel mag de 8 meter - die dus in strijd is met de in deze voorschriften gestelde 7 meter - dan gehandhaafd worden.

Met betrekking tot het **geheel** teniet gaan van een boot ten gevolge van een calamiteit, geldt dat de boot geheel vernieuwd mag worden mits de afwijking die er ten tijde van het tenietgaan bestond ten aanzien van deze voorschriften, niet worden vergroot.

Voor woonboten, welke onderdeel uitmaken van het legale woonschepenbestand van Amsterdam Noord, maar welke nog nimmer enige vergunning hebben aangevraagd, geldt vanzelfsprekend dat zij ook onder onderhavige overgangsregeling vallen.

Ten aanzien van de in artikel 2 lid 5 gestelde tussenafstand van 2 meter geldt deze zelfde overgangsbepaling.

Indien een woonboot reeds nu vergund bijvoorbeeld slechts 1,5 meter van de naastliggende woonboot verwijderd ligt, mag bij gedeeltelijke vernieuwing/ verandering de afstand niet minder dan 1,5 meter worden.

Bij het scheppen van een nieuwe situatie zal de 2 meter grens zoveel mogelijk dienen te worden geëffectueerd, met in achtname van de belangen, genoemd in de artikelen 2.2 lid 3, 2.4 lid 3 en 2.5 lid 4 van de verordening.